

การประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา
เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2542

วิทยานิพนธ์
ของ
สุธีวรรณ แก้วมณี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ
ISBN 974-451-551-1

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จากมหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.เรวดี กระจ่างวงศ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสริม ทศศรี)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.เรวดี กระจ่างวงศ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสริม ทศศรี)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนั่น สิทธิวงษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรา บุณรัช)

มหาวิทยาลัยทักษิณ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

..... ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา
(อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ โชคนุกูล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างดียิ่ง จากอาจารย์ ดร.เรวดี กระโหมวงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสริม ทศศรี ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนั่น สิทธิวัง อาจารย์ ดร.สุริยา เหมตะศิลป์ อาจารย์ ดร.สุชาสินี บุญญาพิทักษ์ อาจารย์ ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรา บุรณรัช และอาจารย์ ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ และแนวคิดหลายประการ จึงทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สุจินดา จันทวรรณ อาจารย์อรุณ ศิริพันธุ์ อาจารย์อรัญ ก้วพานิช อาจารย์ละเอียด นิมมะโน อาจารย์ประกอบ มณีโรจน์ และอาจารย์ชญญา บิลโหรน ที่ได้กรุณาตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินพร้อมทั้งให้แนวคิด คำแนะนำ เสนอแนะจนทำให้ แบบประเมินมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สมชัย อ่อนแก้ว อาจารย์สุพล บทจร อาจารย์วิสุทธิ ทองจินดา อาจารย์สุเทพ แซ่ง่าย อาจารย์นิรันดร์ รักประยูร และอาจารย์ปราโมทย์ โรจนเกษตร ในฐานะผู้ช่วยผู้วิจัยที่ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามโรงเรียนต่าง ๆ และขอขอบพระคุณผู้บริหาร สถานศึกษา และครูทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการตอบแบบประเมิน

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ น้อง ๆ ลูก และเพื่อน ๆ นิสิตสาขาวิชาการวัดผลการศึกษาทุกท่าน และผู้ที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตา แต่บิดา มารดา บุรพาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน และขออุทิศคุณค่าอันเป็นกุศลครั้งนี้แก่ อาจารย์สมศักดิ์ แก้วมณี

สุธีวรรณ แก้วมณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	8
การปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	12
ความหมายของการปฏิรูปการเรียนรู้	13
ความสำคัญและจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการเรียนรู้	13
การปฏิรูปการศึกษา	15
แนวทางการปฏิรูปการศึกษา	17
พฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	19
การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	24
การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	30
การใช้สื่อการเรียนรู้	40
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	43
การวิจัยในชั้นเรียน	47
การวัดพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน	59
พฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของครู	59
เครื่องมือและวิธีการวัดพฤติกรรม	61
การประเมิน	63
ความหมายการประเมิน	63
เกณฑ์การประเมิน	64

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	68
งานวิจัยภายในประเทศ	68
งานวิจัยต่างประเทศ	73
กรอบแนวคิดในการประเมิน	75
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	77
ประชากร.....	77
กลุ่มตัวอย่าง.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	81
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	91
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	91
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	107
บทย่อ.....	107
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	107
ประชากร.....	107
กลุ่มตัวอย่าง.....	107
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	108
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	108
สรุปผล.....	109
อภิปรายผล.....	110
ข้อเสนอแนะ.....	115

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	117
ภาคผนวก.....	124
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบประเมิน	126
ภาคผนวก ข คุณภาพของแบบประเมิน	127
ภาคผนวก ค แบบประเมินที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	139
บทคัดย่อ.....	175
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	180

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนครูที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน จำแนกตามอำเภอ โรงเรียน ขนาดโรงเรียน	78
2 จำนวนครูที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน จำแนกตามอำเภอ รายชื่อโรงเรียน และขนาดโรงเรียน	79
3 การประเมินด้านความรู้ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะ กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน	93
4 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถม ศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน	94
5 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน.....	94
6 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัด สงขลา จำนวน 375 คน	96
7 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน.....	97
8 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน.....	99

9	การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน.....	100
10	การประเมินด้านการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน.....	102
11	การประเมินการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน.....	103
12	การประเมินการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน	103
13	การประเมินการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน	104
14	การประเมินการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน	105
15	การประเมินการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน.....	106

16	ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนด้านความรู้ ความเข้าใจ	128
17	ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	130
18	ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินการปฏิบัติ	133
19	ความยากง่าย อำนาจจำแนกของแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน ด้านความรู้ ความเข้าใจ.....	134
20	อำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	135
21	ความเชื่อมั่นเกณฑ์การประเมินของแบบประเมินการปฏิบัติ	138

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการประเมิน	76
2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ	161

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวและพัฒนาประเทศให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 :1) การพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ต้องอาศัยพลเมืองที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญ คุณภาพของพลเมืองดังกล่าวต้องอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา (กมล ปิยภัณฑ. 2537 : 15) เพราะการศึกษามีความจำเป็นสำหรับทุกคนและทุกคนต้องมีส่วนร่วมผลักดันส่งเสริมสนับสนุนให้ผลิตผลทางการศึกษามีคุณภาพ

ในสถานการณ์ที่โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและระบบการจัดการศึกษาไทยไม่สามารถปรับตัวได้ทันจึงจำเป็นต้องเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาให้เยาวชนและคนไทยในอนาคตเป็นคนดีมีคุณธรรม เป็นคนเก่ง คิดดี ทำงานได้ดี มีคุณภาพ มีความเป็นไทย สามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์โลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลง คุณภาพของคนไทยเช่นนี้จะเป็นทรัพยากรสำคัญสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนาประเทศไทย ในกระแสสังคมยุคใหม่ที่ต้องใช้ความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญของการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต เนื่องจากโครงสร้าง วิธีคิด กระบวนการ บุคลากร เครื่องมืออุปกรณ์ เทคโนโลยี ตลอดจนคุณภาพการจัดการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ค่อยประสิทธิผล ไม่คุ้มค่า ไม่ช่วยแก้ปัญหาสังคม เพื่อความอยู่รอดของสังคมไทยในโลก ที่มีการปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และให้ความสำคัญกับการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ได้แก่ ปฏิรูประบบการศึกษาให้สอดคล้องซึ่งกันและกัน ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา ปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา (สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา. 2544 : 5-9) ในการปฏิรูปการศึกษา จำเป็นต้องมีการปฏิรูปครูเพราะครูเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จอันสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา (ศกรินทร์ สุวรรณโรจน์. 2542 : 2) ซึ่งหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือการปฏิรูปการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : ก) เพราะการปฏิรูปการเรียนรู้ ทำให้เกิด

การเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และจะเป็นการผลักดันที่สำคัญให้เกิดการปฏิรูปในเรื่องอื่นๆด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 24) การปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อมุ่งให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 :15) ในการจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ที่ใช้เป็นสื่อเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญาและสังคม การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องใช้การบูรณาการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และต้องทำให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้สึกได้ว่า สามารถเรียนรู้ได้และเมื่อประสบความสำเร็จจะทำให้อยากรู้มากขึ้น ผู้เรียนสร้างความรู้ผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ที่นำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดมนุษย์ หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ที่เรียกว่า เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : ก)

การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน จากเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และจัดกระบวนการเรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายกับผู้เรียนช่วยเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปตามธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละคน ผู้สอนต้องให้ความรัก ให้ความมั่นคง ให้อิสระภาพ ให้การยอมรับ ให้เรียนอย่างมีความสุข กระตุ้นความสนใจ เอาใจใส่ รับรู้ความรู้สึกของผู้เรียน อธิบายด้วยเหตุผล ให้ข้อมูลย้อนกลับและจัดสิ่งแวดล้อมทางบวกและครูผู้สอนต้องมีความรู้สึกซึ่ง มีความเชื่อมั่นในคุณค่าของสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ มียุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานที่กำหนดรักการสอนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านความประพฤติและการเรียนรู้ (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. 2542 : 13 - 21)

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า ครูเป็นปัจจัยสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ และการปฏิรูปการสอนของครูจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อครูมีการปฏิรูปการเรียนรู้ของตนเองด้วย นั่นคือครูเรียนรู้และลงมือค้นหา พัฒนา ทดลองวิธีการและเทคนิคใหม่ ๆ หรือปรับปรุงวิธีการเดิม ทำให้การสอน การทำงานของครู และการเรียนรู้ของนักเรียนมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 3) สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูบางคนเลียนแบบโดยไม่มีเจตคติที่ดี และไม่มีความคิดรวบยอดต่อกระบวนการเรียนแบบนี้ นานเข้าพฤติกรรมจัดการกระบวนการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก็หายไป การเรียนรู้ของครูควรดำเนินการให้เป็นวัฏจักร ได้แก่ การใฝ่รู้ เพื่อให้

มีความรู้ และแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา แล้วครูจะเกิดพฤติกรรมที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน 3 ประการ คือมีความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี และการปฏิบัติ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (อเนก ศิลปนิลมาลย์, 2542 : 22)

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ครูจะต้องมีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี และความสามารถในการปฏิบัติการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ สำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น ได้กำหนดไว้ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ซึ่งการดำเนินการในการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งรัดให้ครูผู้สอน มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน เจตคติที่ดี และความสามารถในการปฏิบัติ ตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ต้องปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียน ตามประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2543 เป็นต้นมานั้น

การที่จะทราบได้ว่าขณะนี้ครูผู้สอนมีพฤติกรรมในการดำเนินการตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับใดนั้นก็ต้องมีการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อถือได้ และครูจะได้ทราบระดับความสามารถของตนเองที่จะได้เห็นจุดเด่นจุดด้อยด้านรู้ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติของตนในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรครู จะได้ข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรครู และผู้ที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาจะได้นำผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในอนาคตต่อไป ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ ของครู ผู้สอนระดับประถมศึกษาต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อให้ได้ทราบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติและการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลของการศึกษาค้นคว้าทำให้ได้ทราบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติ ต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดสงขลา
2. ครูผู้สอนที่ได้รับการประเมินได้ทราบระดับความสามารถ เห็นจุดเด่นจุดด้อยด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติ ของตนเองเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
3. ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรครู ในจังหวัดสงขลาได้ข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรครูในสถานศึกษา/หน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ
4. ผู้ที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาจะได้นำผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในอนาคตต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 5,622 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลาที่ได้มาโดยการสุ่มจากกลุ่มประชากรแบบหลายขั้นตอน จำนวน 375 คน
3. ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติ ต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
4. ขอบเขตของเนื้อหา ในการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน ต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะทำการประเมินในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถที่แสดงออกในด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติ ต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการบ่งบอก อธิบายเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน
3. เจตคติ หมายถึง การแสดงออกด้านความรู้สึกต่อแนวคิด หลักการ กระบวนการ และวิธีการในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน
4. การปฏิบัติ หมายถึง การกระทำตามแนวคิด หลักการ กระบวนการ และวิธีการในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียน การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน
5. ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอนระดับประถมศึกษาในแต่ละชั้นเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดสงขลา
6. การปฏิรูปการเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อมุ่งให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน
7. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำหลักสูตรของแต่ละสถานศึกษา โดยมี การจัดทำสาระการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ ที่สถานศึกษากำหนดไว้โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อม เอกลักษณะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยยึดหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
8. การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง เทคนิคกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงโดยการคิดวิเคราะห์ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ตามความถนัด ความสนใจจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีผลการเรียนรู้ได้มาตรฐานที่หลักสูตรกำหนด สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้จัดการให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน บูรณาการคุณธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ ให้ผู้เรียนพัฒนาสติปัญญา อารมณ์และทักษะการปฏิบัติ มีผู้สนับสนุนให้สถานศึกษา จัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมการร่วมมือใน

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน พร้อมทั้งสนับสนุนด้านทรัพยากร การลงทุนเพื่อการศึกษาและดูแลตรวจสอบกระบวนการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

9. การใช้สื่อการเรียนรู้ หมายถึง การนำสิ่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่มีตามธรรมชาติ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งพิมพ์ สิ่งประดิษฐ์ทางเทคโนโลยี หรือสิ่งอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ที่เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจง่าย และรวดเร็วขึ้น และกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง และต่อเนื่องตลอดเวลา

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบ และตัดสินคุณภาพของผู้เรียน ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้

11. การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าของครูร่วมกับผู้เรียน เพื่อค้นหาคำตอบ แก้ปัญหา และ/หรือพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยครูเป็นผู้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าร่วมกับผู้เรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. การปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
 - 2.1 ความหมายของการปฏิรูปการเรียนรู้
 - 2.2 ความสำคัญและจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการเรียนรู้
 - 2.3 การปฏิรูปการศึกษา
 - 2.4 แนวทางการปฏิรูปการศึกษา
3. พฤติกรรมการเรียนรู้ของครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
 - 3.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
 - 3.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.3 การใช้สื่อการเรียนรู้
 - 3.4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
 - 3.5 การวิจัยในชั้นเรียน
4. การวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน
 - 4.1 พฤติกรรมการเรียนรู้ของครู
 - 4.2 เครื่องมือและวิธีการวัดพฤติกรรม
5. การประเมิน
 - 5.1 ความหมายการประเมิน
 - 5.2 เกณฑ์การประเมิน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ
7. กรอบแนวคิดในการประเมิน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งถือเป็นแม่บททางการศึกษาของชาติ ตราขึ้นตามความในมาตรา 81 ของรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ระบุว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้กิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ สาระในรัฐธรรมนูญดังกล่าว นำไปสู่การจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีสาระที่ครอบคลุมเรื่องการศึกษา ประกอบด้วย 9 หมวดกับบทเฉพาะกาล แบ่งเป็น 78 มาตรา ดังนี้

คำปรารภและนิยาม

หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ

หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

หมวด 3 ระบบการศึกษา

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา

หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

หมวด 7 ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา

หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

บทเฉพาะกาล

ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามสาระต่างๆ ที่กำหนดไว้ได้นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา ซึ่งถือว่าหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือการปฏิรูปการเรียนรู้ สาระที่เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ปรากฏอยู่หลายหมวด หลายมาตรา เช่น

หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ ให้ยึดหลักการการศึกษาตลอดชีวิต

หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ต้องจัดให้ทุกคนมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หมวด 3 ระบบการศึกษา การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา หมวดที่เป็นหัวใจ ซึ่งว่าด้วยหลักการ สาระ และ ทัศนะผู้นำการ

ส่วนหมวดที่เป็นองค์ประกอบและปัจจัยเกื้อหนุนให้กระบวนการจัดการศึกษา เป็นไป อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพได้แก่ หมวด 5 6 7 8 และ 9

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 8-11) กล่าวถึงการจัดการ ศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ว่าเป็นจุดปรับเปลี่ยนที่สำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ มี สาระสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ

หมวดนี้มีสาระที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ดังนี้

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจใน ความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของประเทศชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จัก พึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

สาระสำคัญของหมวดนี้ครอบคลุมหลักการ สาระ และกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างให้แนวทาง การมีส่วนร่วมสรรค์สร้างวิสัยทัศน์ใหม่ทางการเรียนการสอนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน เป็นสาระที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ดังนี้

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง ความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลป วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) การจัดเนื้อหาสาระและการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และการอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษา และนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากการพัฒนาของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวาระหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษากำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจน เพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวาระหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตาม มาตรา 10 วรคสอง วรคสาม และวรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวาระหนึ่ง และ วรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นบทบัญญัติที่ให้ทิศทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ชัดเจน เป็นภารกิจที่ทุกฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายนโยบาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน ผู้บริการ และชุมชน ต้องเข้ามามีส่วนร่วมและเข้าใจตรงกัน แต่ผู้ที่มีบทบาทสำคัญและรับผิดชอบต่อการจัดการปฏิรูปการเรียนรู้โดยตรง ก็คือครูผู้สอน ที่ต้องเป็นผู้ปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังกล่าว ได้กล่าวถึง สาระที่ครอบคลุมเรื่องการจัดการศึกษา ที่มีอยู่ 9 หมวดกับบทเฉพาะกาล สาระสำคัญที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้เพียง 4 หมวดประกอบด้วย ความมุ่งหมาย หลักการ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา และสาระเกี่ยวกับองค์ประกอบและปัจจัยเกื้อหนุนให้กระบวนการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพ 5 หมวด ประกอบด้วย การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษ

การปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความหมายของการปฏิรูปการเรียนรู้

ตามความหมายของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่มีผู้กล่าวไว้ มีดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 15) กล่าวว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด คือ การปรับเปลี่ยนบทบาทของครูเอง ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ต้องพยายามหาวิธีการ หากิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ได้เรียนรู้ตามความถนัด ตามความสนใจ ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักทำ และรู้จักแก้ปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (มปป. : 15) กล่าวว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ คือการเปลี่ยนแปลงแนวคิด และวิธีการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เจริญเต็มตามศักยภาพ และเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันของทุกฝ่าย

จากความหมายของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อมุ่งให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ และคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน

2. ความสำคัญและจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการเรียนรู้

ความสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะเห็นว่าการปฏิรูปการเรียนรู้มีความสำคัญและจำเป็น ซึ่งประชาคมการศึกษา นักคิด นักการศึกษา สถาบันทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรม และผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งหลาย มีความเห็นพ้องกันว่าต้องมีการปฏิรูปวัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนไทย ด้วยเหตุผลและความจำเป็น ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 4 – 6) กล่าวไว้ ดังต่อไปนี้

1. การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทย

การปฏิรูปวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่จะช่วยพัฒนาคนไทย ให้เป็นคนที่มีความรู้คู่คุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของตนเองผู้อื่น และสรรพสิ่งทั้งหลาย รู้จักควบคุมตนเอง ให้อยู่ในครรลองแห่งความดีงาม รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง เป็นคนมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพกฎกติกาของสังคม มีความขยัน ซื่อสัตย์และเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความสามารถในการใช้ศักยภาพของสมองทางซีกซ้าย – ขวา อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน คือ ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์แบบวิทยาศาสตร์ คิดเป็นระบบ สามารถใช้สติปัญญาอย่างเฉลียวฉลาดลึกซึ้งเพื่อเรียนรู้ให้บรรลุความจริง ความดี ความงามของสรรพสิ่ง เป็นคนที่มีสุขภาพกาย – ใจ ดี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ บุคลิกภาพร่าเริงแจ่มใส จิตใจอ่อนโยนและ

เกื้อกูล มนุษย์สัมพันธ์ดี เฝอญและเผด็จปัญหาได้ ดำรงชีวิตอย่างอิสระและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความเข้มแข็งของสังคมไทย

เมื่อสมาชิกของสังคมได้รับการพัฒนาความตระหนัก และจิตสำนึกร่วมกันในการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหาของส่วนรวม คนทุกคนย่อมพร้อมที่จะมีส่วนร่วม ถักทอความคิด ร่วมกันทำงานอย่างไม่เห็นแก่ตัว มีการบริหารจัดการอย่างถูกต้องแยกคาง ลดความขัดแย้ง ทุกคนรับผิดชอบนำพาสังคมให้ก้าวหน้า ต่างก็รู้คุณค่าของตนเอง

ประเทศไทยจะไม่ประสบความสำเร็จในการการปฏิรูปการเมือง การปฏิรูประบบราชการ การปฏิรูประบบเศรษฐกิจ และการปฏิรูปอื่นใด ถ้าไม่ปฏิรูปการศึกษาตรงหัวใจคือการปฏิรูปการเรียนรู้

3. การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคโลกาภิวัตน์ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องให้สอดคล้องกับโลกยุคโลกาภิวัตน์ อันเป็นยุคอิเล็กทรอนิกส์และไฮเทคนำแสวงที่วิทยาการเจริญรุดหน้า ความรู้ และสรรพวิทยาการเดินทางไปทีต่าง ๆ ด้วยความรวดเร็ว ข้อมูลและสาระความรู้ต่าง ๆ เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้เรียนทุกวัยต้องมีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งความรู้ที่มีอยู่รอบตัว จากครูคน ครูเครื่อง และครูธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

ผู้เรียนในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาได้มากกว่า 1 ภาษา คือ ต้องรู้และใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสารกับสากลได้ด้วย ต้องมีความแคล่วคล่องในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นประตูที่จะออกไปสู่โลกกว้างเพื่อเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และรู้จักสังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับชีวิตของตน ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

4. การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองและสังคมไทย การปฏิรูปการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการเปิดแนวทางใหม่ ๆ ให้แก่ครู พ่อแม่ ชุมชน มีอิสระในการอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา จัดหลักสูตร และการบริหารจัดการให้เกิดการเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่น การลดทอนกรอบกระเปียบ คำสั่งของส่วนกลางลงเพื่อให้เกิดความหลากหลายในการปฏิบัติ

ปัจจุบันมีเสียงเรียกร้องจากเด็กและเยาวชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียน โดยเฉพาะการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข มีส่วนร่วมใน

กระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ได้พัฒนาสมอง การคิด และสติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ ได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์

5. การปฏิรูปการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกฎหมาย

การปฏิรูปการเรียนรู้ถือเป็นหัวใจของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเป็นภารกิจที่มีกฎหมายรองรับ ครูอาจารย์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องถือปฏิบัติ ให้บรรลุสำเร็จตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ไม่ใช่นโยบายหรือแผนงานที่ใครจะทำก็ได้ไม่ทำก็ได้ หรือเปลี่ยนแปลงได้ตามใจชอบของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการเรียนรู้

จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (มปป. : 17) กำหนดไว้ คือ เพื่อมุ่งให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้ของผู้เรียน

ด้วยความจำเป็นดังกล่าวผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องทบทวนบทบาทของตนเองว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่กำลังดำเนินการอยู่มีคุณภาพ ถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพของสังคมไทยและสังคมโลกปัจจุบัน มากน้อยเพียงไร และทุกคนจะต้องพร้อมใจกันปฏิรูปวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อผลทางการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะครูผู้สอนถือว่าเป็นบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเรียนรู้ เพราะครูผู้สอนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มผู้ปฏิบัติในการปฏิรูปการเรียนรู้ ครูจึงต้องสนใจศึกษา ค้นคว้าเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดี สู่การนำไปปฏิบัติในบทบาทของตนเองให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3. การปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ทางการศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : คำนำ) กล่าวไว้ว่าเป็นภารกิจอันยิ่งใหญ่ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของประชากร ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าในการพัฒนาประเทศชาติ และตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษา และเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ และความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การปฏิรูปการศึกษาทุกคนทุกหน่วยงาน องค์กรจะต้องร่วมคิด ร่วมทำ และช่วยตัดสินใจในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทั้งในเชิงความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ความร่วมมือ

และภาวะการเป็นผู้นำในการดำเนินงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องสร้างแนวคิดร่วม สร้างความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติให้กับบุคลากรทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การปฏิรูป การศึกษาของประเทศไทยในครั้งนี้ เกิดจากปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลกระทบทำให้เกิดความจำเป็นต้อง ปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ของกระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 1- 8) สรุปได้ดังนี้

1. กระแสโลกาภิวัตน์ ทางภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการใช้และควบคุมเทคโนโลยี และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษา

2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษา

3. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดเนื้อหาสาระต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของประเทศ ที่ต้องมีการปรับระบบการจัดการศึกษาใหม่

4. สภาพปัญหาการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ในด้านระบบบริหารและการจัดการ ด้านคุณภาพของการจัดการศึกษา ด้านหลักสูตร สื่อ กระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดผล ประเมินผล และปัญหาเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษา จากแรงผลักดันและปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ออนาคต ยกย่องคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาให้เข้าสู่ระดับสากล โดยดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงและบริบทของสังคมไทย โดยมีองค์ประกอบหลักในการปฏิรูป 4 ด้าน ได้แก่ การปฏิรูป กระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ ดังนี้

1. การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนเป็นหลัก ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ด้วยตนเองเต็มตามศักยภาพ ประเมินผลการเรียนจากการปฏิบัติจริง ปรับบทบาทของครูจาก ผู้ถ่ายทอดเป็นผู้ชี้แนะทางในการเรียนรู้ ให้ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอนและการถ่ายทอดความรู้ และใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อการเรียนการสอน

2. การปฏิรูปหลักสูตร

พัฒนาหลักสูตรที่เน้นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และชุมชนมีกระบวนการ และเนื้อหาที่ครอบคลุม เชื่อมโยง และต่อเนื่องกันทุกระดับ และประเภทการศึกษา ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คุณธรรมจริยธรรม เน้นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เป็นหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่เหมาะสมกับตนเอง ส่วนกลางจัดทำหลักสูตรแกนกลางและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

3. การปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

ปรับกระบวนการผลิต การใช้และการพัฒนาครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ปรับปรุงสวัสดิการและค่าตอบแทนแก่ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา

4. การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ

จัดระบบบริหารและการจัดการให้มีเอกภาพ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยเน้น สถานศึกษา เป็นหน่วยวางแผนยุทธศาสตร์ของการจัดการศึกษาในท้องถิ่น เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กร พัฒนาระบบการวางแผน การระดมและจัดสรรทรัพยากร การควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมินผลที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

4. แนวทางการปฏิรูปการศึกษา

จากองค์ประกอบหลักของการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 5-11) ได้ กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ โดยมีการกระจายอำนาจทางการศึกษา การ บริหารจัดการโดยยึดโรงเรียนเป็นฐานการบริหาร การมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ มีคณะกรรมการ โรงเรียน และมีธรรมนูญโรงเรียน

2. การปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ ผู้เรียน และจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

3. การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน โดยมีการพัฒนาผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

4. การปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการพัฒนาผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรในโรงเรียนควรได้รับการพัฒนาเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสิทธิภาพ ตลอดจนมีจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบในภารกิจหน้าที่ และมีการฝึกอบรม การ ให้การศึกษาต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ กำหนด

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 17-23) ได้กำหนดกรอบการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา ในระดับสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษามีภารกิจในการปฏิรูปทั้ง 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ คือ

1. จัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. จัดทำสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการของผู้เรียน และชุมชน
3. จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง
 4. ให้นักลการ องค์กร และสถาบันในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
 5. การทำวิจัยในชั้นเรียน
 6. การประเมินผลตามสภาพจริง
 7. ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ
 8. มีระบบนิเทศการเรียนการสอนภายใน
 9. ประชาสัมพันธ์รูปแบบการเรียนการสอนของสถานศึกษา
 ด้านหลักสูตร ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ คือ
 1. จัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยชุมชนและท้องถิ่น
 2. พัฒนาหลักสูตรและแผนการเรียนที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อม ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
 3. บริหารการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิผล และประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานที่กำหนด
 4. ดำเนินการระบบการเทียบโอนผลการเรียน
 ด้านวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ คือ
 1. สร้างความตระหนัก จิตวิญญาณ และจรรยาบรรณของวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา
 2. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ
 3. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 4. สนับสนุน ส่งเสริมครูและบุคลากรในสถานศึกษา ให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
 ด้านบริหารและการจัดการ ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ คือ
 1. บริหารและจัดการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ (school based management)
 2. จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา
 3. ปรับปรุงบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และองค์ประกอบที่เอื้อต่อการเรียนรู้
 4. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน
6. ให้สิทธิและโอกาสเสมอกันในการได้รับการศึกษา
7. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล
8. จัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน
9. กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผล

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ จึงจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยการปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และการปฏิรูประบบบริหาร และการจัดการ สำหรับการปฏิรูปที่ครูผู้สอนคือ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทั้งในเชิงความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติ และส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสิทธิภาพ มีจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบในภารกิจหน้าที่ และมีการฝึกอบรม ให้การศึกษาต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการจัดการศึกษา

พฤติกกรรมการเรียนรู้ของครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 : 9-11) ที่นำเสนอไว้ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้ทิศทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ชัดเจน ที่ทุกส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะครูผู้สอน จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ร่วมกันปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ใน หมวด 4 สาระสำคัญของ หมวดนี้ครอบคลุมหลักการ สาระ และกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างให้แนวทางการจัดการเรียน การสอน สาระเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตั้งแต่มาตรา 22 ถึงมาตรา 30 มีสาระ สำคัญ คือ

มาตรา 22 หลักการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และ พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 สาระการเรียนรู้ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับตนเองและความ สัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย การเมืองและการ ปกครอง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งเรื่องจัดการ ด้านคณิตศาสตร์

ด้านภาษา การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การใช้และการบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้

มาตรา 24 กระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่

มาตรา 25 บทบาทรัฐในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ โดยการส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 การประเมินผลการเรียนรู้ พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม การทดสอบควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา และให้นำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

มาตรา 26 และ 28 การพัฒนาหลักสูตรแต่ละระดับ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลาง และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ...

มาตรา 29 บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคลและครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งหาวิธีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

นอกจากแนวทางการจัดการศึกษาที่กล่าวมา กรมวิชาการ (2543 : 76) ได้กำหนดบทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นครูผู้สอน ไว้ว่า ครูผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยเอื้อ (facilitate) ให้ผู้เรียนเรียนรู้และพัฒนาตนเอง มีบทบาท คือ

1. ปรับเปลี่ยนแนวคิดให้เอื้อต่อการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นตัวอย่างในการพัฒนาวิสัยในตนเอง
 2. พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ให้มีความรู้ความสามารถในการปลูกฝังค่านิยมที่ดีและจริยธรรมให้ผู้เรียน ให้ความรักเมตตาต่อผู้เรียน
 3. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลตามสภาพจริง
 4. ทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่กับการเรียนการสอน นำผลมาพัฒนาปรับปรุง
 5. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทของผู้เรียน
 6. ช่วยให้ผู้เรียนยอมรับและพัฒนาตนเอง มีความเข้าใจตนเอง ยอมรับความรู้ดีของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองว่าเป็นคนมีคุณค่า
 7. ให้คำปรึกษาในด้านการเรียน การวางแผนชีวิตและแนวทางพัฒนาตนเองสู่อาชีพ ช่วยให้ผู้เรียนตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิตตามสภาพความเป็นจริงที่เป็นไปได้
 8. ช่วยให้ผู้เรียนมีวุฒิภาวะ รู้จักข้อดี ข้อเสียของตนเอง
 9. กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าเผชิญปัญหา และสถานการณ์ต่าง ๆ
 10. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการเรียนรู้ของตนเอง เข้าใจกระบวนการเรียนรู้และรู้วิธีการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ
 11. ช่วยให้ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประเมินตนเอง และทบทวนการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
 12. เป็นกัลยาณมิตรกับนักเรียน เพื่อนครูและบุคลากรในโรงเรียน
- ตามความคิดเห็นของนักการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของครู ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ ดังนี้ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544 : 141) กล่าวถึง ความสามารถของครูในการปฏิรูปการเรียนรู้ไว้ว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเรียนรู้ เปลี่ยนวิธีคิดเรื่องการเรียนรู้ จากการเน้นครูเป็นศูนย์กลางมาเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาลักษณะผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข การปฏิรูปการเรียนรู้โดยยึดหลักเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะ หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า ในการปฏิรูปการเรียนรู้ครูจะต้องมีความสามารถ 5 ประการ ในเรื่องต่อไปนี้
1. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นและระดับสถานศึกษา
 2. การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. การใช้นวัตกรรมการศึกษา
4. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง
5. การวิจัย รวมทั้งการวิจัยในชั้นเรียน

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ตามความในบทเฉพาะกาลมาตรา 74 แห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังได้กำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 : 4) มีหลักการของหลักสูตร ดังนี้

หลักการ

เพื่อให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนที่จะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จากหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนโดยตรง ได้แก่ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ และการสอนที่ใช้หลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนจะต้องถือปฏิบัติให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ คือ

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ จึงกำหนด จุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เห็นคุณค่าของตน มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า

3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์

4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญา และทักษะในการดำรงชีวิต

5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี

6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค

7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาลิ่งแวดล้อม

9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับประชาชน

จากแนวทางการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จากหลักการและจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ รวมทั้งความคิดเห็นของนักการศึกษา จึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ของครู ในการจัดการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอน มีข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครู ที่ครูจะต้องศึกษาเรียนรู้ ฝึกฝนพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งมีประเด็นสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องเรียนรู้ ได้แก่

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การใช้สื่อการเรียนรู้
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
5. การวิจัยในชั้นเรียน

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 กำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้สถานศึกษาจัดทำสาระของหลักสูตรตามสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่ละสถานศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาขึ้น

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

สังค์ อุทรานันท์ (2528 : 31)ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร (curriculum development) หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือการจัดหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย รวมถึงการผลิตเอกสารต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนด้วย

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 :107) กล่าวถึง การพัฒนาหลักสูตรที่เป็นหลักสูตรระดับท้องถิ่นว่า หมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาหรือหน่วยงาน และบุคคลในท้องถิ่นจัดให้แก่ผู้เรียน ตามสภาพและความต้องการของท้องถิ่นนั้น

จากความหมายของการพัฒนาหลักสูตร พอสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมายถึง การจัดทำหลักสูตรของแต่ละสถานศึกษาโดยมีการจัดสาระการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนดไว้ โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อม เอกลักษณะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งยึดหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวคิด กระบวนการและวิธีการในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถปรับใช้ได้กับการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ สถานศึกษาต้องนำโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางไปจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษาโดยคำนึงถึง สภาพปัญหา ความพร้อม เอกลักษณะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดทำรายวิชาของแต่ละกลุ่มให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนด การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (2544 : 27 - 34) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นแหล่งของการแสวงหาความรู้ สถานศึกษาจึงต้องมีหลักสูตรเป็นของตนเอง คือ หลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การเรียนรู้ทั้งมวลและประสบการณ์อื่น ๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ ทั้งรายวิชาที่เป็นพื้นฐานและรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติม เป็นรายปีหรือรายภาค จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุก

ภาคเรียน และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการจัดหลักสูตรสถานศึกษา

2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกับครอบครัวและชุมชน ท้องถิ่น วัด หน่วยงานและสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสองประการที่ให้แนวทางสำคัญที่สถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรภายในบริบทและแนวทางนั้น ๆ ดังนี้

2.1 หลักสูตรสถานศึกษาควรพัฒนาให้เด็กเกิดความสุขและความเพลิดเพลินในการเรียนรู้เปรียบเสมือนเป็นวิธีสร้างกำลังใจและเข้าใจให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด มีความรู้สูงสุดสำหรับผู้เรียนทุกคน ควรสร้างความเข้มแข็ง ความสนใจ และประสบการณ์ให้ผู้เรียน และพัฒนาความมั่นใจ ให้เรียนและทำงานอย่างเป็นอิสระและร่วมใจกัน ควรให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้สำคัญ ๆ ในการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ได้ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีสื่อสาร ส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้อยากเห็น และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล

2.2 หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม และโดยเฉพาะพัฒนาหลักการในการจำแนกระหว่างถูกและผิด เข้าใจและศรัทธาในความเชื่อของตน ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ว่ามีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคม หลักสูตรสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักคุณธรรมและความอิสระของผู้เรียนและช่วยให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้เป็นธรรมขึ้น มีความเสมอภาค ควรพัฒนาความตระหนัก ความเข้าใจ และยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก หลักสูตรสถานศึกษาควรสร้างให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจแบบมีข้อมูลและเป็นอิสระและเข้าใจในความรับผิดชอบ

3. การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรจะต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ และเปลี่ยนไปตามธรรมชาติของการศึกษา ผู้สอนต้องปรับปรุงกระบวนการสอนและประเมินกระบวนการสอนของตนเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลง และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การศึกษาจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ถ้าหลักสูตรมีการปรับปรุงให้เป็นไปตามความต้องการและความจำเป็นตลอดเวลา สถานศึกษาควรดำเนินการจัดทำหลักสูตรดังนี้

3.1 กำหนดวิสัยทัศน์

สถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อมองอนาคตว่าโลกและสังคมรอบ ๆ จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และสถานศึกษาจะต้องปรับตัว ปรับหลักสูตรอย่างไร จึงจะพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับยุคสมัย ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ ซึ่งทำได้โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้เรียน ภาคธุรกิจ ภาครัฐในชุมชน ร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษา แสดงความประสงค์อันสูงส่งหรือวิสัยทัศน์ที่ปรารถนาให้สถานศึกษาเป็นสถาบันพัฒนาผู้เรียน ที่มีพันธกิจหรือภาระหน้าที่ร่วมกันในการกำหนดงานหลักที่สำคัญ ๆ ของสถานศึกษา พร้อมด้วยเป้าหมาย มาตรฐาน แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ และการติดตามผล ตลอดจนจัดทำรายงาน แจ้งสาธารณชน และส่งผลย้อนกลับให้สถานศึกษาเพื่อการปฏิบัติงานที่เหมาะสมตามหลักสูตรของสถานศึกษา และมาตรฐานของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติที่กำหนดไว้

กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ โดยอาศัยบุคคลต่าง ๆ เข้าไปมีส่วนร่วมนี้ เป็นกระบวนการที่มีการผลักดันให้แผนกลยุทธ์ที่สถานศึกษาสร้างขึ้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีทิศทางก่อให้เกิดเจตคติที่สร้างสรรค์ดีงามแก่สังคมของสถานศึกษา ระบบและหน่วยสนับสนุนในการปฏิบัติงานเกิดขึ้นอย่างเป็นเครือข่ายเพียบพร้อม กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์จะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การกำหนดสาระการเรียนรู้หรือหัวข้อเรื่อง ในท้องถิ่นสนองตอบความต้องการของชุมชน

3.2 การจัดหลักสูตรสถานศึกษา

จากวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ สถานศึกษาจะต้องจัดทำสาระการเรียนรู้จากช่วงชั้นให้เป็นรายปีหรือรายภาค พร้อมกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้ครูทุกคน คือ ครูผู้สอน และครูสนับสนุน ได้นำไปออกแบบการเรียนการสอน การบูรณาการโครงการร่วม เวลาเรียน การมอบหมายงาน/โครงการ เพิ่มผลงานหรือการบ้าน ที่มีการวางแผนร่วมกันทั้งสถานศึกษา เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่ครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้านของสถานศึกษา

3.3 การกำหนดสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค

สถานศึกษานำมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระต่าง ๆ จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาวิเคราะห์และกำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค ต้องพยายามกำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ตามเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาด้วย พิจารณากำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

พร้อมกับการพิจารณาภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สามารถกำหนดในลักษณะผสมผสานบูรณาการ จัดเป็นชุดการเรียนรู้แบบยึดหัวข้อเรื่อง หรือจัดเป็นโครงการได้

3.4 การออกแบบการเรียนการสอน

จากสาระการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค สถานศึกษาต้องมอบหมายให้ผู้สอนทุกคนออกแบบการเรียนการสอน โดยคาดหวังว่า ผู้เรียนควรสามารถทำอะไรได้ การออกแบบการเรียนรู้จะต้องให้ผู้เรียนพัฒนาได้ทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ และสังคม

3.5 การกำหนดเวลาเรียนและหน่วยกิต

ในการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี นั้น สถานศึกษาจะต้องตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเน้นให้ ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน การเขียน การคิดเลข การวิเคราะห์และการใช้คอมพิวเตอร์ ด้วยวิธี การสอนที่ยึดหัวข้อเรื่องจากกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์หรือสังคมศึกษาเป็นหลักตามความเหมาะสมของท้องถิ่น บูรณาการการเรียนรู้ด้วยกลุ่มสาระต่าง ๆ เข้ากับหัวข้อเรื่องที่เรียนอย่าง สมดุล ควรกำหนดจำนวนเวลาเรียนสำหรับสาระการเรียนรู้รายปี ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ควรกำหนดเวลาสำหรับการเรียนตามสาระการเรียนรู้รายปี ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความ จำเป็นในการสอนเพื่อเน้นทักษะพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 จะต้องจัดให้ผู้เรียนเรียนอย่างสนุกเพลิดเพลิน ซึ่งใน แต่ละคาบเวลา ไม่ควรใช้เวลายาวเกินความสนใจของผู้เรียน นอกจากผู้สอนจะจัดให้เป็นกิจกรรม ช่วงชั้นที่ 2 ผู้เรียนซึ่งได้ผ่านการเรียนการเล่นเป็นกลุ่มมาแล้ว ในช่วงชั้นนี้จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเริ่มทำงานเป็นทีม การสอนตามหัวข้อเรื่องจึงเป็นเรื่องสำคัญ หัวเรื่องขนาดใหญ่สามารถจัดทำเป็นหัวข้อย่อย ทำให้ผู้เรียนรับผิดชอบไปศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อย่อยเหล่านี้ เป็นการสร้างความรู้ของตนเองและใช้กระบวนการวิจัยควบคู่กับการเรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และนำผลงานมาแสดงทำให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ผลงานของกันและกันในรูปแบบแฟ้มสะสมผลงาน...

3.6 แนวทางการจัดหลักสูตรสถานศึกษา

เพื่อให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ดำเนินไปด้วยดีบรรลุตามที่คาดหวังจึงกำหนดแนวทางการดำเนินงานดังนี้

3.6.1 การจัดทำสาระของหลักสูตร

1) กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี หรือรายภาค โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาจัดเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

รายปีหรือรายภาค ที่ระบุถึงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ในแต่ละปีหรือภาคนั้น

การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคของสาระการเรียนรู้ของรายวิชาที่มีความเข้ม (Honour Course) ให้สถานศึกษากำหนดได้ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับรายวิชาที่จะจัด

2) กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์ผลจากการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคที่กำหนดไว้ในข้อ 1) ให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น และของชุมชน

3) กำหนดเวลาหรือจำนวนหน่วยกิต สำหรับสาระการเรียนรู้รายภาค ทั้งสาระการเรียนรู้พื้นฐาน และสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนดเพิ่มเติมขึ้น ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 กำหนดสาระการเรียนรู้เป็นรายปีและกำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานและสาระการเรียนรู้...

4) จัดทำคำอธิบายรายวิชาโดยการนำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค รวมทั้งเวลาและจำนวนหน่วยกิตที่กำหนด ตามข้อ 1) 2) และ 3) มาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชา โดยให้ประกอบด้วย ชื่อรายวิชา จำนวนเวลาหรือจำนวนหน่วยกิต มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ของรายวิชานั้น ๆ

สำหรับชื่อรายวิชามีแนวทางในการกำหนดดังนี้ ชื่อรายวิชาของสาระการเรียนรู้ ให้ใช้ชื่อตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนชื่อที่สถานศึกษาจัดทำเพิ่มเติม สามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม ต้องสื่อความหมายได้ชัดเจน มีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชานั้น

5) จัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยการนำเอาสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคที่กำหนดไว้ไปบูรณาการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้หน่วยย่อย ๆ เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ และผู้เรียนได้เรียนรู้ในลักษณะองค์รวม หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และจำนวนเวลาสำหรับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเมื่อครบทุกหน่วยย่อยแล้วผู้เรียนสามารถบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคของทุกรายวิชา

ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ อาจบูรณาการทั้งภายในและระหว่างสาระการเรียนรู้ หรือบูรณาการเฉพาะเรื่องตามลักษณะสาระการเรียนรู้ หรือเป็นการบูรณาการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน การจัด

การเรียนรู้สำหรับหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการใช้ปฏิบัติ โครงการอย่างน้อย 1 โครงการ

6) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชารายปี หรือ วิทยภาคและหน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำ กำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้สอน

3.6.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 1) จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้
- 2) จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถ ความต้องการ ของผู้เรียนและชุมชน
- 3) จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม
- 4) จัดกิจกรรมประเภทบริการต่าง ๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

5) การประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

3.6.3 การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สถานศึกษาต้องร่วมกับชุมชนกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่สถานศึกษาจะกำหนดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น สามารถกำหนดขึ้นได้ตามความต้องการ โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็น ที่ต้องการปลูกฝังให้แก่ผู้เรียน เพิ่มจากที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ครูผู้สอนต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลรวมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยเป็นการประเมินเชิงวินิจฉัย เพื่อการปรับปรุงพัฒนาและการส่งต่อ ทั้งนี้ควรประสานสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รายปี/วิทยภาค เพื่อทราบความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียน สถานศึกษาจะได้นำไปกำหนดแผนกลยุทธ์ในการปรับปรุงพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายที่กำหนด

แนวทางการวัดและประเมินผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เป็นที่ไปตามที่สถานศึกษากำหนด

3.6.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน โดยให้ผู้สอนนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนาการดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนา และการรายงานผลการเรียนรู้ และการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษา โดยที่ครูผู้สอนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ ซึ่งเริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดสาระการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียน เพื่อให้มีหลักสูตรของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษานั้น ๆ

2. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ความหมายของการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การเรียนรู้ในสถานการณ์จริง สถานการณ์จริงของแต่ละคนไม่เหมือนกัน จึงต้องเอาผู้เรียนแต่ละคนเป็นตัวตั้ง ครูจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรม และการทำงาน อันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้านทั้งทางกาย ทางจิตหรืออารมณ์ ทางสังคม และทางสติปัญญา ซึ่งรวมถึงพัฒนาการทางจิตวิญญาณ (spiritual development) ด้วย (http://www.thailearn.org/index_child.html)

จากการสรุปความเห็นของครุต้นแบบปี พ.ศ. 2541 และปี พ.ศ. 2542 รวมทั้งสิ้น 125 คน ในการประชุมเชิงปฏิบัติการครุต้นแบบ 2542 ได้ให้ความหมายของการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับหลักการ สภาพแวดล้อม ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีสุข (http://www.onec.go.th/move/news/nov_276.htm)

เชิร ภูิกัญญโณยง. (2541 : 20) กล่าวว่ากาจรจัดกระบวนกาเรียนรูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนกาที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรูด้วตนเอง ด้วการคิด การค้นคว้า การทดลอง และการสรุเป็นความรูด้วตนเอง สามารถนำความรูไปประยุกต์ใช้ได้ โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะและ อำนวยความสะดวก การสอนแบบนี้นอกจากผู้เรียนจะ ด้วความรูในเนื้อหาแล้วผู้เรียนยังรูถึงวิธีการ หรือกระบวนกาที่ด้มาซึ่งองค์ความรู

ธนู ฤทธิกุล. (2542 : 42) การจจัดกระบวนกาเรียนรูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นกระบวนกา จจัดกาเรียนกาสอนที่มุ่งส่งเสริม ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรูด้วตนเอง เน้นให้ผู้เรียนได้คิดค้น สร้งและ สรุข้อความรูด้วตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและนำความรูไปใช้ประโยชน์ได้

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ. (2542 : 94) ด้ให้ความหมายไว้ว่า การจจัดกระบวนกาเรียนรู ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจจัดกาเรียนรูที่มุ่งจจัดกิจกรรม ที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริง ทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรูด้วตนเอง

กรมวิชาการ. (2543 : 5) ด้สรุความหมายเชิงปรัชญาของการจจัดกระบวนกาเรียนรูที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ว่าเป็นการจจัดกาเรียนรูที่เอาชีวิตจริงและเงื่อนไกการรับรู้ของผู้เรียนเป็น ตัวตั้งผู้เรียนมีอิสรภาพ ด้รับการส่งเสริมให้พัฒนาเต็มศักยภาพของความเป็นมนุษย์ ทั้งจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ผู้เรียนด้รับการพัฒนาแบบองค์รวม ด้รับการฝึกให้มีศักยภาพในการ สร้งรูปแบบการคิด ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมกาเรียนรูด้วตนเอง แม่นยำด้วความรูสึกที่ด้งาม อันเป็นการสร้งบุคลิกภาพที่ด้งาม เรียนรูวิธีการเรียนรู เรียนรูจากกาปฏิบัติของตนเอง คิดอย่างมี ระบบและมีวิจารณ์ญาณ อยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข เรียนรูตลอดชีวิต และเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู

วัฒนพร ระงับทุกข์. (2543 : 4) ด้กล่าวว่า การจจัดกระบวนกาเรียนรูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้งและพัฒนา “ผู้เรียน” ให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการใน ยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจาเป็นกาจจัดกาเรียนกาสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู จักเรียนรูด้วตนเองเรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และด้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544 : 1) ให้นิยามของ การจจัด กระบวนกาเรียนรูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่าเป็นการจจัดกาเรียนรูที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนเกิดการเรียนรูอย่างแท้จริง เรียนรูอย่างมีความสุข ด้พัฒนา เต็มตามศักยภาพรอบด้านสมดุล มีทักษะการแสวงหาความรู สามารถนำความรูไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตจริงได้

ชนาธิป พรกุล. (2544 : 7) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติเกิดความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปบูรณาการใช้ในการชีวิตประจำวัน และมีคุณสมบัติตรงกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ภายและใจ

จากความหมายข้างต้นที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ พอสรุปได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง เทคนิคกระบวนการการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงโดยการคิดวิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ตามความถนัด ความสนใจจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีผลการเรียนรู้ได้มาตรฐานที่หลักสูตรกำหนด สามารถนำความรู้ไปใช้ในการชีวิตจริงได้ ซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้จัดการให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน บูรณาการคุณธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ให้ผู้เรียนพัฒนาสติปัญญา อารมณ์และทักษะการปฏิบัติ มีผู้สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมการร่วมมือในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

แนวคิดในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นความคิดเชิงปรัชญาที่กำหนดเป็นหลักการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ ในมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นความหมายเดียวกันกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ ยึดผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งมีแนวทางในการจัดหลากหลาย ในการลงมือปฏิบัติครูผู้สอนจำเป็นต้องคิดวิเคราะห์และเลือกจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียน ธรรมชาติของวิชา และบริบททางสังคมและวัฒนธรรม (กรมวิชาการ. 2543 : 3) ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษานี้เป็นแนวคิดที่มีรากฐานจากปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องยาวนานและเป็นแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ต้องการอย่างได้ผล (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2543 : 4) โดยหลักการแล้วแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดนั้นมีที่มาจากแนวคิดทางการศึกษาของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ซึ่งเป็นต้นคิดในเรื่องของ “การเรียนรู้โดยการกระทำ” หรือ “learning by doing” อันเป็นแนวคิดที่แพร่หลายและได้รับการยอมรับทั่วโลกมานานแล้ว การจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจัดกระทำนี้ นับว่าเป็นการเปลี่ยนบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการเป็น “ผู้รับ” มาเป็น “ผู้เรียน” และเปลี่ยนบทบาทของครูจาก “ผู้สอน” หรือ “ผู้ถ่ายทอดข้อมูลความรู้” มาเป็น “ผู้จัดประสบการณ์ การเรียนรู้” ให้ผู้เรียน บทบาทในการเรียนรู้ ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ (พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์ และวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2543 : 25-26

อ้างอิงมาจาก ทิศนา แจมมณี. 2542 : 4) ดังที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 13-20) ได้สรุปว่าการเรียนการสอนที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
2. เน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
3. ต้องมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน
4. ต้องเป็นที่น่าสนใจไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย
5. ต้องทำทนายให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้
6. ต้องตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสม
7. ต้องดำเนินไปด้วยความเมตตา กรุณาต่อผู้เรียน
8. ต้องสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง
9. ต้องสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
10. ต้องมีจุดมุ่งหมายของการสอนที่ดีและชัดเจน
11. ต้องมีความสามารถเข้าถึงใจของผู้เรียน
12. ต้องคำนึงถึงภูมิหลังของผู้เรียน
13. ต้องไม่ยึดวิธีการเรียนแบบใดแบบหนึ่งเพียงแบบเดียวเท่านั้น
14. การเรียนการสอนต้องเป็นพลวัตร
15. ต้องสอนในสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป
16. ต้องมีการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 : 18 - 21) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญต่อไปนี้

1. สมรรถนะของมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด

สมรรถนะของมนุษย์ประกอบด้วยเซลล์สมองประมาณหนึ่งแสนล้านเซลล์ เป็นโครงสร้างที่มหัศจรรย์ มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตั้งแต่เกิด สามารถเรียนรู้ให้บรรลุอะไรก็ได้โดยอาศัยระบบประสาทสัมผัส คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องสนใจและให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมอง(Head)จิตใจ(Heart) มือ (Hand) และสุขภาพองค์รวม (Health)

2. ความหลากหลายของสติปัญญา หรือพหุปัญญา

โฮวาร์ด การ์ดเนอร์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายของสติปัญญามนุษย์ และจำแนกได้ 10 ประเภท ด้านภาษา ดนตรี ตรรกและคณิตศาสตร์ การเคลื่อนไหว ศิลปะ/มิติสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การสื่อสารด้านความรู้สึก/ความลึกซึ้งภายในจิตใจ ด้านความเข้าใจ

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิทยา และด้านจิตนิยม การจัดกระบวนการเรียนรู้ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมศักยภาพของตน

3. การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้รวบรวมแนวคิดทางทฤษฎีการเรียนรู้และเสนอแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังนี้

3.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามความสามารถทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์ และทักษะต่าง ๆ

3.2 ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาลง ผู้เรียนกับผู้สอนควรมีบทบาทร่วมกัน ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ ผู้เรียนได้เรียนจากสถานการณ์จริง ที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตจริงในตนเองและความจริงในสิ่งแวดล้อม จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3.3 กระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เตรียมการจัดสิ่งเร้าให้คำปรึกษา วางแนวกิจกรรมและประเมินผล

ธีระพัฒน์ ฤทธิทอง. (2543 : 7) กล่าวว่าแนวคิดที่สำคัญประการหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ก็คือ การให้ผู้เรียนมีอิสระแห่งการเรียนรู้ อิสระแห่งการเรียนรู้ คุได้จากการทำงานเป็นทีม การแสดงออกอย่างอิสระ การปฏิบัติจริง การมีส่วนร่วม การคิดด้วยตนเอง การแสวงหาความรู้อย่างอิสระ และการมีสมาธิ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด มีลักษณะการเรียนรู้ที่สำคัญ 5 ลักษณะ คือ

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข
2. การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง
3. การเรียนรู้แบบองค์รวม
4. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น
5. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2543 : 6-7) ได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานของแนวคิด “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” ไว้ว่า

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน กล่าวคือ ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ บทบาทของครูคือผู้สนับสนุน (supporter) และเป็นแหล่งความรู้ (resource person) ของผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก และจะเริ่มดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้ารับผิดชอบการเรียนตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ กล่าวคือ ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วย เนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิมและความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับ “สิ่งที่สอน (เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)”

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน กล่าวคือ ผู้เรียนจะได้รับความสุขจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ ๆ สิ่งใหม่ ๆ ประเด็นที่ท้าทายและความสามารถในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาเริ่มด้วยตนเอง

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน กล่าวคือ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงาม การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงาน และการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5. ครูคือผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ กล่าวคือ ในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะต้องมีความสามารถที่ค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญ ที่สุด คือ ความเต็มใจของครูที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ครูจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็น ความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติ และการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้ นั่นก็ได้

6. ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแงุ่มที่แตกต่างจากเดิม กล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถของตนเองในแงุ่มที่ แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะมีความมั่นใจตนเองและควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถทำในสิ่งที่อยากทำ มีวุฒิภาวะสูงขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมี ส่วนร่วมกับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

7. การศึกษา คือ การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้านพร้อมกัน กล่าวคือ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนหลาย ๆ ด้านคุณลักษณะด้านความรู้ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

จากแนวคิดที่กล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 ค.: 29-31) ได้ระดมผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ ที่เป็นทั้งของไทยและสากล นำมาจัดสาระและกระบวนการเพื่อนำเสนอต่อหน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำสู่การปฏิบัติ

ทฤษฎีการเรียนรู้ 5 ทฤษฎี ได้แก่

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข
2. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
3. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด
4. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย : ศิลปะ ดนตรี กีฬา
5. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย : การฝึกฝนกาย วาจา ใจ

เป้าหมายที่จะนำทฤษฎีการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาแล้วสู่การปฏิบัติ ในการจัดกระบวนการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้พัฒนาตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน และ ตัวบ่งชี้การสอนของครู ซึ่งสังเคราะห์จากทฤษฎีการเรียนรู้ 5 ทฤษฎี ดังนี้

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
3. ผู้เรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
4. ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่าง

ชัดเจนและมีเหตุผล

5. ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วมด้วยช่วยกัน
6. ผู้เรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
7. ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

อย่างมีความสุข

8. ผู้เรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในการทำงาน
9. ผู้เรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

ต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้การสอนของครู

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้าจิตใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
3. ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง
4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
5. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุง

ส่วนดีของผู้เรียน

7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมประสบการณ์กับชีวิตจริง
9. ครูฝึกฝนกิจกรรมรายทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
10. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุปว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่

1. มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน
2. ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
3. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
4. ผู้เรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ใน ชีวิตจริงได้ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน

เพื่อพัฒนาผู้เรียน

หลักการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เนื่องจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสำคัญอย่างยิ่งใน การปฏิรูปการเรียนรู้ กรมวิชาการ (2543 : 9-10) ได้เสนอหลักการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. การปรับความคิดของครูให้มองนักเรียนบนพื้นฐานของความรักความเข้าใจว่า นักเรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้ พร้อมเอื้ออำนวยความสะดวก จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ มีอิสระในการคิด ลงมือปฏิบัติจริง
2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ยึดหลักการพัฒนาผู้เรียนให้ถึงศักยภาพสูงสุด คือผู้เรียนได้พัฒนาตนทุกด้าน หลังการเรียนรู้มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและภูมิใจในผลงาน
3. การยึดชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นหลักในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. การจัดประสบการณ์โดยใช้คุณธรรมนำความรู้
6. ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติวิชาและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ใช้ชีวิตและประเมินด้วยวิธีที่หลากหลายตามสภาพจริงถือว่าการวัดและประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ และใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้

จากหลักการดังกล่าวเป็นแนวทางในการปฏิบัติของครูผู้สอน ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามที่กำหนดไว้ในแนวทางการจัดการเรียนรู้มาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีอยู่มากมายหลายวิธีที่ครูสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ตามที่พัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542 : 14 - 52) ได้เสนอแนะไว้มีดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนทางอ้อม (Indirect Instruction)

แนวคิดการจัดการเรียนการสอนทางอ้อม ตรงกับแนวคิดของทฤษฎี constructivism ซึ่งผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ความรู้ได้ หากมีการจัดการศึกษาที่เอื้ออำนวยในบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและสร้างสรรค์ด้วยตนเอง กระบวนการเรียนรู้ จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างสรรค์ด้วยตนเอง เห็นว่า ผลงานของตนเองมีความหมาย และสร้างความพึงพอใจส่วนตัวอันเป็นแรงจูงใจที่ดีต่อการเรียนรู้

2. การศึกษาเป็นรายบุคคล (individual study)

เป็นแนวทางหนึ่งของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองและฝึกทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี (technology related instruction)

เทคโนโลยีเป็นเครื่องช่วยสอน ไม่ได้ใช้แทนการสอน ครูต้องเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน

4. การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นปฏิสัมพันธ์ (interactive instruction)

เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญวิธีหนึ่งที่เน้นการอภิปราย การแบ่งปันความรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การถาม - ตอบ และการทำงานกลุ่มย่อยแบบร่วมมือกัน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิกิริยาและตอบสนองต่อความรู้ ประสบการณ์ และความคิดเห็นของครู

5. การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ (experiential instruction)

เป็นวิธีการส่งเสริมการรับความรู้จากประสบการณ์ และการสะท้อน (reflection) ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านเทคนิควิธีการปฏิบัติของผู้เรียนแต่ละบุคคล และกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้ตรวจสอบการเรียนรู้ของตน และได้รับประสบการณ์ด้านความรู้สึกลึกที่จะนำมาปรับความรู้สึกลึกที่จะนำมาปรับเจตคติและค่านิยมของตน ประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนรู้ ได้แก่ เกม กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง ละคร บทบาทสมมติ

6. การเรียนแบบร่วมมือ (co-operative learning) การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยที่สมาชิกในกลุ่มมีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน สามารถนำมาใช้ได้กับการเรียนทุกวิชาและทุกระดับชั้น

7. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (participatory Learning)

เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วยหลักการเรียนรู้พื้นฐาน 2 อย่าง คือ

1. การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (experiential learning)
2. กระบวนการกลุ่ม (group process)

8. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

เป็นการนำเอาความรู้สาขาวิชาต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันมาผสมผสานกัน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประโยชน์สูงสุด การเรียนการสอนแบบบูรณาการจะเน้นองค์รวมของเนื้อหา มากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละรายวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ใช้แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ได้แก่ การเรียนการสอนแบบ storyline method

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะต้องเลือกใช้เทคนิคหรือวิธีการที่เหมาะสมกับลักษณะผู้เรียน สาระการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (2544 : 21-22) กล่าวถึง หลักการและวิธีการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า ครู ผู้สอน และผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียน ในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องมุ่งปลูกฝังค่านิยม พัฒนาความคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณแล้ว และมุ่งพัฒนาความสามารถด้านอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบ / วิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ การเรียนรู้คู่คุณธรรม ทั้งนี้ต้องพยายามนำกระบวนการ การจัดการกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม กระบวนการคิดและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ไป

สอดคล้องในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื้อหาและกระบวนการต่าง ๆ ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม การบูรณาการ เป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกัน หรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจัดได้หลายลักษณะ เช่น

1. การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงสาระ การเรียนรู้ต่าง ๆ กับหัวข้อเรื่องที่สอดคล้องกับชีวิตจริง หรือสาระที่กำหนดขึ้นมา
2. การบูรณาการแบบคู่ขนาน มีผู้สอนตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันจัดการเรียนการสอน โดยอาจยึดหัวข้อเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วบูรณาการเชื่อมโยงแบบคู่
3. การบูรณาการแบบสหวิทยาการ การบูรณาการในลักษณะนี้นำเนื้อหาจากหลายกลุ่มสาระมาเชื่อมโยงเพื่อจัดการเรียนรู้ ซึ่งโดยทั่วไปผู้สอนมักจัดการเรียนการสอนแยกตามรายวิชา หรือกลุ่มวิชา แต่ในบางเรื่อง ผู้สอนจัดการเรียนการสอนร่วมกันในเรื่องเดียวกัน
4. การบูรณาการแบบโครงการ ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการเป็นโครงการ โดยผู้เรียนและครูผู้สอนร่วมกันสร้างสรรค์โครงการขึ้น โดยใช้เวลาเรียนต่อเนื่องกันได้หลายชั่วโมง ด้วยการนำเอาชั่วโมงของวิชาต่าง ๆ ที่ครู ผู้สอนเคยสอนแยกกันนั้น มารวมเป็นเรื่องเดียวกันมีเป้าหมายเดียวกัน

จากหลักการและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กล่าวมา เป็นภารกิจที่ครู ผู้สอน ต้องรับผิดชอบจึงจำเป็นต้องศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี และสามารถปฏิบัติได้ เพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้บรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครูจะต้องเลือกใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. การใช้สื่อการเรียนรู้

ความหมายของสื่อการเรียนรู้

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วีระกิตต์ ทยทองสุข (2532 : 7) ได้ให้ความหมายของคำว่า สื่อการสอน ไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่ช่วยในการเรียนการสอน เป็นสื่อกลางที่นำสาร หรือนำความรู้ไปยังผู้เรียน ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ชลิษา ลิ้มปิยากร (2536 : 33) ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า “สื่อ” (medias) หมายถึง ตัวกลางที่จะช่วยในการถ่ายทอดเรื่องราวเหตุการณ์ ความรู้ ข้อเท็จจริง แนวความคิด ความรู้สึก จากผู้ต้องการถ่ายทอดไปยังผู้รับการถ่ายทอด

สื่อการเรียนการสอน (instructional medias) จึงหมายถึง ตัวกลางเพื่อใช้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ จากผู้สอนหรือแหล่งความรู้อื่น ๆ ไปยังผู้เรียน แหล่งความรู้ อาจจะเป็นวิทยากรหรือ บุคลากรในชุมชนผู้ทรงความรู้ในด้านต่าง ๆ

มณฑา สุรยาพิศย์ (2537 : 10) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ครูผู้สอน นำมาใช้เป็นสื่อกลางในการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง อาจเป็นวัสดุอุปกรณ์ บุคคล เหตุการณ์

ยงยุทธ ประทุมยศ (2538 : 8) กล่าวถึงความหมายของคำว่า “สื่อการเรียนการสอน” ไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยในการถ่ายทอดความรู้ เจตคติ ทักษะ จากผู้สอนไปยังผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน

พัชรี ชมภูณูช (2538 : 23) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยนำและถ่ายทอด สารความรู้จากครูผู้สอนหรือจากแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถบรรลุ ถึงเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ได้เร็วขึ้นในเวลาจำกัด

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (2544 : 23) พอสรุปได้ว่า สื่อ คือ สิ่งที่มีตามธรรมชาติ หรือประดิษฐ์ขึ้นมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้การเรียนรู้เป็นไป อย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจง่าย และรวดเร็วขึ้น และกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จัก วิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา

จากความหมายของคำว่า “สื่อ” “สื่อการสอน” และ “สื่อการเรียนการสอน” พอจะ สรุปถึงความหมายของ “สื่อการเรียนรู้” ได้ว่า หมายถึง สิ่งที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นสิ่ง ที่มีตามธรรมชาติ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งพิมพ์ สิ่งประดิษฐ์ทางเทคโนโลยี หรือสิ่งอื่น ๆ เพื่อช่วยให้การ เรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ เข้าใจรวดเร็วขึ้น และกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการ แสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา

แนวคิด หลักการ และวิธีการใช้สื่อการเรียนรู้

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (2544 : 23-24) กำหนดแนวคิด หลักการ และวิธีการใช้สื่อการเรียนรู้ ไว้ว่า การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม

และประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่น ๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนใช้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเอง หรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว และในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อและแหล่งความรู้ โดยเฉพาะหนังสือเรียน ควรมีเนื้อหาสาระครอบคลุมตลอดช่วงชั้น สื่อสิ่งพิมพ์ควรจัดให้มีอย่างเพียงพอ ควรให้ผู้เรียนสามารถยืมได้จากศูนย์สื่อหรือห้องสมุดของสถานศึกษา

ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจได้ง่าย และรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้การใช้สื่อ การเรียนรู้เป็นไปตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานควรดำเนินการดังนี้

1. จัดทำและจัดหาสื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
2. ศึกษา ค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้ สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน และสำหรับเสริมความรู้ของผู้สอน
4. ศึกษาวิธีการเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม หลากหลาย และสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
5. ศึกษาวิธีวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเอง และเลือกที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์และประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้อยู่เป็นอย่างดีเสมอ
6. จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา และในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้
7. จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และสังคมอื่น
8. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ

กระบวนการในการเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้

สื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นสิ่งช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนทุกครั้ง ผู้สอนต้องมีการวางแผนมีหลักการในการเลือกและมีกระบวนการในการใช้สื่อ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวไว้เกี่ยวกับหลักการเลือกและการใช้สื่อดังนี้

กรมวิชาการ (มปป. : 11-14) เสนอหลักการเลือกสื่อการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนควรคำนึงถึง ดังนี้

1. การเลือกสื่อการเรียนรู้ต้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่จะสอน
2. สื่อการเรียนรู้ต้องเหมาะสมกับผู้เรียน
3. พิจารณาความเป็นไปได้และค่าใช้จ่าย
4. ความสะดวกและความสามารถในการใช้สื่อการเรียนรู้

หลักการใช้สื่อการเรียนรู้

กรมวิชาการ (มปป : 18-19) เสนอหลักการใช้สื่อการเรียนรู้ ว่านอกจากการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมแล้วยังจำเป็นต้องมีหลักการในการใช้สื่อเพื่อให้การใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีกระบวนการ ดังนี้

1. การเตรียมตัวของผู้สอน
2. การเตรียมจัดสภาพแวดล้อม
3. การเตรียมพร้อมผู้เรียน
4. การใช้สื่อการเรียนรู้
5. การประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้

จากแนวคิด หลักการ และวิธีการเลือกการใช้สื่อการเรียนรู้ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องใช้สื่อมาประกอบการเรียนรู้ ที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ซึ่งครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่อการจัดทำ จัดหา ศึกษา ค้นคว้า เกี่ยวกับการเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การเตรียมตัวผู้สอน ผู้เรียน จัดสภาพแวดล้อมรวมทั้งมีการประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้ด้วย

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ความหมายการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผล เป็นคำที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ประกอบด้วยคำว่า “การวัด” กับ คำว่า “การประเมินผล” ตามที่ ส.วาสนา ประवालพุกษ์ (2544 : 15) กล่าวไว้ว่า การวัด (measurement) ก็กับการประเมินผล (evaluation) คำสองคำนี้มีความสัมพันธ์กัน การวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของ การประเมินผล คือเป็นส่วนที่จะใช้ข้อมูลเพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการประเมิน ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำสองคำนี้ไว้ดังนี้

โกวิท ประवालพุกษ์ และสมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2527 : 20-25) สรุปไว้ว่า การวัด หมายถึง ขบวนการ หรือวิธีการใด ๆ ที่จะให้ได้มาซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่งอันมีความหมายแทนขนาดสมรรถภาพ นามธรรมที่นักเรียนผู้นั้นมีอยู่ในตน

ส.วาสนา ประवालพุกษ์ (2544 : 15-16) กล่าวว่า การวัดผล คือ กระบวนการที่จะกำหนดปริมาณของสิ่งที่ต้องการวัดออกมาเป็นจำนวนหรือตัวเลข ใช้แทนคุณลักษณะของสิ่งนั้น และการประเมินผล คือกระบวนการที่มีระบบแบบแผนเพื่อที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายเพียงใด การประเมินผลจะบอกทั้งปริมาณและคุณภาพของผู้เรียน การตัดสินใจทางคุณค่าของพฤติกรรมต่าง ๆ ใน 2 ความหมาย ได้แก่

การประเมินผล คือ การลงสรุป ตีราคาพฤติกรรมของผู้เรียนในแง่ปริมาณโดยอาศัยการวัดมาใช้ตัดสินใจ

การประเมินผล คือ การตีราคาพฤติกรรมของผู้เรียนในแง่คุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานด้วยวิธีอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การวัดด้วยเครื่องมือวัดเชิงปริมาณ และใช้การตัดสินใจเชิงคุณภาพ

ตามที่กล่าวไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เป็นกระบวนการตรวจสอบและตัดสินคุณภาพของผู้เรียนว่าบรรลุความสำเร็จตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ดังนั้นจากความหมายดังกล่าว สรุปว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบและตัดสินคุณภาพของผู้เรียนว่าบรรลุความสำเร็จตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้

แนวคิด หลักการ และวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 22 เป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับ หลักสูตร กระบวนการ เรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิด หลักการ และ วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ดังนี้ งามนิตย์ ธาตุทอง (2544 : 48-51) การวัดและประเมิน ผลการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข และตามข้อบัญญัติในมาตรา 26 แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้จำเป็นต้องสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ และหลักการการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อนำไปสู่หลักการและจุดมุ่งหมายของ การจัดการศึกษาตามมาตรา 6 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การประเมินผล การเรียนรู้ ควรจะประเมินทุกด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะการแสวงหาความรู้ เจตคติ คุณธรรม และการปฏิบัติจริงโดยเลือกรูปแบบการประเมินที่ตรงตามจุดมุ่งหมายในการประเมิน เหมาะสม กับกิจกรรมการเรียนรู้

ศิริชัย กาญจนวาสี. (ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. 2544 :16 อ้างอิงมาจาก ศิริชัย กาญจนวาสี 2543 : 7-8) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนที่ ครูผู้สอนจะต้องทำอย่างต่อเนื่องทั้งก่อน ระหว่างและหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน โดยจะต้อง ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ ลักษณะนิสัย และคุณธรรม โดยเน้นที่จะพัฒนาผู้เรียนเป็น สำคัญ และจะต้องตอบสนองต่อเป้าหมายการเรียนรู้ระดับบุคคล สถานศึกษา ชุมชนและประเทศ รวมทั้งมีความเป็นสากลระดับนานาชาติ การประเมินลักษณะนี้ใช้คำว่า assessment

สำหรับแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (2544 : 24-25) มีดังนี้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็น กระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดง พัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วม กันและเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการวัดและ ประเมินผลทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ตลอดจน การประเมินภายนอก เพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียน แก่ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

การวัดและการประเมินผลระดับชั้นเรียน มีจุดหมายสำคัญของการประเมินระดับชั้นเรียน คือ มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม และค่านิยม อันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ หรือไม่/เพียงใด ดังนั้นการวัดและประเมินจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจาก โครงการหรือแฟ้มสะสมผลงาน ผู้ใช้ผลการประเมินในระดับชั้นเรียนที่สำคัญ คือ ตัวผู้เรียน ผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และค้นหาข้อมูลเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้สะท้อนให้เห็นภาพสัมฤทธิ์ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะทราบระดับความก้าวหน้า ความสำเร็จของตน ครู ผู้สอนจะเข้าใจความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่ม สามารถให้ระดับคะแนนหรือจัดกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของตนเองได้ ขณะที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง จะได้ทราบระดับความสำเร็จของผู้เรียน

สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมิน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

การประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้รายชั้นปีและช่วงชั้น สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้นี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งการนำผลการประเมินรายช่วงชั้นไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้น กรณีผู้เรียนไม่ผ่านมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ สถานศึกษาต้องจัดให้มีการเรียนการสอนซ่อมเสริม และจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

การประเมินคุณภาพระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินคุณภาพระดับชาติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สำคัญ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดต่อไป ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

ส.วาสนา ประवालพฤกษ์ (2544 : 24) กล่าวถึง แนวคิดในการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ว่าการวัดและประเมินผลควรยึดหลักการดังนี้

1. เป็นวิธีการสืบค้น และตรวจสอบความเจริญก้าวหน้าของผู้เรียน

2. ต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี
3. ช่วยทำให้จุดมุ่งหมายของการศึกษาชัดเจน บอกระดับการพัฒนาของผู้เรียนได้
4. เป็นกระบวนการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
5. เป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคม

ศิริชัย กาญจนวาสี (ส.ว.ส.น. ประมวลพจนานุกรม, 2544 : 25 อ้างอิงมาจากศิริชัย กาญจนวาสี, 2543 : 9-10) เสนอการประเมินผลการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

การประเมินผลการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. สาระของการประเมิน

1.1 ความรู้/ทักษะ ประเมินเกี่ยวกับ ระดับความรู้ วิธีแสวงหาความรู้ และพัฒนาการทางความรู้

1.2 คุณธรรม ประเมินเกี่ยวกับ ระดับคุณธรรม และพัฒนาการทางคุณธรรม

2. รูปแบบการประเมิน

2.1 เน้นการพัฒนา

2.2 โปร่งใสเป็นธรรม

ดังนั้นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จึงต้องใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจากโครงการหรือเพิ่มสะสมผลงาน โดยประเมินด้านความรู้ ทักษะ และคุณธรรม มีเครื่องมือในวัดและการประเมินที่มีคุณภาพ

5. การวิจัยในชั้นเรียน

ได้มีคำที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน (classroom research) จำนวนหลายคำที่มีผู้กล่าวถึงไว้ในเอกสารทางวิชาการ สุวิมล ว่องวานิช, (ทัศนาศาสตร์, 2543 : 73 อ้างอิงมาจาก สุวิมล ว่องวานิช, 2543 : 86) ได้อธิบายไว้ว่า ศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีความหมายถึงการวิจัยในชั้นเรียนสามารถใช้ได้หลายคำ ซึ่งแต่ละคำมีนัยดังนี้

การวิจัยในชั้นเรียน (classroom research) เป็นการเน้นสถานที่ที่ทำการวิจัยว่าเกิดขึ้นในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) ซึ่งเขียนเป็นคำกว้างๆ ในบางครั้งถ้าผู้เขียนต้องการระบุให้เจาะจงลงไปว่าเป็นการวิจัยปฏิบัติการ

การวิจัยของครู (teacher evaluation) ต้องการเน้นว่าผู้ทำวิจัยคือครู ซึ่งไม่บอกว่าทำวิจัยที่ไหนแต่ชี้เป็นนัยๆ ว่าทำวิจัยในชั้นเรียน

การแสวงหาความรู้โดยตัวครูเองเป็นผู้สะท้อนผล (self-reflective enquiry) การสะท้อนผลเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (classroom action research - CAR) ระบุชัดเจนว่าเป็นการวิจัยปฏิบัติการและทำในชั้นเรียน

คำเหล่านี้ถูกใช้แตกต่างกันไปตามปรัชญาความเชื่อของผู้เขียนที่ต้องการเน้นลักษณะเฉพาะบางประการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มุ่งเน้นบริบทในชั้นเรียน (องอาจ นัยพัฒน์. 2543 : 35) ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า “การวิจัยในชั้นเรียน (classroom research)”

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้นิยามความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

ธีรารัง ชูทัฬห กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่มุ่งแก้ปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่ไม่สามารถจัดการเรียน หรือวางแผนจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตามความสามารถที่แตกต่างกันของนักเรียนในชั้นเรียนเป็นสำคัญ (<http://www.moe.go.th/webdclid/dcid/00/vijai.pdf>)

ชัยพจน์ รักราม. (2539 : 31) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน หลังจากสำรวจแล้วพบว่า สาเหตุของปัญหาการเรียนการสอนมาจากนักเรียน วิธีสอน สื่อการสอน และสภาพแวดล้อม การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นวิธีหนึ่งที่ครูสามารถดำเนินการแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ

เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. (2540 : 57) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ ความจริง ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียนมีลักษณะการวิจัยแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยครูเป็นผู้ดำเนินการวิจัยนั้น แล้วนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. (2540 : 38) ให้คำนิยามของคำว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ กระบวนการในการหาความจริงที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน

ประวิต เอรารวรรณ์. (2542 : 3) ได้กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการศึกษาค้นคว้าของครูซึ่งจัดว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา (problem solving) การจัดกิจกรรมการเรียน

การสอนหรือพฤติกรรมนักเรียน และคิดวิเคราะห์(critical thinking) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน

พร้อมพรรณ อุดมสิน. (2542 : 84) ได้นิยามถึงการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นการวิจัยแบบหนึ่งของการวิจัยทางการศึกษาซึ่งเป็นการวิจัยที่ทำโดยครูผู้ซึ่งแสวงหาความรู้หรือข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาในเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ. (2543 : 275) ได้กล่าวว่าการวิจัยในชั้นเรียน เป็นงานวิจัยประเภทหนึ่งที่ครูเป็นผู้ดำเนินการ โดยตรงในชั้นเรียนของตนโดยไม่ต้องรอให้นักวิจัยทางการศึกษาเป็นผู้มาดำเนินการให้

องอาจ นัยพัฒน์. (2543 : 35-36) ได้กล่าวว่าการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการของการวิจัยที่ใช้วิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง ในอันที่จะทำให้ได้ผลของการวิจัยที่มีคุณภาพเชื่อถือได้ และเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการปฏิบัติในสถานการณ์จริงในชั้นเรียน/ห้องเรียน หรือโรงเรียนหนึ่ง ๆ ได้ คณะหรือผู้วิจัยปฏิบัติการจะเข้ามามีส่วนร่วม (participation) ในเกือบทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัยและยังให้ความร่วมมือ (collaboration) กับคณะวิจัยในการตอบคำถามในขั้นตอนต่างๆ

กรมวิชาการ. (2542 : 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนคือ กระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบ จุดเน้นของการวิจัยในชั้นเรียนคือ การแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ดังนั้นการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาและวิจัยควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน เพื่อแก้ปัญหาและ/หรือพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง และเพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นต่อไป

ทัศนาศ แสงศักดิ์. (2543 : 74) ได้กล่าวโดยสรุปว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหการเรียนการสอนในชั้นเรียน หรือเป็นความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งความรู้ใหม่ๆ ในที่นี้ เรียกว่า นวัตกรรมทางการศึกษานั้นเอง

ประกอบ มณีโรจน์. (2544 : 4) ได้สรุปว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ กระบวนการแสวงหาความรู้ความจริง ด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ในเนื้อหาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์. (2544 : 139) ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ค้นคว้าและสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาผู้เรียนอีกทั้งเป็นการพัฒนาตนเองคือผู้วิจัยไปด้วย

มาลี จุฑา. (2544 : 241) กล่าวว่าการศึกษาวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการพัฒนากิจกรรมและคุณภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อค้นหาคำตอบ เพื่อแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอน เพื่อค้นคว้าวิธีสอน การจัดกิจกรรม การพัฒนาสื่อการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนการค้นคว้าเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

สุวิมล ว่องวานิช. (2544 : 163) ได้กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ทำโดยครู ผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียน การสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของตนเองให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

อลิศรา ชูชาติ. (2544 : 114-115) ได้กล่าวโดยสรุปว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และทำความเข้าใจสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งเป็นการเฉพาะ โดยให้ครูหรือผู้ปฏิบัติงานได้ลงมือกระทำ หรือปฏิบัติงานที่จะช่วยพัฒนางานหรือสภาพการณ์ที่ตนเองทำงานหรือรับผิดชอบ

สุเทพ อ่วมเจริญ. (2545 : 124) ได้สรุปไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการศึกษาที่พึงประสงค์

จากการให้ความหมายของนักวิชาการหลายท่านข้างต้น สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าของครูร่วมกับผู้เรียน เพื่อค้นหาคำตอบ แก้ปัญหา และ/หรือพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยครูเป็นผู้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าร่วมกับผู้เรียน

แนวคิด หลักการ ในการวิจัยชั้นเรียน

ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนได้มีผู้นำเสนอไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

ประวิต เอราวรรณ์. (2542 : 4) ได้กล่าวว่าโดยลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนคือ

1. ปัญหาการวิจัยเกิดขึ้นจากการทำงานในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

2. ผลการวิจัยนำไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

3. การวิจัยดำเนินไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ สอนไปวิจัยไป แล้ว

นำผลการวิจัยมาใช้แก้ปัญหา และทำการเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น

พ่องพรรณ ตรียมงคลกุล. (2543 : 35-36) กล่าวว่าการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่มีความเฉพาะเจาะจง และลักษณะที่ต่างจากการวิจัยทางการศึกษาทั่วไป ดังนี้

1. จุดเริ่มต้นการวิจัย การวิจัยมีจุดกำเนิดจากสภาพปัญหา หรือข้อข้องใจในการเรียน การสอนที่ครูพบ ครูต้องการปรับปรุงหรือแก้ปัญหานั้นๆ ด้วยวิธีการวิจัย ปัญหาวิจัยจึงเริ่มจาก ความคิดของครูมากกว่าความคิดของผู้อื่น หรือจากหลักการทางทฤษฎีโดยตรง

2. ขอบเขตของการวิจัย จะแคบและเฉพาะเจาะจงในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ปัญหาวิจัย(research problem) เรื่องที่วิจัยอาจจะเป็นประเด็นที่เล็กแต่สำหรับครู แล้ว จะมีความหมายสำหรับการเรียนการสอนโดยตรง

2.2 ประชากร มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนหรือสถานะการเรียนหนึ่งๆ (classroom context) ในการศึกษา อาจมุ่งที่นักเรียนเฉพาะราย นักเรียนห้องหนึ่ง หรือหลายห้องเรียน ที่ครูผู้ทำวิจัยนั้นมีส่วนรับผิดชอบ ในการเรียนการสอน

2.3 การนำผลวิจัยไปใช้ การวิจัยมุ่งผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูใน สภาพแวดล้อมที่ทำการวิจัยนั้นๆ โดยตรงไม่มุ่งเพื่อนำไปใช้ในวงกว้าง กล่าวคือไม่มุ่งข้อสรุปเชิงนัยทั่วไป

3. ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางกระบวนการวิจัยทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นการวิจัยที่ดำเนินการ โดยครูคนเดียว หรือโดยคณะครูร่วมกัน อีกทั้งอาจมีนักการศึกษาาระดับปฏิบัติ เช่น ศึกษานิเทศก์ ร่วมในการวิจัยด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขอบเขตของการวิจัย

4. การวิจัยจะดำเนินการไปพร้อมๆ กับการเรียนการสอนตามปกติ ให้เป็นส่วนหนึ่ง ของการเรียนการสอน ผู้เรียนไม่รู้สึกรว่าอยู่ภายใต้สถานะการวิจัย ผลการวิจัยจึงอยู่บนพื้นฐานของ ประสบการณ์ธรรมชาติของห้องเรียนที่เป็นปกติวิสัย

5. กระบวนการวิจัยมีการเชื่อมโยงระหว่างการคิดเชิงสะท้อน (reflective thinking) และ การปฏิบัติ (action) อย่างชัดเจน กล่าวคือ มีการพินิจพิเคราะห์ ทบทวน ทั้งก่อน ระหว่าง และ หลังการทดลองปฏิบัติ

6. วิธีการวิจัยมีความยืดหยุ่นปรับให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน ข้อสรุปที่ได้ จากการวิจัยอาจจะขาดน้ำหนักไปบ้างในด้านความเที่ยงตรง เมื่อเปรียบเทียบกับวิจัยทั่วไปที่อิง ทฤษฎีและหลักการที่เข้มงวด แต่จะเป็นการวิจัยที่ให้ประโยชน์โดยตรงเท่าที่ครูผู้ทำวิจัยนั้นต้องการ

แอลลอท. (ทัศนาศาสตร์. 2543 : 74 อ้างอิงมาจาก แอลลอท. Elliott. 1988 : 121)

ได้อธิบายว่าลักษณะพิเศษของการวิจัยในชั้นเรียนที่สำคัญมี 2 ประการ คือ

1. วิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาการกระทำของมนุษย์และสถานการณ์ทางสังคมโดยครู ผู้สอน การวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวข้องกับปัญหาและความก้าวหน้าต่างๆ ที่ต้องการการเปลี่ยนแปลง

2. เป้าหมายของการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อการแก้ปัญหาอย่างลึกซึ้งของครู ซึ่งอาจจะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ในขณะนั้น

อาเกีร์ส และสกอนท์ คาร์ล และคิมมิส แอลลอท และเลวิน (องอาจ นัยพัฒน์. 2543 : 32-34 อ้างอิงมาจาก Argyris & Schon. 1991 ; Carr & Kemmis. 1986 ; Elliott. 1978 และ Lewin.1946) ลักษณะเด่นที่ทำให้การวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างจากการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ หรือทาง สังคมศาสตร์เชิงประยุกต์แบบอื่นๆ สรุปได้ดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับปัญหาต่าง ๆ ทางด้านการปฏิบัติงาน (practical problems) ที่ครูมัก ประสบในขณะที่ทำการสอนหรือปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ในแต่ละวันมากกว่าการเกี่ยวข้องกับปัญหาทาง ทฤษฎี (theoretical problems)

2. มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อการทำความเข้าใจ (understanding) ต่อสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานของครูอย่างลุ่มลึกและกระจ่างชัด ภายใต้กระบวนการสะท้อนกลับผลของยุทธวิธี ปฏิบัติการได้กระทำลงไปอย่างใครครวญในเชิงวิพากษ์ (critically self-reflective processes) อัน จะนำไปสู่แนวทางการได้วิธีการสำหรับการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทแวดล้อม มีจุดมุ่งหมายเพื่อการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานมากกว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อการสร้างองค์ความรู้ใด อย่างหนึ่ง

3. เหตุการณ์ (events) หรือสถานการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นจะถูกตีความหมาย (interpretation) ของผู้ปฏิบัติหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ของปัญหาโดยตรง มากกว่าการ อาศัยกฎหรือหลักการของวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ (laws or principles of natural science)

4. ผลของการวิจัยจะถูกรายงานด้วยการเลือกใช้ถ้อยคำภาษาในระดับเดียวกับผู้ปฏิบัติ โดยพยายามหลีกเลี่ยงคำศัพท์เฉพาะสาขาวิชา (technical terms) และภาษาที่มีลักษณะค่อนข้างเป็น นามธรรม ดังนั้นจึงทำให้ง่ายต่อการเข้าใจของผู้ปฏิบัติ นอกจากนั้นคำอธิบายเกี่ยวกับผลของ การวิจัยรวมทั้งกระบวนการวิจัยอื่น ๆ สามารถตรวจสอบความเที่ยงตรงได้จากการสนทนาแบบ เป็นกันเอง (unconstrained dialogue) กับผู้ปฏิบัติการและมีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในทุกๆระยะหรือ ขั้นตอน ของกระบวนการวิจัย

5. การดำเนินการวิจัยในทุกขั้นตอนจะต้องอยู่ภายใต้บรรยากาศของการมีส่วนร่วม การร่วมมือร่วมใจ การเชื่อถือและไว้วางใจ การเป็นมิตร และการเป็นอิสระและเสมอภาคทาง ความคิด

6. วิธีการศึกษาค้นคว้า (methodology) ไม่มียึดติดอยู่ภายใต้กรอบ (framework) ของการ วิจัยเชิงทดลอง และการควบคุมตัวแปรอย่างเคร่งครัดด้วยแบบแผนของการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research designs) หรือวิธีการทางสถิติใด ๆ (statistical control) การวิจัยเชิงปฏิบัติ การโดยทั่วไปอาจเลือกใช้ รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ที่อาศัยแบบแผน

การวิจัย กึ่งทดลอง (quasi-experimental design) หรือการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เช่น การศึกษาเฉพาะกรณี (case study) และการศึกษาเชิงชาติพันธุ์วรรณา (ethnography) เป็นต้น

7. การสรุปอ้างอิงผลการวิจัยหรือการขยายผลการวิจัยให้ครอบคลุมเข้าไปยังห้องเรียน หรือโรงเรียนที่มีทำเลที่ตั้งหรือบริบทอื่น ๆ ต่างต่างไปจากทำเลหรือบริบทที่ทำการวิจัยจริง (generalization) การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีลักษณะค่อนข้างจำกัด กว่าการศึกษาเชิงทดลองทาง วิทยาศาสตร์ ดังนั้น ในทางปฏิบัติโดยทั่วไปการสรุปอ้างอิงผลของการวิจัยที่ได้จากการวิจัยเชิง ปฏิบัติการจึงมีแนวโน้มกระทำได้เฉพาะในขอบเขตของสถานที่ บุคคล และเวลาที่ทำการวิจัยหนึ่ง ๆ อย่างไรก็ตามถ้าต้องการขยายผลของการวิจัยให้ครอบคลุมเข้าไปยังขอบเขตอื่นที่นอกเหนือจาก สถานที่ บุคคล และเวลาที่ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการก็สามารถกระทำได้ ถ้าปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เหล่านี้มีลักษณะใกล้เคียงหรือได้รับการยืนยันจากผลของการศึกษาวิจัยอื่น ๆ ประกอบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นลักษณะของการกระทำเมื่อมี ปัญหาจากการปฏิบัติการเรียนการสอน ครูผู้สอนจึงศึกษาค้นคว้าเพื่อทำความเข้าใจต่อสภาพปัญหา เหตุการณ์ ด้วยวิธีง่าย ๆ แต่เป็นระบบ ซึ่งมีประโยชน์มากในทางการศึกษา

วิธีการในการทำวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนตามที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้มี ดังนี้

โคลินส์ และสปีกเกิล. (คงศักดิ์ ชาติทอง 2544. <http://secondary.kku.ac.th/sec4/actionresearch.htm> อ้างอิงมาจาก Collins & Spiegel,n.d) เสนอว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนควรดำเนิน ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา (identifying a problem) ทำโดยการสังเกตโดยผู้เริ่มต้นต้องเป็นครู
2. วางแผนการวิจัย (making a plan) จะใช้วิธีการวิจัยอย่างไร ทั้งนี้ต้องระมัดระวังใน การเตรียมวิธีการเก็บข้อมูลที่เชื่อถือได้
3. ลงมือการทำวิจัย (taking action) ในการลงมือปฏิบัติการวิจัยไม่ว่าแผนที่วางไว้จะดี เพียงใดย่อมต้องมีเหตุการณ์ที่นอกเหนือความคาดหมายเกิดขึ้นอยู่เสมอ นักวิจัยที่ดีต้องวางแผนการ เก็บและวิเคราะห์ข้อมูลไว้ให้รัดกุม
4. การประเมินผลของการวิจัย (evaluation the effect of the action) ครูอาจจะต้อง เตรียมตอบคำถามเหล่านี้
 - การเปลี่ยนแปลงนี้มีผลอย่างไรต่อการเรียนของนักเรียนของเราบ้าง
 - นักเรียนเรียนรู้อะไรบ้าง
 - การเปลี่ยนแปลงนี้ควรเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอหรือไม่

- ถ้าต้องการให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอต้องทำอะไรบ้าง
- มีปัญหา อุปสรรคใดบ้างที่เราจะวิจัยต่อไปอีก

5. การเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการวิจัยสู่สาธารณชน (communicating about action research) การทำงานวิจัยในชั้นเรียนจำเป็นต้องบอกข้อค้นพบที่สำคัญให้ชัดเจน และเที่ยงตรงตามข้อมูลที่ได้ โดยให้สอดคล้องกับปัญหาและการปฏิบัติ การวิเคราะห์และการประเมินผลในสถานการณ์ที่ทำวิจัยนั้น ๆ ข้อมูลที่นำเสนอต้องชัดเจนและตรงไปตรงมา และเป็นที่น่าสนใจของผู้อ่านหรือผู้ฟัง

6. การรักษาทีมงาน (maintaining collegiality) การวิจัยในชั้นเรียนจะทำให้สำเร็จคนเดียวไม่ได้ต้องอาศัยผู้ร่วมงาน ดังนั้นการทำงานต้องให้ออกาสผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและยอมรับความคิดเห็นบนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตย การกล่าวถึงขั้นตอนการทำงานวิจัยในชั้นเรียนนั้นง่าย แต่การทำจริง ๆ นั้นแต่ละชั้นจะซ้อนทับกันและไม่สามารถแยกจากกันได้ได้อย่างเด็ดขาด

เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. (2540 : 57-60) ได้กล่าวถึงกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นการทำงานอย่างมีระบบ (system approach) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นขั้นตอนของการสำรวจปัญหาหรือความต้องการ ทำให้ทราบว่าเป็นปัญหาคืออะไร ถ้าไม่แก้ไขแล้วอะไรจะตามมา อะไรคือสาเหตุ ในแต่ละสาเหตุมีแนวทางแก้ไขอย่างไร จะเลือกแก้ปัญหาค่าก่อนและโดยวิธีใด

ขั้นที่ 2 เตรียมการและวางแผน หลังจากผ่านขั้นที่ 1 ไปแล้ว ครูจะต้องกำหนดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ครูกำลังจะทำการวิจัย โดยเตรียมการออกแบบนวัตกรรม การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล นั่นคือเป็นขั้นตอนของการออกแบบการวิจัย นั่นเอง

ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่กระทำตามแผนที่เตรียมไว้ในขั้นที่ 2 ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน เพราะจะทำให้ครูทราบว่าวิธีการหรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นมาใช้ได้หรือไม่ เพียงไร และจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

ขั้นที่ 4 การติดตาม ปรับปรุง และสรุปผล หลังจากลงมือปฏิบัติไปแล้วควรมีการติดตามเพื่อพิจารณาว่ามีปัญหา อุปสรรคอย่างไร จะปรับปรุงแก้ไขอย่างไร เพื่อให้การดำเนินงานนั้นสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้ตามที่คาดหวัง เมื่อดำเนินการวิจัยเสร็จแล้วก็สรุปผลงานที่ทำมาเขียนเป็นรายงานวิจัย

ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. (2541 : 100-101) ได้กล่าวถึงกระบวนการของการทำวิจัยในชั้นเรียนว่าขั้นตอนของการปฏิบัติงานประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แผน คือแนวทางปฏิบัติที่ตั้งความคาดหวังไว้ ซึ่งในการมองไปในอนาคตข้างหน้า นั้นจะต้องระลึกละเอียดว่าเหตุการณ์ทางสังคมนั้นไม่สามารถจะทำนายหรือกำหนดไว้ล่วงหน้า ดังนั้นการกำหนดแผนจึงต้องมีความยืดหยุ่นพอสมควรและสามารถปรับได้ กิจกรรมที่เลือกมากำหนดในแผน จะต้องได้รับเลือกมาจากกิจกรรมที่คิดว่าสามารถปฏิบัติได้ดีกว่ากิจกรรมอื่น ๆ มีความเหมาะสมกว่า มีประสิทธิภาพสูงกว่ากิจกรรมที่เคยปฏิบัติมา โดยอิงทฤษฎีและการปฏิบัติที่กระทำมาก่อน

การปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติตามความหมายที่กำหนดไว้ โดยจะดำเนินการตามแนวที่ได้วางแผนไว้อย่างมีเหตุผล และมีการควบคุมอย่างดี อาจต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปจากแผนบ้าง แผนจึงต้องมีความยืดหยุ่น และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงโดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกิจกรรมครั้งก่อนอย่างต่อเนื่อง และนำมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมครั้งต่อไป การดำเนินงานจะต้องเปลี่ยนรูปแบบไป หรือปรับปรุงไปได้เรื่อยๆกิจกรรมที่ต้องทำควบคู่ไปกับการปฏิบัติก็คือการสังเกต

การสังเกต ต้องสังเกตอย่างรอบคอบและระมัดระวังเป็นสิ่งจำเป็น ขั้นตอนของการปฏิบัติและการสังเกตจึงเกิดควบคู่กันไป พร้อม ๆ กัน

การสะท้อนผล เป็นการหันกลับมาพิจารณาการกระทำตามที่ได้บันทึกไว้จากการสังเกต และเก็บข้อมูล ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปของกระบวนการปฏิบัติงานที่ได้กระทำลงไป การสะท้อนจะนำไปสู่การปรับสถานการณ์ การปรับปรุงโครงการ และการปฏิบัติ ผู้วิจัยจะต้องตัดสินใจว่าผลของการปฏิบัติเป็นสิ่งที่ต้องประสงค์หรือไม่ และจะช่วยในการวางแผนการดำเนินการต่อไป

ประวัติ เอรารรณ. (2542 : 5) กล่าวว่าการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนมีกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ คือ เริ่มต้นจากการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานว่ามีปัญหาอะไรบ้าง วางแผนเพื่อแก้ไข ปัญหา ลงมือปฏิบัติตามแผน แล้วสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อการเริ่มต้นใหม่ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

1. การสำรวจสภาพการปฏิบัติงาน (reconnaissance) เป็นขั้นตอนของการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานของครูว่ามีปัญหาอะไรบ้างแล้ววิเคราะห์ปัญหาเหล่านั้นมีสาเหตุมาจากอะไร และจะสามารถปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขสภาพการปฏิบัติงานในส่วนใดได้บ้าง ซึ่งครูสามารถสำรวจได้จากกิจกรรมการเรียนการสอน พฤติกรรมนักเรียน สภาพแวดล้อม และบริบทต่างๆ ของโรงเรียน การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวจะนำไปสู่การเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจนและสามารถ จัดลำดับความสำคัญของปัญหา และกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยได้

2. การวางแผน (planing) เป็นขั้นตอนสำหรับกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดวิธีการ และวางแผนเพื่อลงมือปฏิบัติ (action) ในการค้นหาคำตอบหรือพัฒนานวัตกรรม และการแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหา

3. การลงมือปฏิบัติ (action) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้

4. การสะท้อนผลการปฏิบัติ (reflection) หลังจากที่มีการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาตามแผนจนปรากฏผลแล้ว นักวิจัยต้องมีการสะท้อนผลการปฏิบัติว่ามีสิ่งใดที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปบ้าง เพื่อสรุปผลและวางแผนปรับปรุงใหม่หรือแก้ปัญหาใหม่ต่อไป

เลวินและคิมมิต. (ทัศนาศาสตร์. 2543 : 74 อ้างอิงมาจากเลวิน. Lewin. 1946 และคิมมิต. Kemmis.1996 : 29) ได้อธิบายว่า วงจรการทำวิจัยในชั้นเรียนประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ วางแผน (plan) ปฏิบัติ (action) การสังเกต (observe) และสะท้อนผล (reflect) ซึ่งวงจรนี้มีลักษณะเหมือนขดลวด (spiral circle)

กรมวิชาการ. (2542 : 7 - 10) ได้อธิบายไว้ว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ลักษณะของการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) ซึ่งมีกระบวนการวิจัยดังดังนี้

ขั้นที่ 1 สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา

การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการวางแผนแก้ปัญหา หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้ครูพบปัญหาที่จะต้องแก้ไขหรือพัฒนา สามารถดำเนินการสอนได้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ควรจะเป็น

ขั้นที่ 2 กำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา

เมื่อครูได้วิเคราะห์ปัญหาจากการศึกษาในขั้นที่ 1 เพื่อที่จะให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหา ในขั้นนี้ครูต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น วารสาร บทความ หลักสูตร ผลงานวิจัยหนังสือ ตำรา คู่มือ แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ตลอดจนประสบการณ์ของครูเอง ทำให้ครูทราบว่าปัญหาที่คล้ายกับปัญหาของเรามีผู้ใดศึกษาไว้บ้าง ใช่วิธีใดในการแก้ปัญหาผลการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร จะทำให้ครูเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้ชัดเจนขึ้น

ขั้นตอนนี้ จะนำไปสู่ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์/ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ขั้นที่ 3 พัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม

จากขั้นที่ 2 ครูจะได้ทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา ซึ่งอาจเป็นวิธีการหรือนวัตกรรมที่เป็นไปได้ ในขั้นนี้ครูต้องกำหนดวิธีการหรือสร้างนวัตกรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา แล้วดำเนินการหาคุณภาพของวิธีการหรือนวัตกรรม จากผู้รู้ในเรื่องนั้นๆ

ขั้นตอนนี้ จะนำไปสู่ตัวแปรที่ศึกษา และวิธีการที่จะพัฒนาหรือแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้

ขั้นนี้ครูนำวิธีการหรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นในขั้นที่ 3 ไปใช้โดยระบุขั้นตอนปฏิบัติว่า จะใช้กับใคร เมื่อไร อย่างไร แล้วเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น สังเกตพฤติกรรมเริ่มต้นของผู้เรียน

ก่อนนำไปใช้ เมื่อนำไปใช้แล้วสังเกตพฤติกรรมอีกระยะหนึ่ง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนต่อไป

ขั้นตอนนี้ ต้องมีเครื่องมือและวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล
ขั้นที่ 5 สรุปผล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับข้อมูลที่รวบรวมได้ แล้วสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล หากยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ต้องการ ก็จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข โดยย้อนกลับไปค้นหาวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่ แล้วพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม ตลอดจนนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้อีก คือดำเนินการขั้นที่ 2-4 ใหม่ จนกระทั่งสามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ต้องการ แล้วเขียนสรุปผลการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 4 จากขั้นตอนนี้จะได้ผลการวิจัยที่นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน หรือการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้แล้ว องอาจ นัยพัฒน์. (2543 : 64-65) ได้เสนอขั้นตอนย่อยของการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

1. ระบุแนวคิดและนิยามปัญหาอย่างชัดเจน
2. รวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องเพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของสถานการณ์ปัญหาที่ต้องการเปลี่ยนหรือปรับปรุง
3. วางแผนเพื่อกำหนดยุทธวิธีปฏิบัติการแก้ไขปัญหา
4. นำแผนยุทธวิธีปฏิบัติที่วางไว้ไปลงมือปฏิบัติจริง
5. สังเกต ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลของยุทธวิธีปฏิบัติที่ได้ลงมือปฏิบัติไปแล้ว
6. สะท้อนกลับผลของการนำยุทธวิธีปฏิบัติที่ได้ลงมือปฏิบัติแล้ว โดยอาศัยการคิดใคร่ครวญในเชิงวิพากษ์ด้วยทัศนะอันหลากหลาย จากคณะผู้วิจัยบนพื้นฐานของข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากขั้นตอนที่ 5

7. ทบทวนและปรับปรุงแผนยุทธวิธีปฏิบัติการแก้ไขปัญหา
 8. นำแผนกลยุทธ์ปฏิบัติที่ปรับแล้วไปลงมือปฏิบัติจริง
 9. สะท้อนกลับผลของการนำยุทธวิธีปฏิบัติที่ปรับและลงมือปฏิบัติไปแล้ว
- ทัศนาศักดิ์. (2543 : 76) ได้สรุปกระบวนการในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยแบ่งเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน
2. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
3. กำหนดรูปแบบหรือวิธีการที่ใช้แก้ปัญหา
4. ออกแบบงานวิจัย

5. สร้างและพัฒนาเครื่องมือ

6. รวบรวมข้อมูล

7. วิเคราะห์และสรุปผล

8. เขียนรายงาน

ประกอบ มณีโรจน์. (2544 : 15) ได้สรุปกระบวนการในการวิจัยในชั้นเรียนมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นระบุปัญหา (ปัญหาผู้เรียนและปัญหาการวิจัย)

2. ขั้นการออกแบบนวัตกรรม

3. ขั้นการวางแผนการใช้นวัตกรรม

4. ขั้นแสดงขั้นตอนการใช้นวัตกรรม

5. ขั้นตรวจสอบผล

6. ขั้นนำเสนอผล

7. ขั้นการเขียนเค้าโครงงานวิจัย

8. ขั้นการเขียนรายงานวิจัย

9. ขั้นการเผยแพร่ผลการวิจัย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (2544 : 34) กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหา

2. การวางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนา

3. การดำเนินแก้ปัญหาหรือพัฒนา

4. การรวบรวมข้อมูล

5. การสรุปผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนา

6. การรายงานผลการเรียนรู้

7. การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ขั้นตอนต่างๆ ในการทำวิจัยในชั้นเรียนสามารถใช้ขั้นตอนในการปฏิบัติตามความเหมาะสมของลักษณะของปัญหา ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปโดยใช้หลักของการวิจัยต่างๆ ไปได้ดังนี้ 1) สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา 2) กำหนดวิธีการในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา 3) ดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนา 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล 5) การสรุปผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนา 6) การรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียน 7) การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

การวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ ของครูผู้สอน

1. พฤติกรรมการเรียนรู้ของครู

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้คนไทยทุกคนเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ครู ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนและเป็นแบบอย่างของผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง ครูจึงต้องเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อมุ่งให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน และในด้านการพัฒนาวิชาชีพครู การที่จะปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมทางวิชาชีพครูให้ได้ผลอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นต้องตราเป็นกฎหมายมาบังคับใช้ ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการนำแนวคิด หลักสูตร ทฤษฎีทางการศึกษา และจิตวิทยาการศึกษามากำหนดให้มีสภาพบังคับ มีข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครูที่ครูจะต้องศึกษาเรียนรู้ ฝึกฝนพัฒนาตนเอง ให้มีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่ง มีนักการศึกษาได้นำเสนอเกี่ยวกับพฤติกรรมครู ไว้ว่าต้องมีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะ ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539 : 35) กล่าวว่า การปฏิรูปคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงต่อระบบปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ ปฏิรูปครู อาจารย์ ครูจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถในการวิชาที่สอน มีเทคนิควิธีสอนที่ดี เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

อรุณ จันทวานิช (2542 : 8) กล่าวว่า ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาโดยตรงจะต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีทั้งความรู้ความสามารถ และเทคนิควิธีการในการประกอบวิชาชีพ ครูต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณธรรม มีความสำนึกในความเป็นครู เป็นที่ยอมรับของสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ศกรินทร์ สุวรรณโรจน์ (2542 : 2) กล่าวว่า ในการปฏิรูปการศึกษา จำเป็นต้องมีการปฏิรูปครู เพราะครูเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยเฉพาะในการปฏิรูปการเรียนรู้ ครูต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถตามเกณฑ์ของระดับคุณภาพครู ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี สามารถปฏิบัติได้ตามข้อกำหนดของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

สมชาย ฉายแสง (2542 : 42) กล่าวถึงครูในยุคปฏิรูปว่า ต้องเป็นผู้มีความรู้ กระตือรือร้นในการหาความรู้อยู่ตลอดเวลา

สวัสดิ์ ดีชื่น (2542 : 28) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญ ที่จะทำให้การทำงานมีคุณภาพนั้นมี สาม ประการ คือ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ความชำนาญ และความรู้ลึกที่ติดต่อกัน ซึ่งการเป็นครูที่มีคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จะต้องมีรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี

เกี่ยวกับวิธีสอน มีทักษะความชำนาญในการสอน มีความรู้สึกรักที่จะสอน ศรัทธา เชื่อมั่น เห็นความสำคัญของการสอน โดยเฉพาะการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ถ้าครูมีพฤติกรรมครบทั้ง สาม ประการ ปฏิบัติได้ผลจะถือว่าเป็นการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง

อุทัย คุลยเกษม (2542 : 81) กล่าวว่า ในกระบวนการฝึก กระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านความรู้สึกรักที่ต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และด้านความรู้ความสามารถ

คำหมาน คนไค (2543 : 64-67) กล่าวไว้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นหัวใจในการปฏิบัติงานของครูที่ครูจะต้องเรียนรู้ให้เข้าใจ และปฏิบัติได้ ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติไว้ค่อนข้างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะครูต้องศึกษาเรียนรู้ วิเคราะห์ห้องความรู้และองค์ประกอบต่าง ๆ ของวิชาชีพครู ฝึกฝนพัฒนาตนเองให้สามารถจัดกิจกรรม และแสดงออกซึ่งพฤติกรรม ที่ตอบสนองข้อกำหนดใน (1) ถึง (6) ของมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ความรู้ ทักษะและ กิจกรรมพื้นฐานของวิชาชีพครู ที่สอดคล้องกับแนวทางที่ถือว่าเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พนม พงษ์ไพบูลย์ (2543 : 16) กล่าวถึง เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นตัวแปรที่สำคัญอย่างหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา จะต้องมีความรู้ความเข้าใจพร้อมที่จะต้องนำไปปฏิบัติได้ซึ่งจะต้องมีความสามารถอย่างแท้จริง

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ครูผู้สอนควรมีพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นถึงความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน และสามารถจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งตามแนวทางการจัดการศึกษา แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 นั้น ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีเจตคติที่ดี และมีความสามารถในการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน พฤติกรรมของครูผู้สอนดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถจำแนกเป็นพฤติกรรมด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติ ที่สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือในรูปแบบที่ต่างกัน

2. เครื่องมือและวิธีการวัดพฤติกรรม

ในการวัดพฤติกรรมแต่ละด้าน มีความจำเป็นอย่างยี่งที่จะต้องเลือกเครื่องมือและวิธีการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด เครื่องมือมีคุณภาพ และแปลผลจากการวัดได้ถูกต้อง สำหรับเครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการวัดด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติ มีนักการศึกษาหลายท่านได้นำเสนอไว้ดังนี้

โกวิท ประวาลพฤษย์ และสมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2523 : 79 - 178) กล่าวไว้ สรุปได้ว่าในการวัดพฤติกรรมด้านความรู้ความเข้าใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดได้แก่แบบทดสอบชนิดต่าง ๆ ได้แก่ชนิด ถูกผิด เติมคำ ตอบสั้น อัตนัยสั้น อัตนัยยาว จับคู่ และเลือกตอบ ส่วนจะใช้แบบทดสอบชนิดใดขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการวัด และความเป็นอิสระในการตอบ ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวแบ่งออกตามวิธีการวัดได้เป็น 3 กลุ่ม คือให้ตอบโดยอิสระใช้ชนิด ถูกผิด เติมคำ ตอบสั้น อัตนัยสั้น อัตนัยยาว ให้ตอบโดยจำกัดคำตอบใช้ชนิดจับคู่ และให้ตอบตามโครงสร้างที่กำหนด ใช้ชนิดเลือกตอบ

การวัดความรู้สึกร่วมออกได้ 2 วิธี คือการสังเกตพฤติกรรม กับการเขียนบรรยายความรู้สึกของตนเอง เครื่องมือที่ใช้วัดการเขียนบรรยายความรู้สึก ได้แก่ การตั้งคำถาม การจัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) การสร้างมาตรวัดตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) ความหมายทางภาษา (Semantic Differential Scale)

ภัทรา นิคมานนท์ (2538 : 61 - 183) กล่าวไว้ สรุปได้ว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมด้านสติปัญญาที่ใช้กันส่วนใหญ่เป็นแบบทดสอบ ซึ่งมีหลายประเภท เช่น แบบทดสอบอัตนัย (Subjective test) แบบทดสอบปรนัย (Objective test) ประกอบด้วยแบบทดสอบประเภทถูก – ผิด จับคู่ เติมคำ และเลือกตอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมด้านความรู้สึกที่นิยมใช้กันมาก ได้แก่ มาตราส่วนประมาณค่า แบบสำรวจรายการ แบบวัดเชิงสถานการณ์ และแบบสังเกต และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติที่นิยมใช้ ได้แก่ การทดสอบปากเปล่า การทดสอบข้อเขียน การสังเกตโดยใช้เครื่องมือประกอบการสังเกต เป็นแบบบันทึกข้อมูล แบบสำรวจ และมาตราส่วนประมาณค่า

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538 : 154 – 191) กล่าวไว้โดยสรุปว่า เครื่องมือที่สำคัญๆ ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยทางการศึกษา ได้แก่

1. แบบสังเกต แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ แบบสังเกตทางตรง และแบบสังเกตทางอ้อม แบบสังเกตใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีที่ผู้เก็บข้อมูลไปเฝ้าดูพฤติกรรมจากผู้ถูกสังเกต
2. แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการสัมภาษณ์แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล หรือกลุ่ม การสัมภาษณ์มาตรฐาน การสัมภาษณ์ไม่เป็นมาตรฐาน
3. แบบสำรวจต่างๆ และแบบสอบถาม เครื่องมือประเภทนี้ประกอบด้วย

3.1 แบบตรวจสอบรายการ(checklist) ใช้ในการถามเรื่องราวต่าง ๆ โดยให้ผู้ตอบกาเครื่องหมาย เพื่อแสดงว่ามี – ไม่มี เห็นด้วย – ไม่เห็นด้วย หรือชอบ – ไม่ชอบ

3.2 แบบสำรวจ (inventory) เครื่องมือชนิดนี้ต่างจากแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ที่มักถามเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ในแต่ละเรื่องที่ถามจะมีอยู่หลายข้อเพื่อให้ครอบคลุมเรื่องที่จะถาม คำถามจะยกเป็นเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่สร้างขึ้นมาจาก เพื่อให้ผู้ตอบนึกว่าเขารู้สึกอย่างไร มักเป็นคำถามเกี่ยวกับเรื่อง ความสนใจ เจตคติ หรือพฤติกรรมและคุณธรรมด้านต่าง ๆ

3.3 แบบสอบถาม (questionnaire) ใช้เพื่อถามคำถามต่าง ๆ โดยให้ผู้ตอบกรอกเติมหรือเขียนตอบ

4. แบบทดสอบ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

4.1 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ ใช้วัดความรู้ของผู้เรียนที่เรียนไปแล้ว

4.2 แบบทดสอบความถนัด ใช้วัดความถนัดของผู้เรียน

4.3 แบบทดสอบบุคคลกับสังคม ซึ่งประกอบด้วย แบบทดสอบเจตคติใช้วัดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล ได้แก่ วิธีของเทอร์สโตน วิธีของลิเคิร์ต และวิธีการวัดโดยใช้ความหมายทางภาษา

วีรัช วรรณรัตน์ (2539 : 18) กล่าวถึง เครื่องมือในการสอบวัด ว่าในการสอบวัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาในลักษณะของการวิจัยหรือการวัดและประเมินผล ส่วนใหญ่จะใช้แบบทดสอบ (Test) เป็นเครื่องมือในการวัดให้ผู้ตอบแสดงพฤติกรรมที่ต้องการวัดออกมา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นแบบทดสอบชนิดหนึ่ง ที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของผู้สอบที่ได้จากการเรียนรู้ เครื่องมือประเภทนี้ได้แก่ แบบทดสอบความเรียงยาว แบบทดสอบความเรียงสั้น แบบปากเปล่า แบบถูกผิด แบบจับคู่ แบบเติมคำ และแบบเลือกตอบ เครื่องมือแต่ละแบบมีข้อดีข้อเสียที่แตกต่างกัน

วิเชียร เกตุสิงห์ (2541 : 34 – 43) กล่าวถึงเครื่องมือในการวัดพฤติกรรมไว้ สรุปได้ดังนี้ คือการที่จะให้ได้มาซึ่งข้อมูล โดยการวัดนั้นมีหลายวิธี เมื่อแบ่งเครื่องมือตามลักษณะของการวัดได้ดังนี้

1. แบบทดสอบ (Test) เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมประเภทความรู้ หรือลักษณะที่สามารถระบุได้ว่าผลการวัดที่ได้นั้นถูกหรือผิด หรือในลักษณะที่สามารถให้คะแนนได้ตามปริมาณความถูกต้องของคำตอบ อาจให้ข้อละ 1 คะแนนหรือมากกว่า

2. แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นการถามประเภทที่ถามข้อเท็จจริงต่าง ๆ โดยทั่วไปสามารถประเมินค่าหรือให้คะแนนออกมาเป็นระดับต่าง ๆ ได้ เช่น ความเห็นหรือทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังนี้ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- 4 หมายถึง เห็นด้วย
- 3 หมายถึง เฉย ๆ (หรือไม่แน่ใจว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย)
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2541: 82 – 85) ได้นำเสนอวิธีการรวบรวมข้อมูลที่จะศึกษาและอธิบายพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือได้ ว่ามีวิธีการดังต่อไปนี้

1. การสังเกตพฤติกรรมในสภาพที่เป็นจริงตามธรรมชาติ (naturalistic observation)
2. การสำรวจ (Surevey)
3. การทดสอบ (Test)
4. การวัด (Measurement)
5. การทดลอง (Experimentation)
6. การสืบประวัติและการศึกษาติดตามผลระยะยาว (case study)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมที่สำคัญ จำแนกได้ 4 ประเภท ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามหรือสำรวจรายการ และแบบทดสอบ ซึ่งในแต่ละประเภทประกอบด้วยรูปแบบของเครื่องมือหลายรูปแบบ การเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมแต่ละด้านควรเลือกให้ตรงตามจุดมุ่งหมายและคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด และควรใช้เครื่องมืออย่างหลากหลาย จึงจะได้ข้อมูลที่มีความเชื่อถือได้ สำหรับการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครู ต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเครื่องมือที่ใช้วัดคุณลักษณะแต่ละด้านดังนี้ ด้านความรู้ความเข้าใจ ใช้แบบทดสอบ ด้านเจตคติใช้แบบสอบถาม และการปฏิบัติใช้แบบสังเกต

การประเมิน

1. ความหมายการประเมิน

ได้มีนักวิชาการให้ความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน (evaluation) ไว้ ดังนี้

โบล่า (วัน เดชพิชัย. 2535 : 489 อ้างอิงมาจาก Bhol. 1979 : 1) อธิบายว่าโดยปกติมนุษย์จะประเมินการกระทำและประสบการณ์ในอดีตเพื่อรักษาไว้ซึ่งการกระทำที่ดี หรือเพื่อให้ได้รับความพอใจมากยิ่งขึ้น โดยการปรับปรุงการกระทำในอนาคตให้ดีขึ้นอยู่เสมอ การประเมินในที่นี้

หมายถึงการพิจารณาและการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่า คุณภาพ ความสำคัญ ปริมาณ ระดับ หรือสภาพของบางสิ่งบางอย่าง

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2531 : 37) กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการของการตัดสินใจคุณค่า เกี่ยวกับแผนงานหรือการดำเนินงานของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการปรับปรุงการเปลี่ยนแปลง หรือการดำเนินงานตลอดจนเลิกล้มโครงการไม่ทำการใดๆ อีกต่อไป

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2540 : 2) กล่าวว่า การประเมินผลแผนงาน / โครงการเป็นการพิจารณาความเหมาะสมของแผนงานโครงการ การตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินแผนงาน / โครงการ การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือแผนงานนั้น ๆ ว่าเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด

ส.วาสนา ประवालพฤกษ์ (2544 : 16) ให้การประเมินความหมายไว้ว่า คือ การพิจารณาตรวจสอบคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน

จากความหมายของการประเมินที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การประเมิน คือ การพิจารณาและตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน โดยมีเกณฑ์ในการเปรียบเทียบกับข้อมูลจากการวัด

2. เกณฑ์การประเมิน

ความหมายของเกณฑ์

ความหมายของเกณฑ์ (criterion) ตามที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า เกณฑ์ไว้มีดังนี้

รัตนะ บัวสนธิ์ (2540 : 15) ให้ความหมายไว้ว่า เกณฑ์ หมายถึง สิ่งใด ๆ ก็ตามที่ใช้เป็นหลักสำหรับการตัดสินใจ

องอาจ นัยวัฒน์ (2544 : 44) กล่าวว่า เกณฑ์ หมายถึง ดัชนีบ่งชี้คุณค่า หรือคุณภาพภายใน หรือคุณภาพภายนอก ที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายหนึ่ง ๆ ซึ่งบรรยายคุณสมบัติหรือลักษณะที่เป็นความสำเร็จ ความมุ่งหวังของสิ่งที่ต้องการประเมิน

จากความหมายของเกณฑ์ที่กล่าวมา สรุปได้ว่า เกณฑ์ หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นหลักในการเปรียบเทียบเพื่อตัดสินใจต่อสิ่งที่ประเมิน

ประเภท ของเกณฑ์การประเมิน

ประเภทของเกณฑ์การประเมินมีนักการศึกษาได้แบ่งเกณฑ์ไว้ดังนี้ สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2531 : 182) กล่าวว่า เกณฑ์การประเมินมี 3 ลักษณะ ได้แก่ โมเดลความงอกงาม (growth model) โมเดลสมบูรณ์ (absolute model) โมเดลสัมพัทธ์ (relative model)

รัตนะ บัวสนธ์ (2540 : 16) กล่าวถึงประเภทของเกณฑ์ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1. เกณฑ์สัมบูรณ์ (absolute criterion) เกณฑ์สัมบูรณ์ หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นหลักในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ได้มีการกำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจนตายตัว

2. เกณฑ์สัมพัทธ์ (relative criterion) หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นหลักในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีลักษณะเดียวกัน

ส.วาสนา ประवालพฤกษ์ (2544 : 91) กล่าวถึง ประเภทของเกณฑ์ ไว้ 3 ประเภท คือ เกณฑ์สัมบูรณ์ เกณฑ์สัมพัทธ์ และเกณฑ์ความก้าวหน้าของผลการดำเนินการ

สรุปได้ว่าประเภทของเกณฑ์โดยทั่วไปแบ่งได้ 3 ประเภท คือ เกณฑ์สัมบูรณ์ เกณฑ์สัมพัทธ์ และเกณฑ์การพัฒนาหรือความก้าวหน้า

การกำหนดเกณฑ์การประเมิน

ในการประเมินผลสิ่งใดก็ตามผู้ทำหน้าที่ประเมินจะต้องมีการกำหนดเกณฑ์ขึ้นใช้ในการประเมิน เพราะเกณฑ์ คือสิ่งที่เป็นหลักสำหรับการตัดสินใจ ซึ่งการกำหนดเกณฑ์เพื่อการประเมินกระทำได้หลายวิธีตามลักษณะของเกณฑ์ มีนักวิชาการได้กำหนดไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2531 : 182-184) กล่าวไว้ สรุปได้ว่า การกำหนดเกณฑ์การประเมินอาจทำได้หลายลักษณะ มีรูปแบบที่ใช้ได้ ดังนี้ ความงอกงาม (growth model) โมเดลสมบูรณ์ (Absolute Model) โมเดลสัมพัทธ์ (Relative Model) และกำหนดโดยใช้เทคนิคเดลฟาย คือ ใช้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533 : 138) เสนอแนวการกำหนดเกณฑ์การประเมินการวัดด้านความรู้สึก โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ ของลิเคิร์ตในการรวบรวมข้อมูล ในการประเมินใช้คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นแต่ละช่วงเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูล เกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

กรมวิชาการ (2535 : 67) ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนปลายภาคและปลายปี จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยให้แปลงคะแนนที่ได้จากการทดสอบเป็นคะแนนร้อยละ แล้วเทียบคะแนนร้อยละเป็นระดับผลการเรียน 5 ระดับ คือ 4 3 2 1 และ 0 โดยให้ระดับผลการเรียน “1” เป็นเกณฑ์การผ่านขั้นต่ำ หมายถึงร้อยละ 50 ของคะแนนสอบปลายภาคหรือปลายปีของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ผู้ที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำต้องได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ส่วนช่วงคะแนนแต่ละระดับผลการเรียน อาจกำหนด ดังนี้

ช่วงคะแนนร้อยละ	80 – 100	ระดับผลการเรียน 4	หมายถึง ดีมาก
ช่วงคะแนนร้อยละ	70 – 79	ระดับผลการเรียน 3	หมายถึง ดี
ช่วงคะแนนร้อยละ	60 – 69	ระดับผลการเรียน 2	หมายถึง ปานกลาง
ช่วงคะแนนร้อยละ	50 – 59	ระดับผลการเรียน 1	หมายถึง ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
ช่วงคะแนนร้อยละ	0 – 49	ระดับผลการเรียน 0	หมายถึง ต่ำกว่าเกณฑ์

รัตนะ บัวสนธ์ (2540 : 186-188) กล่าวถึง ลักษณะของเกณฑ์ที่กำหนดตามวิธีต่าง ๆ ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์สัมบูรณ์ ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินโครงการ ผู้ประเมินอาจใช้ คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นแต่ละช่วงเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลของโครงการที่ได้จากการรวบรวมวิเคราะห์มา เช่น การกำหนดเกณฑ์ระดับความคิดเห็นของบุคคลจากการใช้แบบ ประเมินค่าชนิด 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

หรือกรณีประเมินเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน ผู้ประเมินอาจใช้ เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 จากการสอบวัดระหว่างการทดลองใช้นวัตกรรม

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 จากการสอบวัดภายหลังสิ้นสุดการทดลองใช้นวัตกรรม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 14) ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ โดยพิจารณาเป็นระดับคุณภาพแต่ละระดับ ในแต่ละด้านตามเกณฑ์การประเมิน คือ

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะเป็นต้นแบบการปฏิรูปการเรียนรู้

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะเป็นแกนนำการปฏิรูปการเรียนรู้

ระดับ 2 หมายถึง เริ่มการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้

ระดับ 1 หมายถึง มีความจำเป็นต้องพยายามในการพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ต่อไป

จากการใช้เกณฑ์ในการประเมินที่กล่าวมา สรุปได้ว่า เกณฑ์ในการประเมิน มี 2 ลักษณะ คือ เกณฑ์สัมบูรณ์และเกณฑ์สัมพัทธ์ การใช้เกณฑ์ในการประเมิน จะเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้และนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมนั้นต้องเลือกกำหนดเกณฑ์ที่มีองค์ประกอบตรงกับลักษณะของข้อมูลที่ทำกรประเมิน

สำหรับการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้วิจัยจะเลือกใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ในการประเมิน เพราะต้องมี หลักที่ใช้ในการตัดสินใจที่มีการกำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจนตายตัว และยังไม่มียข้อมูลสารสนเทศที่จะนำมาเปรียบเทียบในการประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติ จึงไม่เหมาะสมที่จะเลือกใช้เกณฑ์สัมพัทธ์ได้ เกณฑ์ที่เลือกใช้มีดังนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจ ซึ่งเป็นการวัดทางสถิติปัญญา ได้กำหนดเกณฑ์ตามกรมวิชาการ คือผู้ที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำต้องได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ดังนี้

ช่วงคะแนนร้อยละ 80 – 100 หมายถึง ดีมาก

ช่วงคะแนนร้อยละ 70 – 79 หมายถึง ดี

ช่วงคะแนนร้อยละ 60 – 69 หมายถึง ปานกลาง

ช่วงคะแนนร้อยละ 50 – 59 หมายถึง ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

ช่วงคะแนนร้อยละ 0 – 49 หมายถึง ต่ำกว่าเกณฑ์

2. เจตคติ เป็นการวัดด้านความรู้สึก โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับของลิเคิร์ทในการรวบรวมข้อมูล ในการประเมินใช้คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นแต่ละช่วงเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูล เกณฑ์ในการประเมิน จึงใช้เกณฑ์ ของไชยยศ เรืองสุวรรณ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด

3. การปฏิบัติ ประเมินการปฏิบัติ โดยใช้แบบสังเกตประเมินตามสภาพจริง ตามกฎเกณฑ์ การให้คะแนน (scoring rubric) ที่กำหนดขึ้น ประกอบด้วยเกณฑ์ (criteria) ที่ใช้พิจารณา และ คำอธิบายถึงระดับคุณภาพ แบ่งระดับคุณภาพตั้งแต่ 0 - 4

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพฤติกรรมครู ในด้านต่าง ๆ ที่มีผู้ทำการศึกษาค้นคว้ามาแล้วดังนี้

ละออ ด้านพิษณุพันธ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การติดตามผลการปฏิบัติ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 272 คน ได้แก่ ครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร จำนวน 58 คน และครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ จำนวน 214 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบและแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และหาค่าสหสัมพันธ์ด้วยสูตรของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผล การเรียนสูงกว่าครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรและครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ มีผลการปฏิบัติ ตามระเบียบการประเมินผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรและครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ มีปัญหา ในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร มีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการ ประเมินผลการเรียน น้อยกว่าครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในปัญหาเรื่องปริมาณของวัสดุสำหรับสร้างเครื่องมือประเมินผล ส่วนเรื่องอื่น ๆ มีปัญหาในการปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ความรู้ความเข้าใจ ปัญหา และผลการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนของครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมีความสัมพันธ์กันดังนี้

5.1 ความรู้ความเข้าใจกับผลการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 ความรู้ความเข้าใจกับปัญหาในการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันในทางลบ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ผลการปฏิบัติกับปัญหาในการปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์กัน

6. ความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจ ปัญหา และผลการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนของครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กันดังนี้

6.1 ความรู้ความเข้าใจกับผลการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 ความรู้ความเข้าใจกับปัญหาในการปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์กัน

6.3 ผลการปฏิบัติกับปัญหาในการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันในทางลบ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จตุรภัทร วรรณภักตร์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้สื่อการสอนวิชา กลุ่มทักษะ ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มวิชาทักษะ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ที่สำเร็จการศึกษาในวิชาเอกภาษาไทย และคณิตศาสตร์ และวิชาเอกอื่น ๆ จำนวน 205 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 55 ข้อ เกี่ยวกับการปฏิบัติการใช้สื่อการสอน 4 ขั้นตอน คือ การเลือก การเตรียม การนำเสนอ และการประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า ระดับการใช้สื่อการสอนวิชากลุ่มทักษะ ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเลือกมีระดับปฏิบัติการปานกลางค่อนข้างต่ำ ส่วนด้านอื่น ๆ มีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเลือกสื่อที่มีเนื้อหาถูกต้องมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับน้อย ส่วนผลการเปรียบเทียบระดับปฏิบัติการใช้สื่อ พบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในวิชาเอกต่างกัน และปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีระดับปฏิบัติการโดยส่วนรวม และจำแนกเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

ประภัสสร วงษ์ดี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการและการใช้ผลการวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียนของครุฑนักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเชิงสำรวจและรายกรณี เพื่อศึกษากระบวนการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการนำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์ของ ครุฑในโรงเรียนประถมศึกษา การจัดเก็บข้อมูลมี 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง 230 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติบรรยาย ขั้นตอนที่ 2 เลือกศึกษาครู กรณีศึกษา 4 คน ผลการจากการศึกษาในเรื่องนี้ พบว่า 1. กระบวนการวิจัยของครุฑนักวิจัยเริ่มจาก ปัญหาการจัดการเรียนสอนและการขาดความพร้อมของนักเรียน จึงเลือกปัญหาวิจัยที่สามารถ ประยุกต์ใช้ได้ในการทำการสอนและเป็นเรื่องที่น่าสนใจ หัวข้อที่ศึกษามักจะเป็นเรื่องการพัฒนา วิธีสอน และสื่อการสอน การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การศึกษาเฉพาะกรณี การปรับพฤติกรรมนักเรียน และการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เครื่องมือในการวิจัยส่วนใหญ่ครุฑสร้าง ขึ้นเอง โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือนักเรียนในชั้นของตนเอง 2. ครุฑได้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ทั้งในด้านพัฒนาวิธีสอน และสื่อ เพื่อการพัฒนาการเรียน และการพัฒนาการปฏิบัติการในวิชาชีพครู

สุมิตตรา รังษิสมบัติศิริ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการพัฒนาหลักสูตร คอมพิวเตอร์พื้นฐานระดับประถมศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรคอมพิวเตอร์พื้นฐานระดับประถมศึกษาในโรงเรียน คาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร ประชากร คือ ผู้บริหาร ครูหัวหน้าวิชาการ และครู ผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์เนื้อหา หากค่า ความถี่ และหาร้อยละ พบว่า การจัดทำหลักสูตรคอมพิวเตอร์พื้นฐาน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดทำ หลักสูตรขึ้นใช้เอง รูปแบบการจัดทำ 2 รูปแบบ คือ มีผู้รับผิดชอบจัดทำและมีการจัดตั้งคณะกรรมการ จัดทำหลักสูตร มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานก่อนจัดทำ

การใช้หลักสูตรคอมพิวเตอร์พื้นฐาน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดเตรียมบุคลากร ห้องเรียน คอมพิวเตอร์ บริการวัสดุการสอน ครูจัดทำแผนการสอนใช้วิธีการสอนโดยการบรรยาย สาธิต และให้นักเรียนปฏิบัติ ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนโดยการสังเกต ตรวจสอบผลงาน

การประเมินผลการใช้หลักสูตรคอมพิวเตอร์พื้นฐาน โดยการประชุมเพื่อพิจารณาปรับปรุง หลักสูตร ปัญหาในการทำหลักสูตรคอมพิวเตอร์พื้นฐาน โรงเรียนส่วนใหญ่บุคลากรขาดความรู้ใน กระบวนการพัฒนาหลักสูตร กำหนดจุดประสงค์ไม่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน กำหนดเนื้อหา ขาดซ้ำซ้อน ปัญหาการใช้หลักสูตรได้แก่การกำหนดแผนการสอนไว้ไม่สัมพันธ์กับเวลาที่สอน วิธีสอน ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ปัญหาการประเมินการใช้หลักสูตร ได้แก่ วิธีการที่ใช้ใน การประเมินไม่หลากหลาย

เดชา พูลวงศ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนที่มีวุฒิปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกรายด้าน ด้านการศึกษา สภาพปัญหา และด้านการออกแบบสร้างนวัตกรรมและการวางแผน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการทดลองใช้นวัตกรรมและด้านการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์น้อยกับประสบการณ์มาก พบว่าปัญหาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ประสงค์ ภูมิพัทธ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการครูทายาท ในเขตการศึกษา 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ข้าราชการครูโครงการครูทายาท ในเขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 196 คน จากจำนวนประชากร 399 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ ประกอบด้วยคำถาม 55 ข้อ ใน 11 มาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการครูโครงการครูทายาท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 3 มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนมาตรฐานที่ 1 มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานที่ 7 มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้าราชการครูโครงการครูทายาท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 3 ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มาตรฐานที่ 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูโครงการครูทายาทที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไปมีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานที่ 1 มากกว่าข้าราชการครูโครงการครูทายาทที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ส่วนมาตรฐานอื่นไม่แตกต่างกัน

ข้าราชการครูโครงการครูทายาท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

ชาญณรงค์ หนูคง (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ความต้องการการพัฒนาตนเอง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 311 คน ผลการศึกษาพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา มีความต้องการในการพัฒนาตนเอง โดยวิธี การเข้ารับการฝึกอบรม

การไปศึกษาต่อ ฝึกอบรมหรือดูงาน การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน การเรียนรู้ตามอรรถาศัย และการเรียนรู้จากการพัฒนาทีมงาน ปรากฏว่า มีความต้องการในการพัฒนาตนเอง โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง ครูที่ดำรงตำแหน่งการปฏิบัติงานในระดับที่ต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาตนเอง โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการการพัฒนาตนเอง โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความต้องการการพัฒนาตนเองโดยวิธีการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 200 คน ขึ้นไป มีความต้องการการพัฒนาตนเองมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 200 คน

ปาริชาติ สวานอักษร (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู โรงเรียนสตรีภูเก็ต สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือข้าราชการครู โรงเรียนสตรีภูเก็ต สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต ปีการศึกษา 2542 จำนวน 130 คนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม มี 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการและเติมข้อความในช่องว่าง ตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ (1-5) จำนวน 60 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ การกระจาย ค่าที และค่าเอฟ ในการทดสอบสมมติฐาน ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการครู โรงเรียนสตรีภูเก็ต สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ตมีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การสอนแบบใช้บทบาทสมมติ การสอนแบบใช้ชุดการสอน การสอนแบบโครงงาน และการสอนแบบทดลอง อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนองค์ประกอบการสอนแบบใช้คอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับน้อย ผู้ที่มีอายุต่างกัน ประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ ไม่แตกต่างกัน ผู้ที่สอนกลุ่มวิชาที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบการสอนแบบโครงงาน การสอนแบบทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนองค์ประกอบการสอนแบบใช้บทบาทสมมติ และการสอนแบบใช้ชุดการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 องค์ประกอบการสอนแบบใช้คอมพิวเตอร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่กล่าวมา พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมของครูผู้สอน เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการรวบรวมข้อมูลส่วนมากมักจะใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วน

ประมาณค่าในการวัดด้านความคิดเห็นและการปฏิบัติ และใช้แบบทดสอบในการวัดพฤติกรรมด้านความรู้ความเข้าใจ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมครู ได้มีผู้ศึกษาพฤติกรรมครูในด้านต่าง ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

แมกนาสโก. (จตุรภัทร วรรณภักตร์. 2538 : 22 อ้างอิงมาจากMagnasco. 1978 : 2700A-2701A) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ผลการยอมรับวิธีระบบ และการเลือกแหล่งสื่อการเรียนการสอน ในโรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐแมทซาชูเซต ของสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ครูที่สอนระบบรายบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษา ได้ยอมรับถึงการใช้สื่อการสอนมากกว่าโรงเรียนที่ไม่ยอมรับระบบนี้ไปใช้ ครูที่ยอมรับระบบการสอนรายบุคคลต่างเข้าใจถึงกระบวนการต่าง ๆ ทุกคน และมีจำนวนมากกว่าครูซึ่งไม่ยอมรับระบบนี้ไปใช้ และครูส่วนมากที่ยอมรับเอาระบบใหม่ไปใช้ จะมีประสบการณ์ในการเลือกเฟ้นสื่อการสอนตามหลักสูตรใหม่ได้ดีกว่าครูที่ไม่ยอมรับ

สปีค (พัชร ฆมนุช. 2538 : 52 อ้างอิงมาจาก Speak. 1988 : 1982 A) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติของครูต่อการเลือกยุทธวิธีในการสอน และเครื่องมือสนับสนุนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนการอ่านหรือสอนคณิตศาสตร์ จำนวน 32 คน โดยจัดการอบรมยุทธวิธีในการสอนเป็นเวลา 2 วัน แล้วทำการทดสอบครูเพื่อวัดความรู้ด้านเนื้อหา และเจตคติต่อยุทธวิธีในการสอน พร้อมทั้งติดตามสังเกตพฤติกรรมในการสอนเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีความรู้เกี่ยวกับยุทธวิธีในการสอนสูงจะใช้สื่อการสอนมากกว่าครูที่มีความรู้เกี่ยวกับยุทธวิธีในการสอนต่ำ นั่นก็คือ ครูที่ไม่มีความรู้ด้านเนื้อหาวิชาจะไม่สามารถใช้ทักษะในการสอนได้

แบกรี (Bakri. 1983 : 361A-362A) วิจัยเรื่ององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสองเมืองในซาอุดีอาระเบีย พบว่า ครูในริชาร์ด ร้อยละ 71 และครูในจิซานร้อยละ 67 เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทุกโรงเรียนมีความสำคัญ ครูในริชาร์ด ร้อยละ 72 และครูในจิซานร้อยละ 55 เห็นว่าระบบในการบริหารงานในโรงเรียนมีส่วนทำให้ครูเกิดความเบื่อหน่ายที่จะใช้สื่อการสอน สิ่งสำคัญที่สุดที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอน คือ ความสะดวกในการจัดหาสื่อการสอน ประสบการณ์เดิมในการใช้สื่อการสอน

เลียวนาร์ด เฟรดเดอริก พรอคเตอร์ (Leonard Frederick Proctor, 1983 : 1306 A) ได้วิจัยเรื่องการใช้สื่อการสอนของนักศึกษาครู พบว่า ในทุก 10 บทเรียนที่นักศึกษาครูสอน ในจำนวน 6 บทเรียนไม่ได้ใช้สื่อการสอนเลย อีก 3 บทเรียนสอนโดยไม่มีคู่มือใด ๆ ซึ่งนับว่าเป็นวิธีการใช้สื่อการสอนที่ต่ำมาก สำหรับอีก 1 บทเรียน ทำการสอนโดยใช้สื่อการสอนประกอบ สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียนยิ่งขึ้น ในกรณีไม่ได้ใช้สื่อการสอนเลย จะทำให้การสอนไม่ประสบผลสำเร็จ

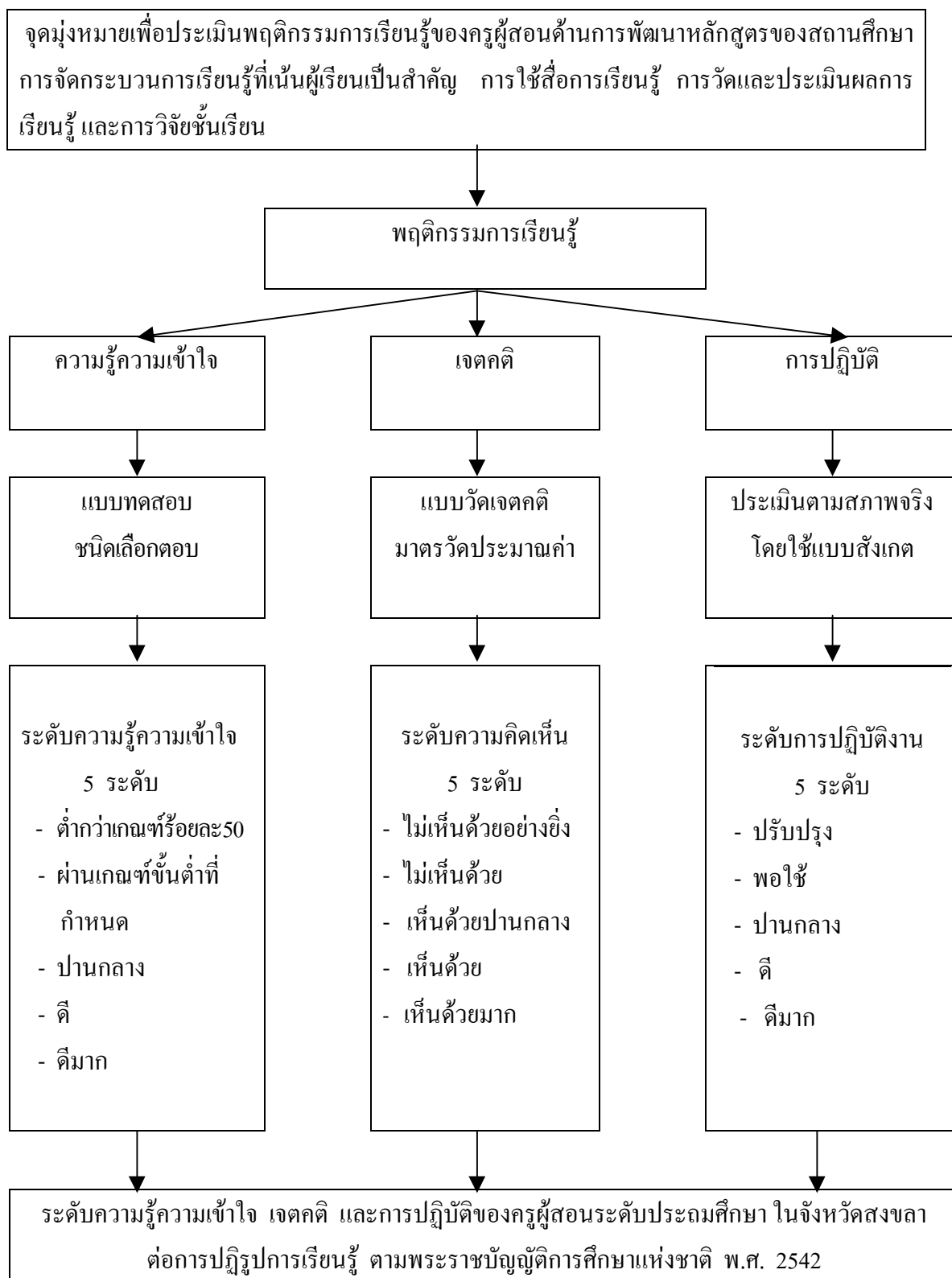
แอสซุซุ (Assuzu, 1984 : 386-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพของสื่อการสอนในระบบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของรัฐในประเทศไนจีเรีย ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนมัธยมส่วนใหญ่ขาดวัสดุที่หาได้ง่าย ขาดแคลนสื่อการสอน การผลิต และที่เก็บสื่อการสอนไม่สะดวก ไม่เพียงพอผู้บริหารร้อยละ 95 และครูร้อยละ 88 ต่างก็หวังที่จะให้มีการอบรมและฝึกหัดเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนในช่วงปิดเทอม ผู้บริหารร้อยละ 37 และครูร้อยละ 67 ต่างก็มีประสบการณ์ในการใช้สื่อการสอนมาแล้ว นอกจากนี้นักเรียนยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการสอนบางอย่างด้วย

คุนทซ์. (พัชรี ชมภูณูช. 2538 : 52 อ้างอิงมาจาก Koontz, 1992 : 2512- A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเจตคติของนักศึกษาฝึกสอนที่มีต่อสื่อการสอน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ยังขาดทักษะที่ดีในการเลือกและการใช้สื่อการสอน และวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเลือกและการใช้สื่อการสอน นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญประการแรกที่จะช่วยพัฒนาเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อสื่อการสอนในทางที่ดี นักศึกษาที่ผ่านการศึกษาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสอน เรื่องการเลือกและการใช้สื่อการสอนจะมีเจตคติในทางบวกต่อการใช้เทคโนโลยีในห้องเรียน และการฝึกสอนก็ไม่ทำให้เจตคติดังกล่าวนี้เปลี่ยนแปลงไป

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศ จะเห็นว่าพฤติกรรมที่นำมาศึกษาเป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสอนของครูผู้สอนในเรื่องต่างๆ เช่น การใช้สื่อการสอน การวิจัยในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และการประเมินผล การเรียน ในการวัดเกี่ยวกับพฤติกรรมเหล่านี้ จะใช้เครื่องมือและวิธีการวัดพฤติกรรมที่หลากหลายทั้งแบบทดสอบให้เลือกตอบข้อที่ถูก แบบสอบถามที่เก็บข้อมูลโดยการให้ผู้ตอบเขียนตอบ สัมภาษณ์ แสดงความคิดเห็นจากข้อความที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ผลการศึกษาส่วนมากจะอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งภารกิจเหล่านี้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษา ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้อันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

กรอบแนวคิดในการประเมิน

ในการประเมินพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในเนื้อหา 5 ประเด็น คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน เครื่องมือในการประเมินมีทั้งหมด 3 ฉบับ และ การกำหนดขั้นตอนของการประเมิน ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการประเมิน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 5,622 คน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. 2544 : 16)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลาที่ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางการสุ่มของยามานะ(Yamane. 1970 : 886) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 375 คน
2. สุ่มอำเภอเป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 จากจำนวนอำเภอในจังหวัดสงขลาทั้งหมด 16 อำเภอ โดยการสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่าง 8 อำเภอ ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 170 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 72 โรงเรียน รวม 242 โรงเรียน มีครูทั้งหมด 2,601 คน
3. สุ่มแบบแบ่งชั้นโรงเรียนจากแต่ละอำเภอ โดยแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่แล้วสุ่มอย่างง่าย ได้โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 31 โรงเรียนและโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 16 โรงเรียน รวม 47 โรงเรียน รายละเอียดดังตาราง 1
4. สุ่มอย่างง่ายครูจากแต่ละโรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 3 โดยใช้สัดส่วน ร้อยละ 45 จากจำนวนครู 828 คน เพื่อให้ได้ครู จำนวน 375 คน ตามขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 1 จำนวนครูที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนจำแนกตามอำเภอ โรงเรียน ขนาดโรงเรียน

ที่	อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดใหญ่		จำนวนครูกลุ่มตัวอย่าง
			จำนวนครูทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนครูทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่าง	
1	เมืองสงขลา	4	26	13	129	60	73
2	หาดใหญ่	8	53	23	68	33	56
3	สทิงพระ	6	50	19	15	7	26
4	จะนะ	12	73	32	133	62	94
5	นาทวี	5	50	22	55	26	48
6	นาหม่อม	2	9	4	16	7	11
7	บางกล่ำ	3	16	6	21	10	16
8	สิงหนคร	7	56	24	58	27	51
รวม		47	333	143	495	232	375

ตาราง 2 จำนวนครู ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างใน การประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน
จำแนกตามอำเภอ รายชื่อโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน

ที่	อำเภอ	รายชื่อโรงเรียน		จำนวนครู ทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่าง
		ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่		
1	เมืองสงขลา	วัดทุ่งหวังใน		15	8
		วัดทรายขาว		11	5
			บ้านด่าน	21	10
			อนุบาลสงขลา	108	50
2	หาดใหญ่	บ้านเกาะนก		11	5
		บ้านวังพา		10	4
		บ้านควน		12	5
		บ้านทุ่งตำเสา		9	4
		บ้านหนองนายขี้		11	5
			ท่าจีนอุดมวิทยา	30	15
			วัดศรีชะคีรี	16	8
			วัดควนลัง - มิตรภาพที่11	22	10
			วัดกลาง	13	5
			วัดฟังก์ก	8	3
3	สติงพระ	วัดท่าคุระ		8	3
		วัดจันทน์		8	3
		ในเมือง		13	5
			วัดประเจียก	15	7
4	จะนะ	บ้านสะพานหัก		12	5
		วัดบ้านไร่		11	5
		บ้านทุ่งนาเคียน		9	4

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	อำเภอ	รายชื่อโรงเรียน		จำนวนครูทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่าง
		ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่		
5	นาทวี	บ้านปากบาง		10	4
		บ้านเลียบ		10	4
		บ้านโคกม้าย		9	4
		วัดนาปรือ		12	6
			บ้านนา	44	21
			บ้านสุหร่า	21	10
			บ้านทางควาย	20	9
			บ้านแค	21	10
			บ้านตลิ่งชัน	27	12
			วัดลำซิง	11	5
			บ้านนาปรัง	16	8
			บ้านมือง	8	3
			บ้านสะพานเคียน	15	6
				บ้านนาทวี	55
6	นาหม่อม	วัดเนินพิจิตร		9	4
			วัดโพธาราม	16	7
7	บางกล่ำ	บ้านขวนยาง		6	2
		บ้านป่ายาง		10	4
8	สิงหนคร		วัดเนินพิชัย	21	10
		วัดมะขามกลาน		7	3
		บ้านบางไหนด		8	3
		วัดท่านบตางหน		18	8

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	อำเภอ	รายชื่อโรงเรียน		จำนวนครูทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่าง
		ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่		
		วัดป่าขาด		11	5
		วัดประตู่เขียน		12	5
			วัดหนองหอย	19	9
			บ้านม่วงงาม	39	18
			รวมทั้งสิ้น	828	375

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้งหมด 5 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบประเมิน 3 ฉบับ ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนด้านความรู้ความเข้าใจ จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็น 5 เรื่อง เรื่องละ 4 ข้อ

ลักษณะของแบบประเมินเป็นชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

ตัวอย่างเครื่องมือ

คำชี้แจง วิธีการตอบ ให้ทำเครื่องหมาย / ลงใน ตรงกับตัวเลือกที่ท่านเข้าใจว่าเป็นตัวเลือกที่ถูกต้องเพียงตัวเลือกเดียว

ตัวอย่าง ข้อ (0) ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โรงเรียนสามารถพัฒนาเพิ่มเติมจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องใด.

- ก. หลักการ
- ข. โครงสร้าง
- ค. จุดมุ่งหมาย
- ง. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

ตัวอย่างวิธีการตอบในกระดาษคำตอบ ดังนี้

ข้อ (0)

ก	ข	ค	ง
			/

วิธีสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านความรู้ความเข้าใจ

การสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน ต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านความรู้ความเข้าใจดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับครู ผู้สอนและจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจนตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้

2. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการประเมินความรู้ความเข้าใจ ของครู ผู้สอน ต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3. นิยามคุณลักษณะ และกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน คุณลักษณะของครูผู้สอน ในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

- 3.1 การจัดหลักสูตรสถานศึกษา
- 3.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3.3 การใช้สื่อการเรียนรู้
- 3.4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3.5 การวิจัยในชั้นเรียน

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครู ผู้สอน ด้านความรู้ความเข้าใจ ซึ่งเป็นการวัดทางสถิติปัญหา ได้กำหนดเกณฑ์ตามเกณฑ์การประเมินผลการเรียนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 67) โดยแปลงคะแนนที่ได้จากผลการวัดเป็นคะแนนร้อยละ กำหนดการ ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำร้อยละ 50 ดังนี้

ช่วงคะแนนร้อยละ	80 – 100	หมายถึง	ดีมาก
ช่วงคะแนนร้อยละ	70 – 79	หมายถึง	ดี
ช่วงคะแนนร้อยละ	60 – 69	หมายถึง	ปานกลาง
ช่วงคะแนนร้อยละ	50 – 59	หมายถึง	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
ช่วงคะแนนร้อยละ	0 – 49	หมายถึง	ต่ำกว่าเกณฑ์

4. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องตามคุณลักษณะ กับเกณฑ์การประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบ เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา จำนวน 6 คน (รายชื่อดังภาคผนวก ก หน้า 125) มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .714 – 1.000 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข หน้า 128)

5. ดำเนินการสร้างแบบประเมินความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องที่กำหนดตามข้อ 3 เป็นแบบประเมินชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยมีตัวเลือกที่ถูกต้องเพียง 1 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

6. ทดลองเครื่องมือครั้งที่ 1 กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน เพื่อหาคุณภาพโดยการหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อคำถามรายข้อ โดยใช้เทคนิค 50% คัดเลือกข้อที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 ถึง .80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ +.20 ขึ้นไป จำนวน 20 ข้อ (รายละเอียดดังภาคผนวก ข หน้า 134)

7. ทดลองเครื่องมือครั้งที่ 2 กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR – 20 แบบประเมินฉบับนี้มีความเชื่อมั่น .68

8. จัดพิมพ์แบบประเมิน

ฉบับที่ 2 แบบประเมินเจตคติ ต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จำนวน 40 ข้อ แบ่งเป็น 5 เรื่อง เรื่องละ 8 ข้อ

ลักษณะแบบประเมิน เป็นแบบมาตราวัดประมาณค่าของลิเกิร์ต

ตัวอย่างเครื่องมือ

คำชี้แจง 1 . แบบวัดเจตคติ มีทั้งหมด 40 ข้อ กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

2.ให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่า ท่านมีความรู้สึกอย่างไร กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องตรงตามความรู้สึกจริงของท่าน

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
(0)	การพัฒนาสาระของหลักสูตรเป็นภารกิจของครูผู้สอน					

วิธีสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านเจตคติ

การสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน ด้านเจตคติ ต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับพฤติกรรมของครูผู้สอนตาม แนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
3. นิยามคุณลักษณะ ด้านเจตคติ เป็นการวัดความรู้สึกต่อแนวคิด หลักการ และวิธีการดำเนินการ เกี่ยวกับเรื่องการจัดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน
4. เขียนข้อความแสดงความรู้สึกในทางบวก และทางลบ ตามที่นิยามในข้อ 3 จำนวน 60 ข้อ
5. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา จำนวน 6 คน (รายชื่อดังภาคผนวก ก หน้า 126) มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .714 – 1.000 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข หน้า 130)
6. กำหนดเกณฑ์การประเมิน
 - 6.1 เกณฑ์การตรวจให้คะแนนข้อความที่แสดงความรู้สึกในทางบวกให้คะแนนดังนี้

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้คะแนน 1	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้คะแนน 2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้คะแนน 3	คะแนน
เห็นด้วย	ได้คะแนน 4	คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	ได้คะแนน 5	คะแนน

6.2 เกณฑ์การตรวจให้คะแนนข้อความที่แสดงความรู้สึกในทางลบให้คะแนนดังนี้

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้คะแนน 5	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้คะแนน 4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้คะแนน 3	คะแนน
เห็นด้วย	ได้คะแนน 2	คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	ได้คะแนน 1	คะแนน

6.3 เกณฑ์การประเมินจากคะแนนเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของไชยยศ เรื่องสุวรรณ

(2533 : 138) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด

7. ทดลอง เครื่องมือครั้งที่ 1 เพื่อหาคุณภาพโดยการหาค่าอำนาจจำแนก ด้วยวิธีการทดสอบที (t – test) คัดเลือกข้อสอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไว้ 40 ข้อ (รายละเอียดคงภาคผนวก ข หน้า 135)

8. ทดลองใช้เครื่องมือครั้งที่ 2 เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha – coefficient) แบบประเมินฉบับนี้มีความเชื่อมั่น .83

9. จัดพิมพ์แบบประเมิน

ฉบับที่ 3 แบบประเมินการปฏิบัติในการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบประเมินตามสภาพจริง เพื่อผลการปฏิบัติ ร่องรอยและหลักฐานจากการปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา

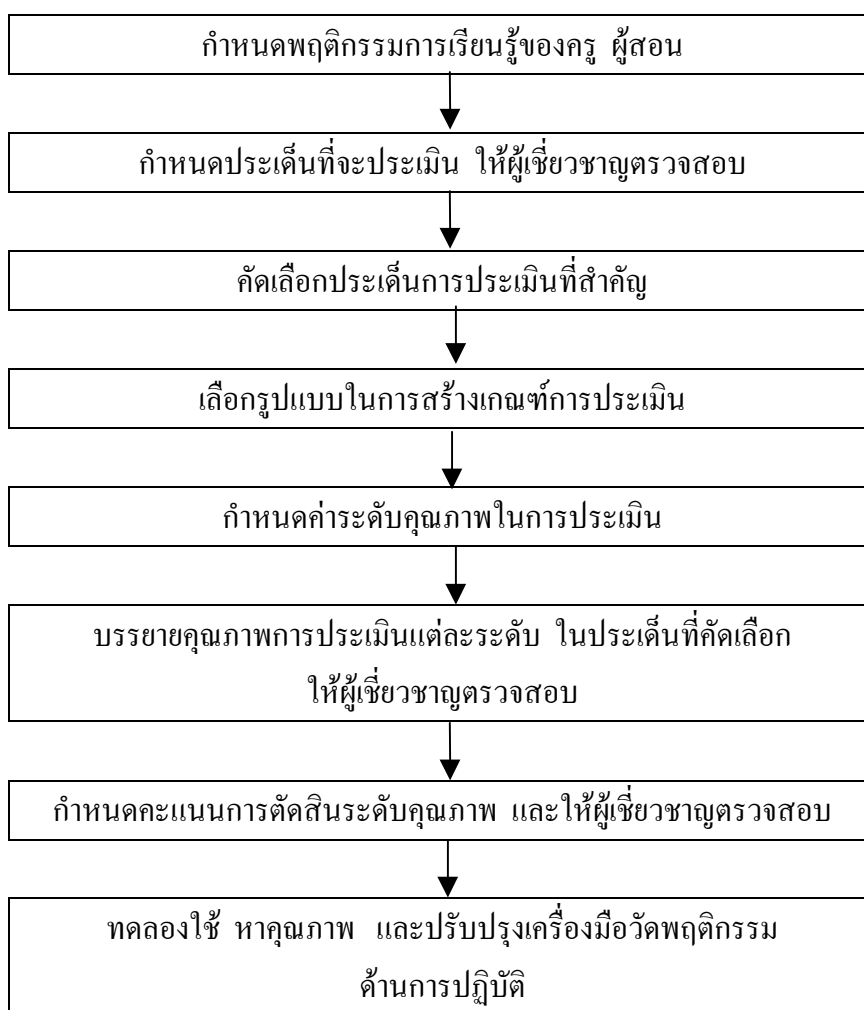
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประเมินโดยผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษา ประเมินให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตัวอย่าง เกณฑ์การประเมินเรื่องการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

รายการประเมิน	แนวทางการให้คะแนน				
	ระดับคะแนน				
	4	3	2	1	0
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 1. การเข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้	แสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนในหลักการ ความคิดรวบยอด เรื่องการจัดทำสาระการเรียนรู้รวมทั้งเสนอแนวคิดใหม่ที่แสดงถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงกฎเกณฑ์ในการกำหนดสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา ทุกครั้ง ที่เข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้	แสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนในหลักการ ความคิดรวบยอด เรื่องการจัดทำสาระการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนครั้งที่เข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้	แสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ในหลักการ ความคิดรวบยอด เรื่องการจัดทำสาระการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 60 ของจำนวนครั้งที่เข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้	แสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ในหลักการ ความคิดรวบยอดเรื่องการจัดทำสาระการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนครั้งที่เข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้	ไม่มีแสดงความคิดเห็นใด ๆ เลย ในขณะเข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้

วิธีสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ

การสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน ต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการปฏิบัติดำเนินการตามขั้นตอนดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ

จากขั้นตอนการสร้างเครื่องมือประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน ต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการปฏิบัติ ผู้วิจัยจะดำเนินการ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. กำหนดพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน ได้แก่ พฤติกรรมด้านการปฏิบัติของครูผู้สอน ต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน
2. กำหนดประเด็นที่เป็นภาระงานที่ครูจะต้องปฏิบัติ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ (รายละเอียดดังภาคผนวก ก หน้า 126) หากความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมิน ดังนี้
 - 2.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ภาระงานที่ครูต้องปฏิบัติ ได้แก่
 - 2.1.1 การร่วมจัดทำหลักสูตร
 - 2.1.2 การกำหนดแนวการจัดการเรียนรู้
 - 2.1.3 การกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 2.1.4 การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์
 - 2.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 2.2.1 การจัดระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน
 - 2.2.2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 2.2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 2.2.4 การออกแบบการวัดและประเมินผล
 - 2.3 การใช้สื่อการเรียนรู้
 - 2.3.1 การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้
 - 2.3.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นใช้เอง
 - 2.3.3 การใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทสื่อเทคโนโลยี
 - 2.4 การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้
 - 2.4.1 การประเมินความพร้อมและพื้นฐานของผู้เรียน
 - 2.4.2 การประเมินความรู้ของผู้เรียนก่อนสอน
 - 2.4.3 การประเมินผู้เรียนระหว่างเรียน
 - 2.4.4 การประเมินผู้เรียนหลังเรียน
 - 2.4.5 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 2.5 การวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.5.1 การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการพัฒนาการเรียนรู้
 - 2.5.2 การออกแบบวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

2.5.3 การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน

2.5.4 การนำผลการวิจัยไปใช้

ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .857 – 1.000 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข. หน้า 133)

3. คัดเลือกประเด็นการประเมินที่สำคัญ เพื่อนำมาสร้างแบบประเมิน โดยคัดเลือก ประเด็นจากข้อ 2

4. เลือกรูปแบบในการสร้างเกณฑ์การประเมิน รูปแบบในการสร้างเกณฑ์การประเมิน คือ การให้คะแนนแบบรวมองค์ประกอบ (holistic scoring rubric)

5. กำหนดค่าระดับคุณภาพในการประเมิน กำหนดตัวเลขค่าระดับคุณภาพเป็น 0-1-2-3-4

6. บรรยายคุณภาพการประเมินแต่ละระดับ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เช่น การประเมิน การปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ในประเด็น การจัดทำสาระการเรียนรู้ คุณภาพในการปฏิบัติแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน 4 หมายถึง แสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วน ในหลักการ ความคิดรวบยอด เรื่องการจัดทำสาระการเรียนรู้รวมทั้งเสนอแนวคิดใหม่ที่แสดงถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงกฎเกณฑ์ในการกำหนดสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาทุกครั้ง ที่เข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้

ระดับคะแนน 3 หมายถึง แสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วน ในหลักการ ความคิดรวบยอดเรื่องการจัดทำสาระการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนครั้งที่เข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้

ระดับคะแนน 2 หมายถึง แสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ในหลักการ ความคิดรวบยอดเรื่องการจัดทำสาระการเรียนรู้และมีการแสดงออกคิดเป็นร้อยละ 60 ของจำนวนครั้งที่เข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้

ระดับคะแนน 1 หมายถึง แสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ในหลักการ ความคิดรวบยอดเรื่องการจัดทำสาระการเรียนรู้และมีการแสดงออกคิดเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนครั้งที่เข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้

ระดับคะแนน 0 หมายถึง ไม่แสดงความคิดเห็นใด ๆ เลยในการเข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้

7. กำหนดคะแนนการตัดสินระดับคุณภาพกำหนด โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินจาก คะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.00-0.49 หมายถึง ต้องปรับปรุง

ค่าเฉลี่ย 0.50-1.49 หมายถึง พอใช้

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ดี

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.00 หมายถึง ดีมาก

8. ทดลองใช้เครื่องมือประเมิน การปฏิบัติของครูผู้สอนหาคุณภาพของเครื่องมือ ในด้านความเชื่อมั่น โดยหาความเชื่อมั่นจากผู้ประเมิน 2 คน ในการตัดสินใจให้คะแนนการปฏิบัติของครูผู้สอนแต่ละคน โดยการหาสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .764 – 1.000 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข หน้า 138)

9. จัดพิมพ์แบบประเมิน

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจะดำเนินการ ดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
2. ส่งหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลตามโรงเรียนที่สุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนต่าง ๆ
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยให้คำแนะนำชี้แจงแก่ผู้ช่วยวิจัยเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูล และการใช้แบบประเมิน มีวิธีเก็บข้อมูลคือ แบบประเมินฉบับที่ 1,2 ครูผู้สอนเป็นผู้ตอบแบบประเมิน แบบประเมินฉบับที่ 3 ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารเป็นผู้ตอบแบบประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
 - 1.1 ร้อยละ (percentage)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean)
 - 1.3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ
 - 2.1 หาความเที่ยงตรงของแบบประเมิน โดยใช้สูตรหาค่า IOC

2.2 หาค่าความยากง่าย และอำนาจจำแนก ของแบบประเมินความรู้ความเข้าใจ ด้วยเทคนิค 50%

2.3 หอำนาจจำแนก ของแบบวัดเจตคติ ด้วยวิธีการทดสอบที (t – tes)

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติโดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha – coefficient)

2.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตโดยใช้สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ผลการประเมินด้านความรู้ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. ผลการประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
3. ผลการประเมินด้านการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการประเมินด้านความรู้ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ผลการประเมินด้านความรู้ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน โดยนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาคิดเป็นร้อยละเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลการเรียนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (ดังรายละเอียดในบทที่ 3) ผลปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 การประเมินด้านความรู้ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน

ด้าน	ความรู้ความเข้าใจ		ร้อยละ	ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.		
การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา..	2.07	.90	51.67	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	2.89	.83	72.13	ผ่านเกณฑ์ในระดับดี
การใช้สื่อการเรียนรู้.....	2.93	.86	73.20	ผ่านเกณฑ์ในระดับดี
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	3.06	.87	76.60	ผ่านเกณฑ์ในระดับดี
การวิจัยในชั้นเรียน.....	3.33	.74	83.20	ผ่านเกณฑ์ในระดับดีมาก
รวม	2.86	.42	71.40	ผ่านเกณฑ์ในระดับดี

จากตาราง 3 การประเมินด้านความรู้ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราช
บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน พบว่า โดยภาพรวมผ่าน
เกณฑ์ในระดับดี เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านผ่านเกณฑ์ในระดับดี ยกเว้นด้าน
การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด และด้านการวิจัยในชั้นเรียน
ผ่านเกณฑ์ในระดับดีมาก

2. ผลการประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ

พ.ศ. 2542

ผลการประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่ง
ชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นกับเกณฑ์ของ
ไชยยศ เรืองสุวรรณ (ดังรายละเอียดในบทที่ 3) โดยเสนอภาพรวมดังตาราง 4 และเสนอรายด้าน
ดังตาราง 5-9

ตาราง 4 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน

ด้าน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	3.44	.44	ไม่แน่ใจ
การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	3.74	.37	เห็นด้วย
การใช้สื่อการเรียนรู้.....	3.72	.38	เห็นด้วย
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	3.82	.34	เห็นด้วย
การวิจัยในชั้นเรียน.....	3.81	.42	เห็นด้วย
รวม	3.71	.25	เห็นด้วย

จากตาราง 4 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน พบว่า โดยภาพรวมเห็นด้วยกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูเห็นด้วยกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน แต่ไม่แน่ใจกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ตาราง 5 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
1. การพัฒนาหลักสูตรควรจัดทำระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ได้สอนในเนื้อหาเดียวกัน.....	2.96	1.16	ไม่แน่ใจ
2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาไม่ใช่ภาระที่ครูต้องปฏิบัติ.....	3.64	.97	เห็นด้วย

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
3. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาไม่สำคัญเท่ากับการตั้งใจสอนของครู.....	3.00	1.13	ไม่แน่ใจ
4. ครูผู้สอนต้องเข้าใจถึงความมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา.....	3.96	.76	เห็นด้วย
5. ครูต้องร่วมกันจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา.....	4.03	.83	เห็นด้วย
6. หลักสูตรที่ดีต้องจัดทำโดยผู้เชี่ยวชาญในเรื่องหลักสูตร.....	3.17	1.10	ไม่แน่ใจ
7. การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก.....	3.22	1.09	ไม่แน่ใจ
8. ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ครูผู้สอนสามารถหาความรู้ได้ด้วยตนเอง.....	3.54	.912	เห็นด้วย
รวม	3.44	.44	ไม่แน่ใจ

จากตาราง 5 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน พบว่าโดยภาพรวมครูผู้สอนยังไม่แน่ใจกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่าครูผู้สอนเห็นด้วยกับ 4 รายการ คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาไม่ใช่ภาระที่ครูต้องปฏิบัติ ครูผู้สอนต้องเข้าใจถึงความมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ครูต้องร่วมกันจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และครูผู้สอนสามารถหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ส่วนอีก 4 รายการ ครูผู้สอนไม่แน่ใจกับข้อความ กล่าวคือ ครูผู้สอนไม่แน่ใจว่าการพัฒนาหลักสูตรควรจัดทำระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อให้ได้สอนในเนื้อหาเดียวกัน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาไม่สำคัญเท่ากับการตั้งใจสอนของครู หลักสูตรที่ดีต้องจัดทำโดยผู้เชี่ยวชาญในเรื่องหลักสูตร และการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก

ตาราง 6 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน

ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นเรื่องที่ครูผู้สอนทุกคนต้องการศึกษาให้เข้าใจ ชัดเจน.....	4.10	.88	เห็นด้วย
2. การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญช่วยให้ครูสบาย ไม่ต้องรับผิชอบมาก.....	3.87	.90	เห็นด้วย
3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์.....	3.37	1.08	ไม่แน่ใจ
4. ในห้องเรียนที่มีนักเรียนที่เรียนช้า ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยาก.....	3.18	1.05	ไม่แน่ใจ
5. นักเรียนในระดับชั้นเดียวกัน ควรเรียนรู้จากกิจกรรมเดียวกันได้.....	3.40	.99	ไม่แน่ใจ
6. ผลจากการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล สามารถนำมา ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้	3.97	.80	เห็นด้วย
7. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็นของครูผู้สอน.....	4.07	.86	เห็นด้วย
8. หลังจากมีการปฏิรูปการเรียนรู้แล้วครูจะได้อบรมปรับบทบาทในการสอนของตนเอง.....	3.93	.75	เห็นด้วย
รวม	3.74	.37	เห็นด้วย

จากตาราง 6 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน พบว่า ครูผู้สอนเห็นด้วยกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ครูผู้สอนเห็นด้วยกับ 5 รายการ คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นเรื่องที่ครูผู้สอนทุกคนต้องการศึกษาให้เข้าใจชัดเจน การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญช่วยให้ครูสบายไม่ต้องรับผิดชอบมาก ผลจากการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลสามารถนำมาออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็นของครูผู้สอน ส่วนอีก 3 รายการ ครูผู้สอนไม่แน่ใจกับข้อความ กล่าวคือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในห้องเรียนที่มีนักเรียนที่เรียนช้าจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยาก และนักเรียนในระดับชั้นเดียวกันควรเรียนรู้จากกิจกรรมเดียวกันได้

ตาราง 7 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน

ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
1. สื่อการเรียนรู้มีความจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	3.93	.94	เห็นด้วย
2. สถานศึกษาควรจัดสื่อการเรียนการสอนไว้บริการอย่างเพียงพอโดยที่ครูไม่ต้องจัดหาเอง.....	3.23	1.09	ไม่แน่ใจ
3. ภูมิปัญญาในท้องถิ่นเป็นสื่อที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในบางเนื้อหาวิชา.....	3.88	.79	เห็นด้วย
4. การปรับแนวคิดให้ครูมีความตระหนักในการใช้สื่อการเรียนรู้ของครูเป็นเรื่องยาก.....	3.39	1.00	ไม่แน่ใจ
5. การใช้สื่อการเรียนรู้ให้ตรงตามเนื้อหาและกิจกรรมทำได้ยากมาก.....	3.69	.85	เห็นด้วย

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
6. การสอนที่มีอุปกรณ์ สิ่งของ มาประกอบการอธิบาย จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น.....	4.22	.85	เห็นด้วย
7. การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำจัดหาสื่อการเรียนรู้เป็นเรื่องที่ทำได้ไม่ยาก.....	3.88	.85	เห็นด้วย
8. การใช้สื่อการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง ทำได้ยาก.....	3.50	.95	เห็นด้วย
รวม	3.72	.38	เห็นด้วย

จากตาราง 7 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน พบว่า ครูผู้สอนเห็นด้วยกับการใช้สื่อการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ครูผู้สอนเห็นด้วยกับ 6 รายการ คือ สื่อการเรียนรู้มีความจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภูมิปัญญาในท้องถิ่นเป็นสื่อที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในบางเนื้อหาวิชา การใช้สื่อการเรียนรู้ให้ตรงตามเนื้อหาและกิจกรรมทำได้ยากมาก การสอนที่มีอุปกรณ์ สิ่งของ มาประกอบการอธิบายจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำจัดหาสื่อการเรียนรู้เป็นเรื่องที่ทำได้ไม่ยาก และการใช้สื่อการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้งทำได้ยาก ส่วนอีก 2 รายการ ครูผู้สอนไม่แน่ใจกับข้อความ กล่าวคือ สถานศึกษาควรจัดสื่อการเรียนการสอนไว้บริการอย่างเพียงพอโดยที่ครูไม่ต้องจัดหาเอง และการปรับแนวคิดให้ครูมีความตระหนักในการใช้สื่อการเรียนรู้ของครูเป็นเรื่องยาก

ตาราง 8 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการเรียนการสอน.....	3.97	.83	เห็นด้วย
2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยผู้ปกครอง ผลของการวัดมักจะมีผลล้าเอียง.....	3.31	.95	ไม่แน่ใจ
3. การประเมินก่อนเรียนทำให้เสียเวลาในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน.....	3.76	.78	เห็นด้วย
4. การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย.....	3.97	.82	เห็นด้วย
5. หากครูผู้สอนใช้เครื่องมือวัดผลที่ไม่มีคุณภาพ จะทำให้การประเมินผลการเรียนรู้ไม่ตรงตามความเป็นจริง	3.84	.92	เห็นด้วย
6. ครูผู้สอนต้องศึกษาหลักเกณฑ์ และแนวการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจ.....	4.03	.81	เห็นด้วย
7. การวัดผลการเรียนรู้โดยการใช้แบบทดสอบสามารถใช้ได้ดีกับทุก ๆ สาระการเรียนรู้.....	3.70	.92	เห็นด้วย
8. ผลการประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนช่วยให้ครูนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนได้ดี.....	3.97	.86	เห็นด้วย
รวม	3.82	.34	เห็นด้วย

จากตาราง 8 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน พบว่า ครูผู้สอนเห็นด้วยกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ครูผู้สอนเห็นด้วยกับ 7 รายการ คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการเรียนการสอน.....

สอน การประเมินก่อนเรียนทำให้เสียเวลาในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย หากครูผู้สอนใช้เครื่องมือวัดผลที่ไม่มีคุณภาพ จะทำให้การประเมินผลการเรียนรู้ไม่ตรงตามความเป็นจริง ครูผู้สอนต้องศึกษาหลักเกณฑ์ และแนวการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจ การวัดผลการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบสามารถใช้ได้ดีกับทุก ๆ สาระการเรียนรู้ และผลการประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนช่วยให้ครูนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน ได้ดี ส่วนอีก 1 รายการ ครูผู้สอนไม่แน่ใจกับข้อความ กล่าวคือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยผู้ปกครอง ผลของการวัดมักจะมีผลล้าเอียง

ตาราง 9 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน

ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
1. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นภารกิจสำคัญที่ครูผู้สอนต้องปฏิบัติ.....	3.87	.79	เห็นด้วย
2. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการช่วยพัฒนาวิชาชีพครูได้มาก.....	3.90	.86	เห็นด้วย
3. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกิจกรรมที่ผสมผสานอยู่ในการปฏิบัติภารกิจการสอนอยู่แล้ว.....	3.91	.67	เห็นด้วย
4. การทำวิจัยในชั้นเรียนทำให้เสียเวลาในการจัดการเรียนการสอน.....	3.71	.92	เห็นด้วย
5. การวิจัยในชั้นเรียนทำให้ครูเป็นคนมีเหตุผลไม่เชื่อง่าย.....	3.88	.78	เห็นด้วย
6. การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนเพียงภาคเรียนละ 1 เรื่อง อยู่ในเกณฑ์ที่น้อยมาก.....	3.63	.96	เห็นด้วย

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
7. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนระดับประถมศึกษา.....	3.82	.78	เห็นด้วย
8. ผลของการวิจัยในชั้นเรียนใช้ประโยชน์ได้มากในด้านการแก้ปัญหาเท่านั้น.....	3.74	.82	เห็นด้วย
รวม	3.81	.42	เห็นด้วย

จากตาราง 9 การประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน พบว่า ครูผู้สอนเห็นด้วยกับการวิจัยในชั้นเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ครูผู้สอนเห็นด้วยทุกรายการ คือ การวิจัยในชั้นเรียนเป็นภารกิจสำคัญที่ครูผู้สอนต้องปฏิบัติ การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการช่วยพัฒนาวิชาชีพครูได้มาก การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกิจกรรมที่ผสมผสานอยู่ในการปฏิบัติภารกิจการสอนอยู่แล้ว การทำวิจัยในชั้นเรียนทำให้เสียเวลาในการจัดการเรียนการสอน การวิจัยในชั้นเรียนทำให้ครูเป็นคนมีเหตุผลไม่เชื่อง่าย การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนเพียงภาคเรียนละ 1 เรื่อง อยู่ในเกณฑ์ที่น้อยมาก การวิจัยในชั้นเรียนเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนระดับประถมศึกษา และผลของการวิจัยในชั้นเรียนใช้ประโยชน์ได้มากในด้านการแก้ปัญหาเท่านั้น

3. ผลการประเมินด้านการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ผลการประเมินด้านการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นกับเกณฑ์ (ดังรายละเอียดในบทที่ 3) โดยเสนอภาพรวมดังตาราง 10 และเสนอรายด้านดังตาราง 11-15

ตาราง 10 การประเมินด้านการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน

ด้าน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	3.51	.35	ดีมาก
การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	3.23	.49	ดี
การใช้สื่อการเรียนรู้.....	2.92	.66	ดี
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	3.02	.53	ดี
การวิจัยในชั้นเรียน.....	2.24	.95	ปานกลาง
รวม	2.98	.48	ดี

จากตาราง 10 การประเมินด้านการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอนปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ครูปฏิบัติอยู่ในระดับดี ส่วนด้านการวิจัยในชั้นเรียน ครูปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 11 การประเมินการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
1. การร่วมจัดทำหลักสูตร.....	3.77	.44	ดีมาก
2. การจัดการเรียนรู้.....	3.37	.60	ดี
3. การกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	3.52	.56	ดีมาก
4. การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	3.39	.58	ดี
รวม	3.51	.35	ดีมาก

จากตาราง 11 การประเมินการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติในเรื่องการร่วมจัดทำหลักสูตร และการกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับดีมาก ส่วนเรื่องการจัดการเรียนรู้ และการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ครูปฏิบัติอยู่ในระดับดี

ตาราง 12 การประเมินการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน

ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
1. การจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน.....	3.33	.68	ดี
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.09	.61	ดี
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	3.20	.65	ดี

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
4. การออกแบบการวัดและประเมินผล.....	3.30	.70	ดี
รวม	3.23	.49	ดี

จากตาราง 12 การประเมินการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนปฏิบัติอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติในเรื่องการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการออกแบบการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับดี

ตาราง 13 การประเมินการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน

ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
1. การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้.....	3.20	.58	ดี
2. การใช้สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นใช้เอง.....	2.82	1.03	ดี
3. การใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทสื่อเทคโนโลยี.....	2.73	.82	ดี
รวม	2.92	.66	ดี

จากตาราง 13 การประเมินการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนปฏิบัติอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติในเรื่อง

การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นใช้เอง และการใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทสื่อเทคโนโลยี อยู่ในระดับดี

ตาราง 14 การประเมินการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
1. การประเมินความพร้อมและพื้นฐานของผู้เรียน.....	2.99	.71	ดี
2. การประเมินความรู้ของผู้เรียนก่อนสอน.....	2.95	.69	ดี
3. การประเมินผู้เรียนระหว่างเรียน.....	3.15	.76	ดี
4. การประเมินหลังเรียน.....	2.99	.69	ดี
5. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	3.00	.66	ดี
รวม	3.02	.53	ดี

จากตาราง 14 การประเมินการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนปฏิบัติอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติในเรื่องการประเมินความพร้อมและพื้นฐานของผู้เรียน การประเมินความรู้ของผู้เรียนก่อนสอน การประเมินผู้เรียนระหว่างเรียน การประเมินหลังเรียน และการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับดี

ตาราง 15 การประเมินการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน

ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
1. การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการพัฒนาผู้เรียน....	2.74	.84	ดี
2. การออกแบบการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.....	2.28	1.07	ปานกลาง
3. การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน.....	2.16	1.17	ปานกลาง
4. การนำผลการวิจัยไปใช้.....	1.79	1.28	ปานกลาง
รวม	2.24	.95	ปานกลาง

จากตาราง 15 การประเมินการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติในเรื่องการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับดี ส่วนเรื่องการออกแบบการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน และการนำผลการวิจัยไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา โดยแนวทางในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 5,622 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลาที่ได้มาโดยการสุ่มจากกลุ่มประชากรแบบหลายขั้นตอน จำนวน 375 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้งหมด 5 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบประเมิน 3 ฉบับ ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนด้านความรู้ความเข้าใจ จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็น 5 เรื่อง เรื่องละ 4 ข้อ ลักษณะของแบบประเมินเป็นชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

ฉบับที่ 2 แบบวัดเจตคติ ต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จำนวน 40 ข้อ แบ่งเป็น 5 เรื่อง เรื่องละ 8 ข้อ ลักษณะแบบประเมิน เป็นแบบมาตราวัดประมาณค่าของลิเคิร์ต

ฉบับที่ 3 แบบสังเกตในการประเมินตามสภาพจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติ ในการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบประเมินตามสภาพจริง เพื่อดูผลการปฏิบัติ ร่องรอยและหลักฐานจากการปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประเมินโดยผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษา ประเมินให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจะดำเนินการ ดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
2. ส่งหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลตามโรงเรียนที่สุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนต่าง ๆ
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยให้คำแนะนำชี้แจงแก่ผู้ช่วยวิจัยเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูล และการใช้แบบประเมิน มีวิธีเก็บข้อมูลคือ แบบประเมินฉบับที่ 1 และ 2 ครูผู้สอนเป็นผู้ตอบแบบประเมิน แบบประเมินฉบับที่ 3 ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารเป็นผู้ตอบแบบประเมิน

สรุปผล

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการประเมินด้านความรู้ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน พบว่า โดยภาพรวมผ่านเกณฑ์ในระดับดี เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านผ่านเกณฑ์ในระดับดี ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด และด้านการวิจัยในชั้นเรียนผ่านเกณฑ์ในระดับดีมาก

2. ผลการประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน พบว่า โดยภาพรวมเห็นด้วยกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูเห็นด้วยกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน แต่ไม่แน่ใจกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3. ผลการประเมินด้านการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอนปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติอยู่ในระดับดี ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ พบว่าครูปฏิบัติอยู่ในระดับดี ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ครูปฏิบัติอยู่ในระดับดี และด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปได้ว่า ในการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา มีความรู้ความเข้าใจดี มีเจตคติที่เห็นด้วยและมีผลการปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับดีเช่นกัน

อภิปรายผล

1. ผลการประเมินความรู้ ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมผ่านเกณฑ์ในระดับดี เมื่อแยกพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องจากการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเรื่องใหม่ที่ครูผู้สอนต้องปฏิบัติ ซึ่งเดิมมีการใช้หลักสูตรตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดมาให้ เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ต้องปฏิบัติจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงและเป็นเรื่องใหม่สำหรับครูที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับไพรัช สู่แสนสุข กล่าวไว้ว่า ผลสะท้อนจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษามีหลากหลายทุกแง่ทุกมุม สำหรับมุมที่มีมากเห็นจะเป็นเรื่องความไม่มั่นใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนจำนวนมาก ซึ่งเป็นเรื่องปกติของการเปลี่ยนแปลงและการเริ่มทำสิ่งใหม่ (ไพรัช สู่แสนสุข, 2546 : 1) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจผ่านเกณฑ์ในระดับดี สอดคล้องกับผลการประเมิน โครงการ โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในประเด็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ (เมธี ดิษฐ์ศักดิ์, 2546 : 14๖) ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนมีการตื่นตัวต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตลอดจนการได้เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ดีขึ้น ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจผ่านเกณฑ์ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนการสอนตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องมีการเตรียมตัวในการสอนเป็นอย่างดี มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ต้องเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ ครูจึงต้องมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการผลิตสื่อ การใช้สื่อเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจก่อนที่จะนำไปใช้จึงทำให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้สื่อดีขึ้น โดยเฉพาะสื่อการเรียนรู้ประเภทเทคโนโลยีเป็นสื่อที่ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจก่อนนำไปใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรภัทร วรรณภักตร์ (2538 : 138) ได้ศึกษาเรื่องการใช้สื่อการสอนวิชากลุ่มทักษะของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนขนาดต่าง ๆ มีการนำเสนอการใช้สื่อการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นภารกิจที่ครูได้กระทำควบคู่กับการจัด

การเรียนการสอนอยู่สม่ำเสมอ มีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับสาระ การเรียนรู้ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ อีกทั้งระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีหลัก การที่ชัดเจน ซึ่งครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ร่วมจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมิน ผลการเรียนของสถานศึกษา จึงทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ดี ซึ่งในสภาพปัจจุบันผู้บริหาร สถานศึกษาได้เป็นผู้ให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนาอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความรู้ความสามารถเข้าสู่ครูมืออาชีพ จึงทำให้ครูในยุคปฏิรูปการเรียนรู้มีการตื่นตัวอยู่ เสมอในการแสวงหาความรู้ ตามคำกล่าวของ จิราภรณ์ ศิริทวี (2545 : 38-39) ว่าครูมีความพยายาม ที่จะเขียนแผนการสอนและปรับเปลี่ยนการสอนให้นักเรียนเป็นสำคัญมากขึ้น สามารถสร้างและใช้ เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย ดังนั้นครูผู้สอนมีโอกาสที่จะเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจต่อการวัด และการประเมินผลการเรียนรู้ได้ดี ด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ ในระดับดีมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากสาระที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 30 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ในแต่ละระดับการศึกษา จากบทบัญญัตินี้ทำให้ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทั้งในระดับ สถานศึกษา ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด ได้ให้การส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้จัดทำวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ของนักเรียน โดยการให้การอบรม สัมมนา หรือให้ความรู้แก่ครูอย่างทั่วถึง จึงเป็น แนวทางที่ทำให้ครูผู้สอนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ดี ดังที่ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2545 : 75) กล่าวว่า สาระที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 30 เป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรงในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมี ความรู้ความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

2. ผลการประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนยังไม่แน่ใจ กับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะหมวด 4 มาตรา 24 เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้โดย กำหนดแนวการปฏิบัติไว้ให้สถานศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติ แต่ครูผู้สอนยังไม่มีประสบการณ์ในการ ปฏิบัติ และจากการประเมินด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพียง ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด จึงเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นว่า ถ้าครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการและแนวคิดที่ถูกต้องในการพัฒนาหลักสูตรก็จะมีผลให้เกิดความรู้สึกละเลยที่ไม่แน่ใจต่อการ

พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้วย ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูผู้สอนเห็นด้วยกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ได้มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารอย่างทั่วถึงเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ ด้วยสื่อที่เป็นหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และสื่ออื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้ครูผู้สอนได้รับทราบเพื่อเป็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงทำให้เกิดความตระหนักถึงความจำเป็น และให้ความสำคัญกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนเห็นด้วยกับการใช้สื่อการเรียนรู้ แสดงว่าครูผู้สอนเห็นความสำคัญของการใช้สื่อการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากสื่อการเรียนรู้สามารถช่วยให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็วขึ้น ตลอดจนช่วยแบ่งเบาภาระของครูได้มาก สามารถจุดใจผู้เรียนให้มีความสนใจและอยากจะเรียนรู้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสื่อที่ใช้เทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทต่อการศึกษามาก สามารถใช้สื่อการเรียนรู้ประกอบการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วลัย พานิช (2544 : 50) เรื่องสภาพและปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ในด้านความคิดเห็นของการใช้สื่อประเภทคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนสังคมศึกษา ครูสังคมศึกษาทั้งหมดเห็นด้วยกับข้อความที่ผู้วิจัยเสนอเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนสังคม ซึ่งเป็นประเด็นเกี่ยวกับคุณค่า และประโยชน์ของคอมพิวเตอร์ต่อการเรียนการสอน และความสำคัญของสมรรถภาพต่าง ๆ ของครูสังคมศึกษาที่ควรมีสำหรับการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนเห็นด้วยกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากการวัดและประเมินการเรียนรู้เป็นภารกิจของครูที่ต้องปฏิบัติควบคู่กัน กับการจัดการเรียนการสอนอยู่แล้ว จนทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจได้ดี ซึ่งเห็นได้จากผลการประเมินในครั้งนี้ที่พบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในระดับดี ด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนเห็นด้วยกับการวิจัยในชั้นเรียน จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับดีมาก แสดงว่า ครูผู้สอนทราบถึง แนวคิด และหลักการการวิจัยในชั้นเรียน จึงเห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

3. ผลการประเมินด้านการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลาโดยภาพรวม พบว่า ครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอนปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นข้อบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 27 ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยครู อาจารย์ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาจะต้องร่วมกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้น โดยได้รับคำแนะนำจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่รับผิดชอบในด้านนี้โดยตรง ทุกฝ่ายจึงร่วมมือกันให้ความรู้ เพื่อให้ครูสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้ มีการชี้แนะแนวทางการปฏิบัติ จึงทำให้ครูผู้สอนสามารถปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้ดีมาก ซึ่งดร.ฉิม เทพวรรณ และคณะ (2545 : 24) ได้กล่าวว่า การจัดทำสาระหลักสูตรของสถานศึกษานั้นไม่ได้เป็นการเพิ่มภาระ หรือยากเกินความสามารถของครู อาจารย์ เพียงแต่ต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยการร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมกันทำงาน ร่วมกันรับผิดชอบของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจากกระแสของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกำลังเป็นที่นิยม และได้นำมาเป็นเทคนิคกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ พบว่าครูปฏิบัติอยู่ในระดับดี ซึ่งตามแนวคิด และหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่นสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่อยู่ในท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งอื่น ๆ เป็นสื่อที่ผู้เรียน และผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ขึ้นเอง หรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวและในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ จากแนวคิดและหลักการดังกล่าวของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเป็นภารกิจสำคัญที่ครูได้มีการปฏิบัติการใช้สื่อการเรียนรู้ได้ดี โดยครูต้องดำเนินการด้านการปฏิบัติ ผลิตและการใช้สื่อด้วยตนเองตลอดจนการใช้สื่อเทคโนโลยีทั้งหลาย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 21) ดังที่ สุรศักดิ์ ปาเอ (2545 : 28) กล่าวไว้ว่า ครูอาจารย์ บุคลากรประจำการเป็นกลุ่มที่มีบทบาทค่อนข้างสูงในปัจจุบันที่จะเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้จากเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้เกิดขึ้น ครูยุคใหม่ต้องมีทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม และก้าวทันความเปลี่ยนแปลง

ของเทคโนโลยีที่มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทิวาพร วิเชียรรัตน์ (2537 : 153) เรื่อง การวางแผนระบบการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับการปฏิบัติในการใช้สื่อการสอนของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ครูปฏิบัติอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญตาม เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้นครูผู้สอนต้องดำเนินการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีหลากหลายปฏิบัติให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ของผู้เรียน โดยต้องทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ก่อนทำการสอน ระหว่างการสอน และ หลังการสอน รวมทั้งการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งครูจะต้องมีการปฏิบัติ จากการทำที่ได้ปฏิบัติด้วยตนเองจึงทำให้ครูมีความสามารถในการปฏิบัติได้ดี ด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องใหม่สำหรับ ครู ครูยังต้องรับผิดชอบภาระงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานการเรียนการสอน จึงไม่สามารถ บริหารจัดการกับเวลาที่ใช้กับงานการเรียนการสอน ครูผู้สอนยังขาดทักษะการวางแผนในการ ทำงาน จึงมีผลกระทบต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน เพราะการวิจัยในชั้นเรียนจะประสบความสำเร็จ ได้นั้นจะต้องมีการวางแผน แต่ขณะนี้ครูไม่สามารถวางแผนในการทำงาน และปฏิบัติงานอย่างไม่ มีระบบ ดังที่บัญชา อิงสกุล (2545 : 48) กล่าวว่า การที่ทำงานวิจัยในชั้นเรียน บรรลุตามเป้าหมาย จำเป็นต้องวางแผนจัดระบบของงานที่ถูกต้อง โดยเฉพาะการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จะต้องมี การเขียนเค้าโครงการวิจัยขึ้นก่อนที่จะดำเนินการวิจัยเสมอ

จากผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในจังหวัด สงขลา พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในระดับดี มีเจตคติที่เห็นด้วย และมีผลการปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับดีเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ครูต้องมีการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ และข้อกำหนดของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังคำกล่าวของสักรินทร์ สุวรรณโรจน์ (2542 : 2) ว่าในการปฏิรูป การเรียนรู้ ครูต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถตามเกณฑ์ระดับคุณภาพครู ครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี สามารถปฏิบัติได้ตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการประเมินด้านความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่าในการพัฒนาหลักสูตรครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในระดับต่ำ เห็นควรดำเนินการ ดังนี้

1.1.1 ครูผู้สอนควรรหาโอกาสในการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจในหลักการแนวคิด กระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรจากตำรา เอกสาร หรือเข้ารับการอบรมสัมมนา

1.1.2 หัวหน้าสถานศึกษา และผู้ที่มีบทบาทในการจัดการศึกษา ควรหาวิธีการในการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 ผลการประเมินด้านเจตคติ ครูมีความคิดเห็นที่ไม่แน่ใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เห็นควรดำเนินการให้มีการประสานงานระหว่างหัวหน้าสถานศึกษากับบุคลากรที่เกี่ยวข้องชาญในการพัฒนาหลักสูตรเข้ามานิเทศ ให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับครูผู้สอน

1.3 ผลการประเมินด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เห็นควรดำเนินการดังนี้

1.3.1 ครูผู้สอนควรมีการศึกษาหาความรู้ วางแผนในการปฏิบัติการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนตั้งแต่ต้นปีการศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนดำเนินไปอย่างเป็นระบบ และนำผลที่ได้จากการวิจัยในชั้นเรียนมาแก้ปัญหา หรือพัฒนาผู้เรียนต่อไป

1.3.2 หัวหน้าสถานศึกษานิเทศ กำกับ ติดตามครูผู้สอนเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

1.4 สถาบันที่รับผิดชอบในการผลิตครู หน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตครูทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษาควรรหาแนวทางในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ชัดเจน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์สู่การปฏิบัติได้ ซึ่งจะมีผลให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงความคิดก่อให้เกิดเจตคติที่ดีด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ข้อมูลจากศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานของครูผู้สอนผู้สอนในช่วงปีแรกของการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเป็นเพียง

ตัวชี้วัด ณ สถานการณ์นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการทำการศึกษาค้นคว้าในลักษณะนี้อีกหลังจากมีการปฏิรูปการเรียนรู้ในระยะหนึ่ง เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้ามาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติของครูผู้สอน

2.2 หากมีการศึกษาค้นคว้าในลักษณะนี้ครั้งต่อไป ควรดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณควบคู่กันไป

2.3 ควรดำเนินการประเมินในลักษณะนี้ในแต่ละสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลใช้สำหรับแก้ปัญหา และพัฒนาสถานศึกษาได้ตรงตามบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุคประเสริฐ และคณะวิจัยที่ 2. โครงการปรับปรุงหลักสูตรกรมการฝึกหัดครู : การศึกษาหา
สมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาที่ต้องการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จิงเจริญการพิมพ์,
2523.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. ศึกษิตแห่งศตวรรษที่ 21 : แนวคิดปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ :
ซัคเซสมิเดีย, 2539.
- โกวิท ประมวลพฤษ์ และสมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. การประเมินในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,
2523 .
- คงศักดิ์ ธาตุทอง. “การประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน,” วารสารวิชาการ 2(10) :
40-48 ; ตุลาคม 2542.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. การปฏิรูปการศึกษาไทยในมุมมองของเด็ก
ไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- _____ . แกนหลักแนวคิดการปฏิรูปการเรียนรู้ และเกณฑ์ประเมินโรงเรียนปฏิรูปกระบวนการ
เรียนรู้. กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2544.
- _____ . ครุมีอาชีพ ตามมาตรา 24 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2543.
- _____ . จุดประกายปฏิรูปการเรียนรู้. ม.ป.ท, ม.ป.ป.
- _____ . แนวทางการวิจัยปฏิบัติการในโครงการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.
ม.ป.ท., 2544
- _____ . ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543
- _____ . ร่วมคิดร่วมเขียนปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2543.
- คำหมาน คนไค. ทางก้าวหน้าของครุมีอาชีพ. กรุงเทพฯ : สายธาร, 2543.
- จตุรภัทร วรรณภักตร์. การใช้สื่อการสอนวิชากลุ่มทักษะของครู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์. ปริญญาโท กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2538.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ออลีน
เพรส, 2539.
- ชนธิป พรกุล . “คลี่พระราชบัญญัติฯจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียน
เป็นศูนย์กลาง,” วารสารวิชาการ. 4(9) : 2-7 ; กันยายน 2544.

- ชัยพจน์ รักราม. “การวิจัยในชั้นเรียน,” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 11(1) : 31 ; มกราคม - มิถุนายน 2539.
- ชาญณรงค์ หนุง. การศึกษาความต้องการการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2543.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2533.
- ดิเรก พรสีมา. “การพัฒนาวิชาชีพครู : สภาพปัจจุบันและปัญหาวิชาชีพครูในประเทศไทย”, วารสารวิชาการ. 2(4) : เมษายน 2542.
- เดชา พูลวงศ์. ปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฏิบัติการสอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2542.
- ถวิล มาตรฐาน. “คุณภาพครูกับคุณภาพการสอน”, วารสารวิชาการ. 2(4) : เมษายน 2542.
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. “การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research),” วารสารวิชาการ. 3(5) : 2-77 ; พฤษภาคม 2543.
- เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. “การวิจัยในชั้นเรียน,” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2(2) : 57-61 ; กันยายน-ธันวาคม 2540.
- ธีรารุณ ชูทัพ. การวิจัยในชั้นเรียน. สืบค้นเมื่อ 25 ม.ค. 2545 จาก <http://www.moe.go.th/webdcid/dcid/oo/vijai.pdf>.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร . ความเป็นครู. ภูเก็ต : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต, 2540.
- ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง. 30 รูปแบบการจัดกิจกรรมโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : เฟื่องฟ้าพรีนติ้ง, 2543.
- เชียร ภูิกัญญาอินทร์. “บทบาทของครูยุค IMF,” วารสารวิชาการ. 1(4) : 18-21 ; เมษายน 2541.
- นิรมล ศตวุฒิ และคณะ. หลักสูตรและวิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รามคำแหง, 2540.
- บัญชา อึ้งสกุล. “การวางแผนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อัน” วารสารวิชาการ. 5 (12) : 75 – 79 ; กุมภาพันธ์ 2545.
- ประกอบ มณีโรจน์. เรียนรู้สู่การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : เฟื่องฟ้าพรีนติ้ง, 2544.
- ปรจิต เอราว วรรณ. การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : ยูแพด, 2542.

- ประสงค์ ภูมิพัทธ์. การศึกษาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู โครงการ
คุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 . ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ,
2542.
- ปาริชาติ สวณอักษร. การศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
ของข้าราชการครู โรงเรียนสตรีภูเก็ต สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2543.
- ผ่องพรรณ ตรีชมมงคล. การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- พัชรีย์ ชมพูนุช. องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการใช้สื่อการสอนของครู สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2538.
- พิมพันธ์ เฉชะคุปต์. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. : แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน.
กรุงเทพฯ : บริษัท เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์ จำกัด, 2544.
- _____. “นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สู่การวิจัยในชั้นเรียน,” ใน แนวคิดและแนวปฏิบัติสำหรับครู
มัธยมเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. บรรณาธิการโดย พิมพันธ์ เฉชะคุปต์ และสุวัฒนา อุทัย
รัตน์ และกมลพร บัณฑิตยานนท์. หน้า 135-158. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2544.
- มณฑา สุรยาทิพย์. สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์
ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม.
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2537.
- มาลี จุฑา. การประยุกต์จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ์, 2544.
- เมธี ดิสาสวัสดิ์. การประเมินโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน : บริบท 5
จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2546.
- ยงยุทธ ประทุมยศ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สื่อการสอนของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดระยอง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2538.
- รุ่ง แก้วแดง. ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2542.
- ละออ ด่านพิชญพันธ์. การติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการ
ประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง
2533). ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2543.
- วลัย พานิช. “สภาพและปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสอนของครูสังกัดศึกษาระดับมัธยม
ศึกษาในกรุงเทพมหานคร,” วารสารวิชาการ. 4(11) : 48-54 ; พฤศจิกายน 2544.

- วัฒนาพร ระวังทุกข์. แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ธนพร, 2542.
- วัน เดชพิชัย. คู่มือการวิจัยและการประเมินโครงการทางการศึกษาและพฤติกรรม. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2535.
- วิชาการ, กรม. การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร, 2544.
- _____. การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด : แนวทางสู่การปฏิบัติ เอกสารชุดปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพโรงเรียนโดยปัจจัยของความร่วมมือและปัจจัยสนับสนุน. กรุงเทพฯ : คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ในคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2543.
- _____. วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : กองวิจัยทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2542.
- วิรัช วรรณรัตน์. การวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.
- วีระกิตติ์ ลายทองสุข. การศึกษาสถานภาพและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
- ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์. “ครูตามแนวพระราชดำริ ” , วารสารข้าราชการครู. 19(5) : 42 มิถุนายน – กรกฎาคม 2542.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : พรึทหวานกราฟฟิค, 2542.
- _____. เส้นทางสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาไทย : แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.
- _____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช จำกัด, 2544.
- ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. “การวิจัยในชั้นเรียนและแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน,” ใน คู่มือพัฒนาโรงเรียนด้านการเรียนรู้. เอกสารพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อันดับที่ 4 โครงการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. หน้า 98-106. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2541.

- ส.วาสนา ประมวลพจนานุกรม. หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์, 2544.
- สงัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สมชาย ภาพแสง. “คุณครูมิติใหม่,” ข้าราชการสารการครู. 20(1) :41 - 43 ตุลาคม – พฤศจิกายน 2542.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. รวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. การประเมินโครงการ ทฤษฎีและการปฏิบัติ. ม.ป.ท, 2531.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาธรรม. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. เชียงใหม่ : เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์, 2544.
- สมศักดิ์ สันธุระเวช. “แนวคิดในการพัฒนาคนและกระบวนการเรียนรู้,” วารสารข้าราชการครู. 19(6) : 13 ; สิงหาคม – กันยายน 2542.
- สรุปความเห็นของครูต้นแบบปี พ.ศ. 2541 และปี พ.ศ. 2542 รวมทั้งสิ้น 125 คน ในการประชุมเชิงปฏิบัติการครูต้นแบบ 2542. ค้นเมื่อ ม.ค. 2545 จาก <http://www.onec.go.th/move/news/nov276.htm>
- สวัสดิ์ ตีชีน. “ลักษณะครูที่มีคุณภาพ...ตาม(ร่าง)พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ,” วารสารข้าราชการครู. 19(5) : 28 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2542.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. “วิจัยกับการพัฒนาการเรียนรู้,” วารสารวิชาการ. 5(2) : 77 – 79 ; กุมภาพันธ์ 2545.
- สำราญ มีแจ้ง. การประเมินโครงการทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : นิชนเอดเวอร์ไทซ์กรุ๊ป, 2544.
- สุรศักดิ์ ป่าเส. “การปฏิรูปเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ,” วารสารวิชาการ. 5(6) : 22 – 28 มิถุนายน 2545.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. “การวิจัยในชั้นเรียน กลไกสำคัญการประกันคุณภาพ,” ใน เอกสารประกอบการสัมมนาการวิจัยการวัดและประเมินทางการศึกษา. หน้า 121-130. สงขลา : ภาควิชาการประเมินผลและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2545.
- สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. “การวิจัยชั้นเรียน(Classroom Action Research),” ใน แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา. บรรณาธิการโดย ทิศนา แจมมณี และสร้อยสน สกลรักษ์. หน้า 37-52. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : ที.พี. พรินท์, 2543.

สุวิมล ว่องวานิช. “แนวคิดและหลักการของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน,” ใน ประมวลบทความ
นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา. บรรณาธิการโดย พิมพันธ์ เดชะคุปต์
 และลัดดา ภูเกียรติ และสุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. หน้า 156-194. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

องอาจ นัยพัฒน์. “การวิจัยเชิงปฏิบัติการ : แนวคิดและวิธีการ,” วารสารวัดผลการศึกษา.
 22(64) : 23-40 ; พฤษภาคม-สิงหาคม 2543.

อลิศรา ชูชาติ. “การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูและการเรียนการสอน,” ใน แนวคิดและ
แนวปฏิบัติสำหรับครุมัธยมเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. บรรณาธิการโดย พิมพันธ์ เดชะคุปต์
 และ สุวัฒนา อุทัยรัตน์ และกมลพร บัณฑิตยานนท์. หน้า 107-125. กรุงเทพฯ : คณะ
 ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

อำรุง จันทวานิช และไพบูลย์ แจ่มพงษ์. “การศึกษา : แนวทางการพัฒนาคุณภาพ,” วารสารวิชาการ.
 2(9) : 8 ; กันยายน 2542.

Assuzu,Chukwujama “Status of Education Media in the Federal Government Secondary
 School System in Nigeria : An assessment with Guidelines for An In-Service
 Traning program ,” Dissertation Abstracts International. 45(2) : 386-A; August,
 1984.

Bekri,Total Hassan “Factors Influencing the use of Instructional Media Middle School
 Teacher in Two School Districts in Saudi Arabia,” Dissertation Abstracts
International. 44(2) : 361A-362A; August, 1983.

Proctor, Leonard Fererick. “Student Teacher Utilization of Instructional Media ,”
Dissertation Abstracts International. 44(5) : 1306A-1307A ; November, 1983.

Yamane Taro. Statistics : An Introductory Analysis. N.Y. Harper and Row,1970.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบประเมิน

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบประเมิน

อาจารย์ธัญญา บิลโหรน	สำนักเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3 อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
อาจารย์ประกอบ มณีโรจน์	สำนักเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 2 อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
อาจารย์ละเอียด นิ่มมะโน	สำนักเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
อาจารย์สุจินดา จันทวรรณ	สำนักเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
อาจารย์อรุณ ก้วพานิช	สำนักเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
อาจารย์อรุณ ศิริพันธุ์	สำนักเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 2 อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ภาคผนวก ข.
คุณภาพของแบบประเมิน

ตาราง 16 ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนด้านความรู้
ความเข้าใจ

ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ (คนที)							IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5	6	7		
1	1	1	1	1	0	1	1	.857	คัดเลือกไว้
2	1	1	0	0	1	1	1	.714	คัดเลือกไว้
3	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
4	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
5	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
6	1	0	1	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
7	1	1	0	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
8	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
9	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
10	1	1	0	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
11	1	0	1	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
12	1	0	1	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
13	1	0	0	-1	1	1	1	.428	ตัดออก
14	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
15	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
16	1	1	1	1	1	0	1	.857	คัดเลือกไว้
17	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
18	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
19	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
20	1	1	1	0	1	0	1	.714	คัดเลือกไว้
21	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
22	1	1	1	0	-1	1	1	.571	คัดเลือกไว้
23	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญคนที่							IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5	6	7		
24	1	0	1	0	0	1	1	.571	คัดเลือกไว้
25	1	1	1	0	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
26	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
27	0	0	1	1	1	1	1	.714	คัดเลือกไว้
28	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
29	1	1	1	1	1	0	1	.857	คัดเลือกไว้
30	1	-1	1	1	1	1	1	.714	คัดเลือกไว้
31	1	1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
32	1	1	1	1	0	1	1	.857	คัดเลือกไว้
33	1	1	1	1	0	1	0	.714	คัดเลือกไว้

ตาราง 17 ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราช
บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญคนที่							IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5	6	7		
1	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
2	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
3	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
4	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
5	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
6	0	1	1	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
7	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
8	1	1	-1	1	1	1	1	.714	คัดเลือกไว้
9	1	1	0	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
10	1	1	-1	1	1	1	1	.714	คัดเลือกไว้
11	1	1	0	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
12	1	1	0	1	1	0	1	.714	คัดเลือกไว้
13	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
14	1	1	1	1	1	1	0	.857	คัดเลือกไว้
15	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
16	-1	1	0	1	0	1	1	.428	ตัดออก
17	1	1	0	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
18	1	1	1	1	1	0	1	.857	คัดเลือกไว้
19	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
20	1	1	0	1	1	1	0	.714	คัดเลือกไว้
21	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
22	1	1	0	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
23	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญคนที่							IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5	6	7		
24	1	1	1	1	1	0	1	.857	คัดเลือกไว้
25	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
26	1	1	1	0	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
27	1	1	0	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
28	1	1	0	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
29	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
30	1	1	0	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
31	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
32	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
33	1	1	0	1	1	0	1	.714	คัดเลือกไว้
34	1	1	0	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
35	1	1	1	0	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
36	1	1	0	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
37	1	1	1	1	1	1	-1	.714	คัดเลือกไว้
38	1	1	-1	1	0	0	1	.428	ตัดออก
39	0	1	-1	1	0	1	1	.428	ตัดออก
40	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
41	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
42	1	1	-1	1	1	1	1	.714	คัดเลือกไว้
43	1	1	1	1	0	1	1	.857	คัดเลือกไว้
44	1	1	0	-1	1	0	1	.428	ตัดออก
45	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
46	1	1	1	1	1	1	0	.857	คัดเลือกไว้

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญคนที่							IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5	6	7		
47	1	1	1	1	1	0	1	.857	คัดเลือกไว้
48	1	1	0	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
49	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
50	1	1	1	0	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
51	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
52	1	1	-1	1	1	1	1	.714	คัดเลือกไว้
53	1	1	-1	1	1	1	1	.714	คัดเลือกไว้
54	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
55	1	1	0	1	1	1	1	.857	คัดเลือกไว้
56	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
57	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
58	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
59	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
60	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้

ตาราง 18 ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินการปฏิบัติ

ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญคนที่							IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5	6	7		
1	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
2	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
3	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
4	1	1	1	1	1	0	1	.857	คัดเลือกไว้
5	1	1	1	1	1	0	1	.857	คัดเลือกไว้
6	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
7	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
8	1	1	1	1	1	0	1	.857	คัดเลือกไว้
9	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
10	1	1	1	1	1	0	1	.857	คัดเลือกไว้
11	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
12	1	1	1	1	1	0	1	.857	คัดเลือกไว้
13	1	1	1	1	1	0	1	.857	คัดเลือกไว้
14	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
15	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
16	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
17	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
18	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
19	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้
20	1	1	1	1	1	1	1	1.000	คัดเลือกไว้

ตาราง 20 อำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	2.62	1.15	2.95	1.01	1.624	ตัดออก
2	2.81	1.22	2.16	.83	3.376**	คัดเลือกว่า
3	4.20	.55	2.98	1.03	7.944**	คัดเลือกว่า
4	2.83	1.19	1.76	.78	5.734**	คัดเลือกว่า
5	4.45	.50	3.98	.66	4.268**	คัดเลือกว่า
6	2.35	1.00	1.97	.67	2.393*	ตัดออก
7	3.83	.82	3.43	.92	2.452*	ตัดออก
8	4.22	.68	3.95	.60	2.315*	คัดเลือกว่า
9	4.52	5.75	2.26	1.10	2.938**	คัดเลือกว่า
10	3.53	1.10	2.33	.83	6.765**	คัดเลือกว่า
11	4.02	.78	3.57	.84	2.977**	คัดเลือกว่า
12	4.12	.50	3.86	.71	2.266*	ตัดออก
13	2.88	1.19	2.38	.79	2.671**	คัดเลือกว่า
14	4.09	.80	3.59	.82	3.328**	คัดเลือกว่า
15	3.38	1.14	2.66	.91	3.789**	คัดเลือกว่า
16	3.31	1.01	2.31	.88	5.670**	คัดเลือกว่า
17	3.57	1.27	2.57	.94	4.818**	คัดเลือกว่า
18	4.45	.60	4.14	.69	2.596*	ตัดออก
19	4.24	.66	3.90	.61	2.923**	คัดเลือกว่า
20	4.16	.52	3.93	.65	2.055*	ตัดออก
21	4.36	.61	4.06	.53	2.766**	คัดเลือกว่า
22	4.19	.55	3.86	.69	2.846**	คัดเลือกว่า
23	4.17	.68	3.83	.68	2.735**	ตัดออก
24	4.64	.58	4.24	.43	4.162**	คัดเลือกว่า

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
25	3.50	.90	3.02	1.05	2.653**	ตัดออก
26	3.16	1.27	2.14	.96	4.866**	คัดเลือกว่า
27	4.29	.65	3.91	.82	2.757**	คัดเลือกว่า
28	3.60	1.03	2.85	1.09	3.863**	คัดเลือกว่า
29	4.34	.66	4.14	.58	1.793*	ตัดออก
30	3.88	.78	3.09	.90	5.014**	คัดเลือกว่า
31	4.45	.60	4.19	.40	2.749**	คัดเลือกว่า
32	4.13	.66	3.53	.73	4.665**	คัดเลือกว่า
33	3.95	.93	4.00	.59	.358	ตัดออก
34	3.26	1.13	2.80	1.02	2.324*	ตัดออก
35	3.52	.98	2.80	1.07	3.801**	คัดเลือกว่า
36	4.35	.66	4.00	.62	2.889**	คัดเลือกว่า
37	2.24	1.16	2.05	.74	1.052	ตัดออก
38	2.70	.88	2.26	.81	2.861**	คัดเลือกว่า
39	4.05	.54	3.29	.82	5.416**	คัดเลือกว่า
40	4.36	.58	4.12	.33	2.746**	คัดเลือกว่า
41	4.09	.71	3.72	.83	2.522*	คัดเลือกว่า
42	4.38	.49	4.09	.43	3.424**	คัดเลือกว่า
43	3.72	.85	2.85	.89	5.415**	คัดเลือกว่า
44	3.85	.72	3.59	.82	1.808	ตัดออก
45	4.35	.55	4.09	.57	2.490*	คัดเลือกว่า
46	3.38	1.17	3.66	.97	1.387	ตัดออก
47	4.10	.79	3.66	.89	2.873**	คัดเลือกว่า
48	3.31	1.01	3.00	.96	1.698	ตัดออก

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
49	3.98	.69	3.67	.69	2.434*	คัดเลือกว่า
50	4.28	.45	3.88	.53	4.329**	คัดเลือกว่า
51	3.90	.83	3.16	.88	4.679**	คัดเลือกว่า
52	4.10	.52	3.55	.68	4.911**	คัดเลือกว่า
53	3.95	.69	3.86	.61	.717	ตัดออก
54	3.67	1.12	2.95	.93	4.014**	คัดเลือกว่า
55	3.91	.82	3.35	.95	3.455**	คัดเลือกว่า
56	3.31	1.05	2.80	.90	2.863**	คัดเลือกว่า

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21 ความเชื่อมั่นเกณฑ์การประเมินของแบบประเมินการปฏิบัติ

ข้อที่	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
1	1.000**
2	1.000**
3	1.000**
4	1.000**
5	1.000**
6	1.000**
7	1.000**
8	1.000**
9	.842**
10	.764**
11	.978**
12	1.000**
13	1.000**
14	1.000**
15	1.000**
16	1.000**
17	1.000**
18	1.000**
19	1.000**
20	1.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาคผนวก ค.
แบบประเมินที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ฉบับที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน ด้านความรู้ความเข้าใจ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ใช้สำหรับประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน ด้านความรู้ความเข้าใจ ต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน

2. ลักษณะของแบบประเมินเป็นชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

3. แบบประเมินฉบับนี้มีจำนวน 20 ข้อ

4. ตัวอย่างคำถามและวิธีการตอบ

4.1 ตัวอย่างคำถาม

ข้อ (0) โรงเรียนต้องเพิ่มเติมเรื่องใดในหลักสูตรของสถานศึกษา ที่แตกต่างจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

ก. หลักการ

ข. โครงสร้าง

ค. จุดมุ่งหมาย

ง. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

4.2 วิธีการตอบ

สมมติท่านคิดว่าตัวเลือกในข้อ ง ถูกที่สุด ให้ทำเครื่องหมายลงในคำตอบ ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
(0)				X

4.3 การเปลี่ยนตัวเลือก

เมื่อต้องการจะเปลี่ยนคำตอบให้ชี้คมาคำตอบเดิม แล้วทำเครื่องหมาย X ใหม่ ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
(0)		X		X

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน ด้านความรู้ความเข้าใจ

คำสั่ง ให้ทำเครื่องหมาย X ลงใน ตรงกับตัวเลือกที่ท่านเข้าใจว่าเป็นตัวเลือกที่ถูกต้อง
เพียงตัวเลือกเดียวลงในกระดาษคำตอบ

การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1. ขั้นตอนใดไม่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

- ก. จัดทำโครงสร้างหลักสูตร
- ข. ประเมินผลการใช้หลักสูตร
- ค. การบริหารจัดการหลักสูตร
- ง. กำหนดเป้าหมายของหลักสูตร

2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่

จำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งใด.

- ก. บริบทของสถานศึกษา
- ข. ความแตกต่างระหว่างบุคคลในชุมชน
- ค. ความสนุกสนาน และความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ของผู้เรียน
- ง. การส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรมของผู้เรียน

3. ทำไมหลักสูตรสถานศึกษาต้องแบ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็น 8 กลุ่มสาระ

- ก. ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลทางสมองทั้งซีกซ้ายและขวา
- ข. เพื่อต้องการตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 23
- ค. เพื่อต้องการตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคม
- ง. ทั้งข้อ ก และข้อ ข

4. สถานศึกษาต้องกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ในส่วนใดของหลักสูตร.

- ก. ภารกิจ
- ข. เป้าหมาย
- ค. วิสัยทัศน์
- ง. จุดมุ่งหมาย

**การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ**

5. กิจกรรมใด ไม่ สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
 - ก. การออกแบบการเรียนรู้ตามสภาพจริง
 - ข. การจัดลำดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
 - ค. การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายกลุ่ม และ รายบุคคล
 - ง. การบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ในการจัดกระบวนการเรียนรู้
6. การใช้กระบวนการเรียนรู้กับเนื้อหาใดที่ ไม่ เหมาะสม.
 - ก. ทักษะทางภาษา - การอ่านออกเสียง
 - ข. ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกาย - พลังงาน
 - ค. ทักษะกระบวนการกลุ่ม - ประเทศเพื่อนบ้านของเรา
 - ง. ทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ - การงอกของเมล็ดพืช

ตัวเลือกต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อ 7 - 8

- ก. การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม
 - ข. การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
 - ค. การใช้จิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้
 - ง. การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง
7. ข้อมูลเบื้องต้นที่ช่วยให้ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ได้จากการกระทำตามข้อใด.
 8. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน ครูควรใช้วิธีการใด.

การใช้สื่อการเรียนรู้

8. ข้อความใดกล่าวถึง “สื่อการเรียนรู้” ได้ถูกต้องที่สุด.
 - ก. สิ่งที่เกิดโดยใช้เทคโนโลยี
 - ข. หนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ทุกชนิด
 - ค. วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
 - ง. สิ่งที่น่ามาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

9. ครูผู้สอนมีวิธีการเลือกสื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้อย่างไร.
- ให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกเอง
 - วิเคราะห์ลักษณะของผู้เรียน
 - เลือกสื่อที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
 - เลือกสื่อที่นักเรียนไม่เคยพบเห็นมาก่อน
10. สิ่งใดไม่ใช่ประโยชน์จากการใช้สื่อการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
- ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - บูรณาการความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้
 - พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง
 - สนองตามความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคล
11. ควรให้ใครเป็นผู้ประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ครูผลิตขึ้น.
- ครูผู้สอน
 - ผู้เรียนและครูผู้สอน
 - ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

12. ข้อมูลจากการวัดและประเมินผลช่วงใดที่เหมาะสมสำหรับนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน.
- ปลายปี
 - ปลายภาค
 - ระหว่างเรียน
 - การประเมินแต่ละช่วงชั้น
13. การวัดและประเมินผลตามข้อใด ไม่ถูกต้อง.
- การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงวัดทั้งด้านความรู้ ทักษะและ ค่านิยมอันพึงประสงค์
 - การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงใช้แบบทดสอบและเครื่องมือชนิดอื่น ๆ ด้วย
 - การวัดและประเมินผลที่ใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย
 - การวัดและประเมินผลที่ครูเป็นผู้ประเมิน
14. แบบประเมินชุดใดที่ต้องให้มีเนื้อหาเดียวกันหรือเป็นคู่ขนานกับแบบประเมินก่อนเรียน.
- แบบประเมินปลายปี
 - แบบประเมินปลายภาค
 - แบบประเมินระหว่างเรียน
 - แบบประเมินหลังการเรียน

15. โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรยึดอะไรเป็นกรอบในการประเมิน.
- เป้าหมาย
 - วัตถุประสงค์
 - ผลที่คาดว่าจะได้รับ
 - สภาพปัญหาของโครงการ

การวิจัยในชั้นเรียน

17. การวิจัยชั้นเรียนควรเริ่มต้นอย่างไร.
- ออกแบบการวิจัย
 - เขียนโครงการวิจัย
 - ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการวิจัย
 - รวบรวมปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาจากชั้นเรียน
18. การวิจัยในชั้นเรียน ควรมาจากปัญหาในลักษณะใด.
- ปัญหาที่ครูสนใจ
 - ปัญหาที่นักเรียนสนใจ
 - ปัญหาจากการสอนปีที่ผ่านมา
 - ปัญหาจากการจัดการเรียนการสอน

19. สิ่งใดเป็นจุดเน้นที่สำคัญของการวิจัยชั้นเรียน.

- การพัฒนาวิชาชีพครู
- การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
- การแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน
- การแก้ปัญหา/พัฒนาการจัดการเรียนการสอน

20. ข้อความใดกล่าวไม่ถูกต้อง.

- ผลจากการวิจัยในชั้นเรียนห้องหนึ่งไม่สามารถนำไปใช้กับห้องเรียนอื่นได้
- การวิจัยในชั้นเรียนทำไปพร้อมกันกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน
- การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้สามารถนำมาทำวิจัยในชั้นเรียนได้
- การสร้างผลงานวิจัยเป็นหน้าที่หลักของครู

ฉบับที่ 2 แบบประเมินเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ ใช้สำหรับวัดเจตคติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน

2. ลักษณะแบบประเมิน เป็นแบบมาตราวัดประมาณค่าของลิเคิร์ต
3. แบบประเมินฉบับนี้มีจำนวน 40 ข้อ
4. ตัวอย่างคำถามและวิธีการตอบ

4.1 ตัวอย่างคำถาม

คำสั่ง ให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่า ท่านมีความรู้สึกอย่างไร กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องตรงตามความรู้สึกจริงของท่าน

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
(0)	การพัฒนาหลักสูตรเป็นภารกิจของครูผู้สอน					

4.2 วิธีการตอบ

สมมติว่าท่านมีความรู้สึกว่า “เห็นด้วย” กับข้อความใน ข้อ (0) ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในแบบสอบถาม ดังนี้

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
(0)	การพัฒนาหลักสูตรเป็นภารกิจของครูผู้สอน		/			

แบบประเมินเจตคติ ต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

- คำชี้แจง** 1. แบบวัดเจตคติ มีทั้งหมด 40 ข้อ กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ
 2. ให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่าท่านมีความรู้สึกอย่างไร กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องตรงตามความรู้สึกจริงของท่าน

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
1.	การพัฒนาหลักสูตรควรจัดทำระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ได้สอนในเนื้อหาเดียวกัน
2.	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาไม่ใช่ภาระที่ครูต้องปฏิบัติ
3.	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาไม่สำคัญเท่ากับการตั้งใจสอนของครู
4.	ครูผู้สอนต้องเข้าใจถึงความมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5.	ครูต้องร่วมกันจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา
6.	หลักสูตรที่ดีต้องจัดทำโดยผู้เชี่ยวชาญในเรื่องหลักสูตร
7.	การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเป็นสิ่งที่ยาก
8.	ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ครูผู้สอนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ					
9.	การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ เป็นเรื่องที่ครูผู้สอนทุกคน ต้องการศึกษาให้เข้าใจชัดเจน
10.	การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญช่วยให้ครูสบาย ไม่ต้องรับผิชอบ มาก
11.	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียน แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
12.	ในห้องเรียนที่มีนักเรียนที่เรียนช้า ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยาก
13.	นักเรียนในระดับชั้นเดียวกัน ควรเรียนรู้ จากกิจกรรมเดียวกันได้
14.	ผลจากการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล สามารถนำมาออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้
15.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตาม ความสนใจ ความถนัดและความต้องการ ของผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็นของครูผู้สอน
16.	หลังจากมีการปฏิรูปการเรียนรู้แล้วครูจะได้ ปรับบทบาทในการสอนของตนเอง
	การใช้สื่อการเรียนรู้					
17.	สื่อการเรียนรู้มีความจำเป็นต่อการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
18.	สถานศึกษาควรจัดสื่อการเรียนการสอนไว้บริการอย่างเพียงพอโดยที่ครูไม่ต้องจัดหา มาเอง
19.	ภูมิปัญญาในท้องถิ่นเป็นสื่อที่จำเป็น ต้องนำมาใช้ในบางเนื้อหาวิชา
20.	การปรับแนวคิดให้ครูมีความตระหนักใน การใช้สื่อการเรียนรู้ของครู เป็นเรื่องยาก
21.	การใช้สื่อการเรียนรู้ให้ตรงตามเนื้อหาและ กิจกรรมทำได้ยากมาก
22.	การสอนที่มีอุปกรณ์ สิ่งของ มาประกอบ การอธิบาย จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้เร็วขึ้น
23.	การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำ จัดหาสื่อการเรียนรู้เป็นเรื่องที่ทำได้ไม่ยาก
24.	การใช้สื่อการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนทุกครั้ง ทำได้ยาก
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้						
25.	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็น กิจกรรมที่สำคัญในการการเรียนการสอน
26.	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดย ผู้ปกครอง ผลของการวัดมักจะมีผล ลำเอียง
27.	การประเมินก่อนเรียนทำให้เสียเวลา ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน
28.	การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมิน ที่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วย

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
29.	หากครูผู้สอนใช้เครื่องมือวัดผลที่ไม่มีคุณภาพ จะทำให้การประเมินผลการเรียนรู้ไม่ตรงตามความเป็นจริง
30.	ครูผู้สอนต้องศึกษาหลักเกณฑ์และแนวการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจ
31.	การวัดผลการเรียนรู้โดยการใช้แบบทดสอบสามารถใช้ได้ดีกับทุกๆ สาระการเรียนรู้
32.	ผลการประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนช่วยให้ครูนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนได้ดี
การวิจัยในชั้นเรียน						
33.	การวิจัยในชั้นเรียนเป็นภารกิจสำคัญที่ครูผู้สอนต้องปฏิบัติ
34.	การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการช่วยพัฒนาวิชาชีพครูได้มาก
35.	การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกิจกรรมที่ผสมผสานอยู่ในการปฏิบัติภารกิจการสอนอยู่แล้ว
36.	การทำวิจัยในชั้นเรียนทำให้เสียเวลาในการจัดการเรียนการสอน
37.	การวิจัยในชั้นเรียนทำให้ครูเป็นคนมีเหตุผล ไม่เชื่อง่าย
38.	การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนเพียงภาคเรียนละ 1 เรื่อง อยู่ในเกณฑ์ที่น้อยมาก

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
39.	การวิจัยในชั้นเรียนเป็นวิธีการที่ไม่ เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียน ระดับประถมศึกษา
40.	ผลของการวิจัยในชั้นเรียนใช้ประโยชน์ ได้มากในด้านการแก้ปัญหาเท่านั้น

ฉบับที่ 3 แบบประเมินการปฏิบัติ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ใช้สำหรับการประเมินตามสภาพจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติ ของครูผู้สอน เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน
2. ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบประเมินตามสภาพจริง เพื่อดูผลการปฏิบัติ ร่องรอยและหลักฐานจากการปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน โดยกำหนดเป็นประเด็นที่ทำการประเมินจำนวน 20 ข้อ
3. ผู้ประเมิน ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษา
4. วิธีการประเมิน ผู้ประเมินทำการประเมินครูผู้สอนตามประเด็นที่กำหนด โดยการสังเกต หรือ สสนทนา หรือสอบถาม เกี่ยวกับผลการปฏิบัติ ร่องรอยและหลักฐานจากการปฏิบัติ เพื่อให้ข้อมูลในการตัดสินใจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
5. ตัวอย่างการประเมิน

ข้อ (0) การประเมินเกี่ยวกับการเข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้ ดำเนินการดังนี้

1. ผู้ประเมินต้อง ใช้วิธีการสังเกตครูผู้สอนขณะเข้าร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้
2. ผู้ประเมินทำการประเมินพฤติกรรมของครูผู้สอน พิจารณาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ให้ 4 คะแนน เมื่อแสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนในหลักการ ความคิดรวบยอด เรื่องการจัดทำสาระการเรียนรู้รวมทั้งเสนอแนวคิดใหม่ที่แสดงถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงถึงคุณเกณฑ์ในการกำหนดสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาทุกครั้ง^๖ ที่เข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้

ให้ 3 คะแนน เมื่อแสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนในหลักการ ความคิดรวบยอด เรื่องการจัดทำสาระการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนครั้งที่เข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้

ให้ 2 คะแนน เมื่อแสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ในหลักการ ความคิด รวบยอด เรื่องการจัดทำสาระการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 60 ของจำนวนครั้งที่เข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้

ให้ 1 คะแนน เมื่อแสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ในหลักการ ความคิด รวบยอดเรื่องการจัดทำสาระการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนครั้งที่เข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้

ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่มีการแสดงความคิดเห็นใดๆ ขณะเข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้

3. วิธีการให้คะแนน

เมื่อทำการประเมินครูผู้สอน จำนวน 3 คนพิจารณาแล้วเห็นว่าครูผู้สอนที่ได้รับการประเมิน

คนที่ 1 คนที่ 2 มีการแสดงออกตรงกับระดับ 4 คนที่ 3 มีการแสดงออกตรงกับระดับ 3 ให้บันทึกการประเมิน ดังนี้

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่.1	คนที่.2	คนที่.3	คนที่.4	คนที่.5	คนที่.6
4	แสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนในหลักการ ความคิดรวบยอด เรื่องการจัดทำสาระการเรียนรู้ รวมทั้งเสนอแนวคิดใหม่ที่แสดงถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงกฎเกณฑ์ในการกำหนดสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาทุกครั้ง ที่เข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้	บันทึกการประชุม						
3	แสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนในหลักการ ความคิดรวบยอด เรื่องการจัดทำสาระการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนครั้งที่เข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้							
2	แสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ในหลักการ ความคิดรวบยอด เรื่องการจัดทำสาระการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 60 ของจำนวนครั้งที่เข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้							
1	แสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ในการจัดทำสาระการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนครั้งที่เข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้							
0	ไม่มีการแสดงความคิดเห็นใดๆ ขณะเข้าร่วมจัดทำสาระการเรียนรู้							

เกณฑ์การให้คะแนน

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1. การร่วมจัดทำหลักสูตร

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	เป็นผู้ร่วมปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามรายการ ดังนี้ 1. กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2. กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 3. จัดทำสาระของหลักสูตร 4. จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา	คำสั่งโรงเรียน บันทึกการประชุม						
3	เป็นผู้ร่วมปฏิบัติ 3 รายการ
2	เป็นผู้ร่วมปฏิบัติ 2 รายการ
1	เป็นผู้ร่วมปฏิบัติ 1 รายการ
0	ไม่ได้ร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2. การจัดการเรียนรู้

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	มีการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ รู้ ศึกษภาพของผู้เรียน และความต้องการของท้องถิ่น มีการบูรณาการ ระหว่างวิชา กลุ่มประสบการณ์/กลุ่มสาระการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ใน กลุ่มสาระที่รับผิดชอบ						
3	มีการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ รู้ ศึกษภาพของผู้เรียน และความต้องการของท้องถิ่น							
2	มีการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ รู้ และ ศึกษภาพของผู้เรียน							
1	มีการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้							
0	ไม่รวมจัดทำเกี่ยวกับกำหนัดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้							

3. การกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	ร่วมกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในระดับสถานศึกษา ระดับช่วงชั้น ระดับชั้นเรียน และมีผลการกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับห้องเรียนที่ตนรับผิดชอบ	โครงการ/กิจกรรม พัฒนาผู้เรียนระดับสถานศึกษา ระดับช่วง ระดับชั้นเรียน และระดับห้องเรียน						
3	ร่วมกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในระดับสถานศึกษา ระดับช่วงชั้น และระดับชั้นเรียน							
2	ร่วมกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในระดับสถานศึกษา ระดับช่วงชั้น ระดับชั้นเรียน							
1	ร่วมกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในระดับสถานศึกษา							
0	"ไม่" ได้ร่วมกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน							

4. การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในห้องเรียน/กลุ่มสาระที่รับผิดชอบเพิ่มเติมจากที่กำหนดในสาระการเรียนรู้และในหลักสูตร	เอกสาร บันทึก เกี่ยวกับกรกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์						
3	มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่กำหนดในสาระการเรียนรู้และในหลักสูตร							
2	มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ในสาระการเรียนรู้							
1	มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ตามที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา							
0	ไม่ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์							

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. การจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน ประกอบด้วย รายการต่อไปนี้ 1. สภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น 2. ผลการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล/รายกลุ่ม 3. ข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน 4. ข้อมูลด้านการเรียนรู้ สุขภาพ และการพัฒนาการของผู้เรียน	เอกสาร/หลักฐาน การจัดทำระบบ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ ผู้เรียน						
3	จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน รายการที่ 1 - 3							
2	จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน เพียง 2 รายการ							
1	จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน เพียง 1 รายการ							
0	ไม่มีการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน							

6. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ระดับ คะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คน ที่...	คน ที่...	คน ที่...	คน ที่...	คน ที่...	คน ที่...
4	<p>มีการดำเนินการในเรื่อง ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายกลุ่ม/รายบุคคล 2. วิเคราะห์เชื่อมโยงบูรณาการจัดการเรียนรู้ในคุณสมบัติและต่างกลุ่มสาระ 3. ประชุมร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง 4. กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนครบทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะ กระบวนการและคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม 5. กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ 6. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย 7. ออกแบบการวัดประเมินผลตามสภาพจริง 8. กำหนดสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดและเหมาะสมกับผู้เรียน โดยมีเอกสารหลักฐานการปฏิบัติ 	<ol style="list-style-type: none"> 1.เอกสารหลักฐาน จากการดำเนินการ 1. บันทึกการ ประชุม 2. แผนการจัดการ เรียนรู้ 						
3	มีการดำเนินการ 5 -6 รายการ							
2	มีการดำเนินการ 3 -4 รายการ							

ระดับ คะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
1	มีการดำเนินการ 1 - 2 รายการ							
0	ไม่มีการดำเนินการ							

7. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ระดับ คะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	<p>มีการปฏิบัติ โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีลักษณะ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ใช้กระบวนการเรียนรู้/วิธีการ/เทคนิคที่สอดคล้องและเหมาะสมกับ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนมีการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติ เป็นผู้แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง โดย ครูเป็นผู้คอยเอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน มีการบันทึกผลจากการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างละเอียดทุกแผน 	1. เอกสารหลักฐาน จากการดำเนินการ						

ระดับ คะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน									
			คน ที่...	คน ที่...	คน ที่...	คน ที่...	คน ที่...	คน ที่...	คน ที่...			
3	มีการจัดการเรียนรู้ปฏิบัติได้ 3 รายการ											
2	มีการจัดการเรียนรู้ปฏิบัติได้ 2 รายการ											
1	มีการจัดการเรียนรู้ปฏิบัติได้ 1 รายการ											
0	ไม่มีการปฏิบัติตามรายการที่กำหนด											

8. การออกแบบการวัดและประเมินผล

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	มีการกำหนดวิธีการวัดผลและเครื่องมือวัดผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้อย่างชัดเจน	แผนการจัดการเรียนรู้						
3	มีการกำหนดวิธีการวัดผลและเครื่องมือวัดผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ ไม่มี การกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้							
2	มีการกำหนดวิธีการวัดผลและเครื่องมือวัดผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้							
1	มีการกำหนดวิธีการวัดผลและเครื่องมือวัดผล ไม่ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้							
0	ไม่การเตรียมการวัดและประเมินผลการเรียนรู้							

การใช้สื่อการเรียนรู้

9. การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	<p>เลือกสื่อการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับรายการต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> จุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้เรียนสนใจ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือก/จัดทำ/จัดหาสื่อ/แหล่งเรียนรู้ 	แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้						
3	เลือกสื่อการเรียนรู้ได้สอดคล้อง 3 รายการ							
2	เลือกสื่อการเรียนรู้ได้สอดคล้อง 2 รายการ							
1	เลือกสื่อการเรียนรู้ได้สอดคล้อง 1 รายการ							
0	เลือกใช้สื่อการเรียนรู้ไม่ตรงตามรายการที่กำหนด							

10. การใช้สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นใช้เอง

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	สื่อที่ผลิตขึ้นใช้เองมีลักษณะดังนี้ 1. ผลิตจากวัสดุ/เศษวัสดุ ในท้องถิ่น หรือวัสดุราคาถูก 2. สื่อมีคุณภาพ มีความคงทน ถาวร เก็บไว้ใช้ครั้งต่อไปได้ 3. เป็นสื่อต้นแบบหรือสามารถนำไปเผยแพร่ได้ 4. เป็นสื่อที่ใช้ได้สำหรับผู้เรียน และผู้สอน	ทะเบียนสื่อการเรียน รู้						
3	สื่อที่ผลิตขึ้นใช้เองมีลักษณะ ตามที่กำหนด 3 รายการ							
2	สื่อที่ผลิตขึ้นใช้เองมีลักษณะ ตามที่กำหนด 2 รายการ							
1	สื่อที่ผลิตขึ้นใช้เองมีลักษณะ ตามที่กำหนด 1 รายการ							
0	"ไม่ได้ผลิตสื่อใช้เอง"							

11. การใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทสื่อเทคโนโลยี

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	มีการใช้สื่อประเภทวิดีโอ แอปบนมือถือ สไลด์ อินเทอร์เน็ต โดยเด็กใช้ได้เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา และเหมาะสมกับผู้เรียน	1. ทะเบียนสื่อ 2. แผนการจัดการเรียนรู้						
3	มีการใช้สื่อ 2-3 ประเภท ใช้สื่อที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา และผู้เรียน							
2	มีการใช้สื่อ 1 ประเภท ใช้สื่อที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา และผู้เรียน							
1	มีการใช้สื่อทุกประเภท ใช้ไม่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชาและกับผู้เรียน							
0	ไม่มีการใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทสื่อเทคโนโลยี							

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

12. การประเมินความพร้อมและพื้นฐานของผู้เรียน

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	มีการดำเนินการ ดังนี้ 1. ประเมินความพร้อมและพื้นฐานของผู้เรียน 2. เลือกริธีการและจัดทำเครื่องมือที่เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน 3. ประเมินความรู้และทักษะพื้นฐานและเจตคติ 4. มีการนำผลการประเมินไปใช้	1. เครื่องมือประเมินความพร้อมและพื้นฐานของผู้เรียน 2. แผนการจัดการเรียนรู้						
3	มีการดำเนินการ 3 รายการ							
2	มีการดำเนินการ 2 รายการ							
1	มีการดำเนินการ 1 รายการ							
0	ไม่มีการดำเนินการ ประเมินความพร้อมและพื้นฐานของผู้เรียน							

13. การประเมินความรู้ของผู้เรียนก่อนสอน

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	<p>ทำการประเมินผู้เรียน โดยมีการดำเนินการ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เลือกรูปแบบการประเมินเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 2. จัดทำเครื่องมือสำหรับประเมิน 3. ประเมินด้านความรู้และทักษะผู้เรียนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง <p>จัดทำข้อมูลสารสนเทศจากผลการประเมิน และใช้ประกอบการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เครื่องมือสำหรับประเมิน 2. แผนการจัดการเรียนรู้ 						
3	มีการปฏิบัติ 3 รายการ							
2	มีการปฏิบัติ 2 รายการ							
1	มีการปฏิบัติ 1 รายการ							
0	ไม่ได้ปฏิบัติ เกี่ยวกับการประเมินความรู้ของผู้เรียนก่อนสอน							

14. การประเมินผู้เรียนระหว่างเรียน

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	มีการปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้ 1. จัดทำแผนแผนการจัดการเรียนรู้และแนวทางการประเมินสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 2. ใช้วิธีการประเมินสอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมหลักที่กำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติ ประกอบด้วย การประเมินด้วยการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ประเมินจากการปฏิบัติ ประเมินสภาพจริง ประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน 3. กำหนดสัดส่วนการประเมินระหว่างเรียนกับการประเมินผลปลายปี 4. จัดทำเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน	1. เครื่องมือประเมิน 2. แผนการจัดการเรียนรู้ 3. ข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน						
3	ปฏิบัติในรายการที่ 1,2,4							
2	ปฏิบัติ 2 รายการ							
1	ปฏิบัติ 1 รายการ							
0	ไม่ได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผู้เรียนระหว่างเรียน							

15. การประเมินหลังเรียน

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	<p>ดำเนินการประเมินผู้เรียน ตามรายการ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ประเมินเมื่อเรียนจบหน่วยงานการเรียนรู้ทุกหน่วย เลือกวิธีการที่เหมาะสมกับเนื้อหาและธรรมชาติวิชา เครื่องมือสำหรับประเมินที่เป็นชุดเดียวหรือคู่ขนานกับการประเมินก่อนเรียน มีข้อมูลสารสนเทศพัฒนาการของผู้เรียน ครบทุกหน่วยการเรียนรู้ 	<p>1. เครื่องมือประเมิน</p> <p>2. ข้อมูลสารสนเทศพัฒนาการของผู้เรียน</p>						
3	ดำเนินการประเมินผู้เรียน 3 รายการ							
2	ดำเนินการประเมินผู้เรียน 2 รายการ							
1	ดำเนินการประเมินผู้เรียน 1 รายการ							
0	ไม่ได้ดำเนินการประเมินผู้เรียน หลังเรียน							

16. ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	<p>ดำเนินการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ประเมินแต่ละรายกิจกรรม เลือกวิธีการที่เหมาะสมกับกิจกรรม เลือกเครื่องมือที่เหมาะสมกับกิจกรรม มีข้อมูลสารสนเทศครบทุกกิจกรรม 	<ol style="list-style-type: none"> เครื่องมือประเมินกิจกรรม ข้อมูลสารสนเทศจากการประเมิน 						
3	ดำเนินการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3 รายการ							
2	ดำเนินการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2 รายการ							
1	ดำเนินการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 1 รายการ							
0	"ไม่ได้ดำเนินการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน"							

การวิจัยในชั้นเรียน

17. การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการพัฒนาผู้เรียน

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้ 1. วิเคราะห์จากบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ 2. วิเคราะห์จากผลงานของนักเรียน 3. วิเคราะห์จากพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของผู้เรียนตามความสนใจ ความถนัด ความบกพร่อง 4. มีหลักฐานดำเนินการวิเคราะห์ มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับปัญหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางการเลือกในการแก้ปัญหา อย่างชัดเจน ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม	1. บันทึกผลหลังจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ 2. ข้อมูลสารสนเทศจากการวิเคราะห์	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
3	มีการปฏิบัติ 3 รายการ							
2	มีการปฏิบัติ 2 รายการ							
1	มีการปฏิบัติ 1 รายการ							
0	ไม่มีการปฏิบัติ							

18. การออกแบบการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	<p>มีการออกแบบการวิจัย โดยการเขียน โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ตามขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดปัญหา ความจำเป็นและจุดพัฒนาการเรียนรู้ จากการวิเคราะห์ผู้เรียน 2. สร้างเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียน 3. กำหนดกิจกรรมในการใช้เครื่องมือ 4. กำหนดวิธีใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล 	โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้						
3	<p>ปฏิบัติการออกแบบการวิจัยตามขั้นตอน 3 ขั้นตอน</p>							
2	<p>ปฏิบัติการออกแบบการวิจัยตามขั้นตอน 2 ขั้นตอน</p>							
1	<p>ปฏิบัติการออกแบบการวิจัยตามขั้นตอน 1 ขั้นตอน</p>							
0	<p>ไม่ได้ปฏิบัติการออกแบบการวิจัย</p>							

19. การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	<p>การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหา/พัฒนาการเรียนรูของผู้เรียนที่สอดคล้องกับสาเหตุของปัญหา/พัฒนา 2. ดำเนินการตามรายละเอียดของเค้าโครงวิจัย ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ แนวคิดหลักการที่นำมาใช้แก้ปัญหา/พัฒนา วิธีดำเนินการ ระยะเวลาในการดำเนินการ และผู้รับผิดชอบ 3. รายงานการวิจัยในชั้นเรียน 	รายงานการวิจัยในชั้นเรียน						
3	การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน รายการที่ 1-3 มีรายละเอียดไม่ชัดเจน							
2	การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน 2 รายการ							
1	การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน 1 รายการ							
0	ไม่มีผลการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน							

20. การนำผลการวิจัยไปใช้

ระดับคะแนน	รายการปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	ผลการประเมิน					
			คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...	คนที่...
4	<p>มีการดำเนินการ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> นำผลสรุปจากการวิจัยในชั้นเรียนในส่วนที่ประสบความสำเร็จไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา/พัฒนาผู้เรียนต่อไป นำผลสรุปในส่วนที่ไม่ประสบความสำเร็จไปดำเนินการวางแผนหาวิธีการแก้ปัญหา/พัฒนาด้วย มีหลักฐานการดำเนินการชัดเจน มีการเผยแพร่ผลงานการวิจัยในชั้นเรียน 							
3	มีการดำเนินการ 3 รายการ							
2	มีการดำเนินการ 2 รายการ							
1	มีการดำเนินการ 1 รายการ							
0	ไม่ได้นำผลการวิจัยไปใช้							

บทคัดย่อ

การประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา
เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2542

บทคัดย่อ
ของ
สุธีวรรณ แก้วมณี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 375 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบประเมิน จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย แบบประเมินความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินเจตคติ และแบบประเมินการปฏิบัติต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ผลการศึกษา พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจ ครูมีความรู้ความเข้าใจต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยภาพรวมผ่านเกณฑ์ในระดับดี เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ในระดับดี และด้านการวิจัยในชั้นเรียนผ่านเกณฑ์ในระดับดีมาก ด้านเจตคติ โดยภาพรวมครูเห็นด้วยกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูเห็นด้วยกับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน แต่ไม่แน่ใจกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการปฏิบัติโดยภาพรวม ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครูปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก ด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูปฏิบัติอยู่ในระดับดี และด้านการวิจัยในชั้นเรียน ครูปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

**AN EVALUATION OF LEARNING BEHAVIORS OF TEACHERS
IN THE ELEMENTARY SCHOOLS IN SONGKHLA PROVINCE CONCERNING
LEARNING REVOLUTION ACCORDING TO THE B.E. 2542 EDUCATIONAL ACT**

AN ABSTRACT

BY

SUTEEWAN KHAEWMANEE

Presented in partial fulfillment of the requirements for the

Master of Education degree in Educational Evaluation

May 2004

This research was aimed to study learning behaviors of teachers in elementary schools in Songkhla Province on knowledge and understanding, attitudes, and practices according to the B.E.2542 National Education Act. The samples of this study included 375 teachers under the Office of National Elementary Education Committee of Songkhla. The sample group was obtained by using the multi-stage random sampling method. Instruments used in this study consisted of three evaluation forms to evaluate the teachers concerning the B.E.2542 National Education Act on their knowledge and understanding, attitude and practices.

The study results revealed that teachers' overall knowledge and understanding on the learning revolution according to the B.E.2542 National Education Act was at high level. When considered in each aspect, it was found that school curriculum development passed the minimum criterion; the process of child-center instruction, the use of teaching instruments, evaluation and assessment were at high level while classroom research was at very high level. On attitude towards the learning revolution according to the B.E.2542 National Education Act, the teachers agreed with the act. When considered in each aspect, it was found that teachers agreed with child-center instructions, using teaching instruments, assessment and classroom research. However, they were not certain on the development of school curriculum. Concerning practices, most of the teachers gained high level in practices. When considered in each aspect, it was found that teachers reached very high level in developing school curriculum. They reached high level in child-center instruction, using teaching instruments, and assessment. On classroom research, however, they practiced only at the average level.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสุชีวรรณ แก้วมณี
วัน เดือน ปีเกิด	1 เมษายน 2503
สถานที่เกิด	อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 219 หมู่ 3 ตำบลเกาะเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านสุहर่า ตำบลคลังชัน อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา 90130
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2521	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น (ปก.ศ. ต้น) วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2523	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ปก.ศ. สูง) วิทยาลัยครูสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2525	การศึกษาระดับบัณฑิต วิชาเอกคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา